

Д-РЪ ФРАНЦЪ ХАРТМАНЪ

ПРИ АДЕПТИТЪ

(Едно приключение между Розенкройцери)

ЧАСТЪ II.

Прѣвелъ отъ английски
В. ГРАБЛАШОВЪ.

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА ВОЙНОТО КНИГОИЗДАТЕЛСТВО

1919

Д-РЪ ФРАНЦЪ ХАРТМАНЪ

ПРИ АДЕПТИТЪ

(Едно приключение между Розенкройцери)

ЧАСТЪ II.

Прѣвелъ отъ английски
В. ГРАБЛАШОВЪ.

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА ВОЙНОТО КНИГОИЗДАТЕЛСТВО
1919

ЕКСКУРЗИЯТА.

Пиша тѣзи редове въ едно селце въ южна Бавария, до самигъ поли на Алпитъ, на едно не твърдѣ далечно разстояние отъ австрийската граница. Впечатленията сж още прѣсни въ ума ми. Опитноститѣ, които мисля да изложя, сж тѣй необикновени по своето естество, щото самси трудно приемамъ, че тѣ прѣдставляватъ нѣщо повече отъ бълнуване.

Слѣдъ като свършихъ дългата и отегчителна работа по изслѣждане изторията на розенкройцеритѣ, въ прочитане стари книги и прашни ржкописи, едва четливи отъ старостъ; слѣдъ каго прѣкарахъ цѣли дни и нощи въ библиотекигъ на женскитѣ монастири и въ хранилищата на древнитѣ книги, събирайки и прѣписвайки грижливо всичко, което изглеждаше да има извѣстна стойностъ за прѣдначертаната ми цѣль, и слѣдъ като най-сетнѣ завършихъ работата си, рѣшихъ да взема единъ кратъкъ отпускъ и да го прѣкарамъ всрѣдъ живописнитѣ мѣстности на Тиролскитѣ Алпи.

Снѣгътъ по планинитѣ не бѣше се още стопилъ, макаръ че пролѣтъта отдавна бѣ настъпила; но менъ ми се искаше часъ по-скоро да избѣгна отъ шума на града, да подишамъ още еднажъ чистия и освѣжителенъ въздухъ на планинскитѣ висоти, да се полюбувамъ на лѣскавитѣ ледове, които отдалечъ блѣщеха като грамадни огледала въ свѣтлината на изгрѣзащето слънце, и да сподѣлямъ чувствата на Байрона.

Азъ скоро стигнахъ съ трена въ подножието на планината. Отъ тука трѣгнахъ пѣша, като не прѣставахъ да се наслаждавамъ отъ промѣната на атмосферата на праш-

нитѣ градски улици съ прѣсния въздухъ на полето, прѣпълненъ съ благовонието на борове и маргаритки. Пжтътъ вървѣше прѣзъ долината на една рѣка, и колкото повече напредвахъ, толкова по-гѣсна ставаше долината и толкова по-стрѣмни склоноветѣ на планината. Тукъ-тамѣ се забѣлѣзваха групи чифликчийски къщи и селски колибки, красиво сгушени подъ надвисналитѣ канари на планината, като да искаха отъ тѣхъ закрила срѣщу буритѣ, които вилнѣятъ изъ тѣзи долини. Вече слънцето тихо залѣзваше на западъ, като позлатяваше съ послѣднитѣ си лъчи снѣжнитѣ върхове на планинитѣ и бронзовия кръстъ на селската черквица, чиято камбана протяжно звѣнѣше за «Аве Мария», когато азъ благополучно стигнахъ опрѣделеното мѣсто, отдѣто трѣбваше да започна своя излетъ въ планинитѣ.

Тамъ, слѣдъ като намѣрихъ гостоприемство въ едно скромно селско хотелче, скоро си легнахъ и се събудихъ чакъ на другата сутринъ, стреснатъ отъ звѣntenето на козитѣ, които отиваха на паша. Станахъ и пристѣпихъ до прозореца. Навѣнъ нощнитѣ сѣнки изчезваха прѣдъ пробуждането на деня; зората се появи надъ величавитѣ върхове на планината. Прѣдъ моя смаянъ взоръ изпъкна едно великолѣпно зрѣлище, което ми напомни описанието на Ариолда за планинитѣ, които той бѣ видѣлъ отъ прозорцитѣ на Князь Сидартовия дворець въ Вишраманъ.

Скоро азъ потеглихъ на пжтъ, като се придържахъ къмъ старата насока, именно винаги вървейки покрай рѣката; но рѣката тукъ бѣ само единъ потокъ, който буйно се блѣскаше и пѣнѣше между канаритѣ. Долината, прѣзъ която се скитахъ, се раздѣляше посрѣдствомъ планински склонове на петъ части. Нѣкои отъ тѣзи части на долината ми бѣха добрѣ познати, тъй като бѣхъ се скиталъ често по тѣхъ и бѣхъ разслѣдвалъ тѣхнитѣ убѣжища, тайнствени пещери и гѣсти гори прѣди дванесетъ години; но имаше една тайнствена долина, която още не бѣхъ изслѣдвалъ, и която водѣше къмъ единъ високъ планински върхъ, за който се казваше, че билъ непристѣпенъ, и върху който човѣшки кракъ още билъ стѣпвалъ. Азъ бѣхъ притеглянъ къмъ тази долина отъ нѣкаква невидима, но не-

прѣодолима сила. Азъ чувствувахъ, като че ли необяснитѣ копнежи на сърдцето ми щѣха да се задоволятъ въ тѣзи неизслѣдвани още дълбочини при подножието на непристѣпната планина; като че ли нѣкаква мистерия щѣше да ми се разкрие, чието разрѣшение не би могло да се намѣри въ книгитѣ.

Прочее, азъ закрачихъ по тази именно часть на широката долина. Като влѣзохъ въ нея, азъ намѣрихъ една тѣсна пѣтека, която по едно врѣме започна да се издига постепенно, като се извиваше прѣзъ една тъмна гора. Отначало тя вървѣше близо до потока, но като напрѣдвахъ по-нататѣкъ, шумътъ на потокътъ се отдалечаваше. Найсетнѣ гората започваше да се разрѣдва, гжсталацитѣ останаха вече доста назадъ; прѣдъ мене се издигаха самотни дървета и голитѣ скали на непристѣпната планина. Пѣтеката водѣше още нагорѣ. Наскоро до моето ухо достигна далечниятъ шумъ на единъ водопадъ, и азъ пакъ се доближихъ до коритото на планинския потокъ, който, обаче, сега приличаше на прорѣзанъ отъ нѣкоя гигантска сила насипъ отъ камъни и канари, лежащи наоколо въ безредица, дѣто нѣжна бѣла пѣна на водата танцуваше безгрижно.

Тукъ-тамъ, между струитѣ на потока и безреднитѣ канари стърчеха островчета, покрити съ зелена растителность. Тѣ стояха като осамотени всрѣдъ пустинята; съгласуваното дѣйствие на водата и въздуха бѣ подкопало до голѣма степенъ тѣхнитѣ основи, и тѣ изглеждаха като огромни чинии, пълни съ зеленина и подпрѣни на каменни пиедестали.

Пѣтеката водѣше нагорѣ къмъ върха, понѣкога приближавайки се до коритото на рѣката, понѣкога отдалечавайки се отъ него, ту като се спущаше прѣзъ стрѣмни канари, ту слизайки до дъното на рѣкичката, образувана отъ разтопяването на снѣга. По такъвъ начинъ, азъ се вмъкнахъ дълбоко въ мистериозната долина тъкмо по това врѣме, когато първитѣ лжчи на изгрѣващото слънце затрепкаха върху канаритѣ, които седѣха горди и неподвижни отгорѣ ми. Скоро единъ отъ тия величави върхове се озари отъ лжчитѣ; изведнажъ цѣлата долина се залѣ отъ

ярка свѣтлина. Тихѣ вѣтрець полека раздуха върховетѣ на дърветата, чиито листа весело трептѣха въ прохладния утринѣ въздухѣ. Никакъвъ звукѣ не се чуваше наоколо, освѣнѣ случайния крѣсъкъ на кълвача, който, започналѣ дневната си работа, плѣсваше съ крилѣ и съ спирални движения се издигаше въ въздуха.

Сега вече сивитѣ скали започваха да изглеждатѣ блѣдно-сребърни, когато пъкъ пукнатинитѣ на кенаритѣ съ тъмно-синия си цвѣтъ изглеждаха, като да се съпротивляватѣ на влиянието на свѣтлината. Тукѣ азѣ неволно се обърнахѣ назадѣ. Видѣхѣ какѣ постепенно се разширяваше долината прѣдѣ мене, какѣ отдалече потокѣтъ бавно се стичаше къмѣ полето. Добивайки по-голѣмѣ просторѣ, като течеше напрѣдѣ, той се разширяваше и образуваше блата и езерца между ливадитѣ. Далечѣ въ противоположната страна на долината се издигаха върховетѣ на високи планини. По тѣхнитѣ поли се разстилаха тъмни гори. Тукѣ тамѣ склоноветѣ бѣха поласкани отѣ свѣтлитѣ струи на изгрѣващето слънце, прѣдвѣщавайки бързото настѣпване на деня. По-високитѣ върхове се огрѣваха отѣ топлитѣ лъчи на слънцето прѣди тѣзи послѣднитѣ да достигнатѣ въ долинитѣ; но въ врѣмето, когато слънцето свѣтѣше въ пълния си блѣсъкъ надѣ планинскитѣ върхове, тъмнитѣ сѣнки въ долината бързо се разрѣдяваха и започваха да изчезватѣ.

Най-послѣ тържественитѣ моментѣ настѣпи и слънцето се издигна съ всичкия си блѣсъкъ и величие надѣ планинскитѣ върхове. Сѣнкитѣ съвършено се разпрѣснаха, яркитѣ лъчи проникнаха въ тъмната долина, като освѣтиха боровитѣ гори и обсипаха съ блѣсъкъ пещеритѣ. Свѣтлината, отразена като въ огледало, произвеждаше единѣ ослѣпителенѣ ефектѣ, но върху скалистата повърхностѣ тя се смекчаваше, прѣливайки се въ хиляди разнообразни нюанси.

Пътѣтъ зави край една издадена частѣ на височината, и внезапно една непристѣпна планина се изпрѣчи всецѣло прѣдѣ моя зорѣ. Помежду мѣстото, дѣто се намирахѣ, и подножието на планината имаше една гола поляна, лишена отѣ всѣкаква растителностѣ. Навсѣкъдѣ почвата бѣ

покрита съ камънаци, голѣма частъ отъ които изглежда да сж свлѣчени отъ тайнствената планина, и сж се изпочупили при падането си. Тукъ-тамъ се виждаха отдѣлни мѣстности, покрити съ мъхъ или дребна растителностъ, съ стърчащи клончета съ фантастични форми по странитѣ на непристѣпната планина. Голитѣ стѣни на върха, които, подобно на колосални патрули въ страшна стойка, стърчаха вѣчни и неподвижни и изглеждаха да закрилятъ своитѣ твърдини отъ нападащата растителностъ, тласкайки послѣдната назадъ къмъ долината. По такъвъ начинъ непрѣстанната борба, която бѣ траяла прѣзъ неизброими вѣкове, още продължаваше; но прѣднитѣ линии на боряшитѣ се армии се промѣняваха всѣка година. Трайни, както вѣчнитѣ истини, голитѣ сиви канари стърчатъ надъ върховетѣ; тукъ-тамъ растителността навлиза въ тѣхното царство както иллюзиитѣ, които иматъ подобие на истинностъ. Смъртта тържествува; зеленитѣ мѣста се закриватъ ежегодно отъ слизашитѣ камънаци, но пакъ животътъ побѣждава, тъй като тѣзи камънаци се раздробяватъ и новъ животъ се появява върху тѣхнитѣ увѣхнали лица.

Въ варовититѣ формации на Алпийскитѣ вериги, разкапалитѣ се отъ влиянието на вѣтъра и дѣжда канари получаватъ често пжти най-фантастични образи, които оправдаватъ имената, дадени на планинитѣ. Нѣма нужда отъ голѣмо въображение, за да се съгледа въ Вилденъ-Кайзеровитѣ планини фигурата на императора Фридрихъ Барбароса, съ дългата му червена брада, съ корона и скиптеръ, стоящъ незасегнатъ отъ студа на зимата, или отъ горещината на лѣтото, очакващъ своето възкресение. Ние можемъ да видимъ въ формата на Хохфогелъ образа на единъ орелъ, който простира крилата си; въ Вилдерхорнскитѣ висоти — образа на ярешки рогове и пр. При подножието на планинитѣ и въ долинитѣ почвата е покрита съ дребни камъчета и пѣсъчни насипи, всрѣдъ които растенията протѣгатъ голѣмитѣ си зелени листа. Въ нѣкои уединени мѣстности расте прочутиятъ еделвайсъ, приличенъ по величина на ония, които растатъ на Попокатепелъ и въ Кордилеритѣ. Тамъ се намиратъ сжщо така и планинската горчивка, алпийската роза, мандрагората и други интересни растения, които иматъ цѣлебни свойства. Тамъ,

кждѣто се е набрала прѣстъ въ достатъчно количество, за да може да изникне дърво, се срѣща и по-едра растителностъ; но земната повърхностъ по тия мѣста не е достатъчно дебела, за да могатъ голѣми дървета да хванатъ коренъ. Тѣ се срѣщатъ само до извѣстна височина на планината, но дори и тамъ тѣ биватъ често помитани отъ буритѣ. Навсѣкждѣ по голѣмитѣ склонове лежатъ въ безредие дънеритѣ на стари дървета, чиито сухи, голи, безжизнени клони приличатъ на безпомощни ржцѣ, протегнати къмъ небето за помощъ въ прѣдсмъртния часъ. До тѣхъ растатъ млади жизнерадостни дрѣвчета, намѣрили обилна храна въ труповѣтъ на загиналитѣ си прѣдшественици.

Пролѣтъта бѣ вече напѣднала; но всрѣдъ тѣзи планини сезонитѣ сж прѣплетени помежду си. Червени и желти листа, обагрени отъ есенъта, се подаваха между зеленитѣ на чамовитѣ дървета. Мѣхътъ, прилѣпенъ къмъ стрѣмнитѣ склонове, проявява червеникавия цвѣтъ на есенъта; а въ много пукнатини и пещери още се таи снѣга и леда на миналата зима, когато отгорѣ се простира безкрайния синъ сводъ на небесата. Рѣдки потоци текатъ надолу по стрѣмнинитѣ на тѣзи висоти, които клокочатъ между надвисналитѣ скали, и се обръщатъ на пара прѣди още да стигнатъ долинитѣ. Самитѣ скали сж дълбоко издълбани, образувайки дълбоки пещери и показвайки колко мощни сж тѣзи потоци, когато се усилиатъ отъ топящитѣ се снѣгове.

Слѣдъ като се възхищавахъ нѣколко минути отъ величието на този изгледъ, азъ продължихъ пѣтя си. Сега азъ трѣгнахъ покрай една рѣкичка, която идѣше отъ единъ далеченъ водопадъ. Тя бѣ твърдѣ дълбока, но водата ѳ бѣше тѣй бистра, щото и най-малкия камѣкъ би могълъ да се види по нейното дѣно. Понѣкога изглеждаше неподвижна, като теченъ кристалъ, пронизанъ отъ лжчитѣ на слѣнцето, а други пѣтъ, разгнѣвена, срѣщайки прѣпятствия по пѣтя си, тя лудо се пѣнѣше въ каменистото си корито. На други мѣста тя се блѣскаше въ гладкитѣ камѣни, образувайки миниатурни водопадчета.

Въ тѣзи уединени мѣстности нѣма нищо, което би напомнило човѣшкото сществуване, освѣнъ отрѣзанитѣ

тукъ-тамъ дънери — нагледни доказателства за разрушителната човѣшка дѣйностъ. Въ нѣкои стари, изгнили и издѣлбани дънери дъждовна вода се бѣ набрала, образувайки нѣщо като миниатурни огледалца, дѣто слънчевитѣ лъчи красиво се отразяваха. Такива поетични огледалца биха се употрѣбавали навѣрно отъ русалкитѣ и нимфитѣ. По тѣхнитѣ краища сж поникнали малки, пѣстроцвѣтни гжбички, които въображението ни лесно прѣобразява въ столове на феи и гноми.

Мѣстото, дѣто вървѣхъ, бѣ покрито съ мѣхъ, а тукъ-тамъ и съ бурени. Наблизо видѣхъ една горичка отъ борони дървета, която имаше изгледъ на островъ въ пустиня. Азъ натамъ се и запжихъ, тамъ рѣшихъ да си поотпочина малко и да се насладя отъ хубостъта на природата. Легнахъ на мекия мѣхъ подъ широкитѣ клони на едно величествено борова дърво. Музиката на планинския потокъ се чуваше отъ далече, а на срѣца се виждаше единъ красивъ малъкъ водопадъ, който се прѣскаше въ хиляди водни искри при падането си.

Дълго врѣме наблюдавахъ азъ играта на водата и колкото повече я гледахъ, толкова повече околността се одухотворяваше съ образи отъ разнороденъ видъ: Струваше ми се, че свѣрхестествени същества отъ необикновена хубостъ вихрено танцуватъ около мене, клатейки глави, обливани отъ слънчевата свѣтлина и прѣскайки сребристи дъждове изъ кждравитѣ си коси. Смѣхътъ имъ звучеше като плѣсъка на Минехахскитѣ водопади, и отъ пукнатинитѣ на канаритѣ се подаваха лицата на грознитѣ гноми, които наблюдаваха танцитѣ на феигъ. При водопада потокътъ изглеждаше, като да се колебае прѣди да се хвърли въ пропастьта; а долу, дѣто вече напускаше коритото, той изглеждаше раздраженъ отъ прѣпятствията изъ своя пжтъ.

Защо си въобразяваме такива нѣща? Защо обличаме «мъртви нѣща» въ човѣшко съзнание и чувства? Защо не сме доволни въ минутитѣ на нашето щастие да чувствуваме, че живѣемъ въ едно тѣло, а ламтимъ да се отървемъ отъ ограниченията му, за да се слѣдемъ въ всемирния животъ? Дали нашето съзнание е само продуктъ на органическата дѣйностъ на физическото тѣло, или е една функция на

всемирния животъ, съсредоточенъ — така да се каже — като въ единъ фокусъ вжтрѣ въ физическото тѣло? Личното ни съзнание дали е зависимо въ своето съществуване отъ съществуването на физическото тѣло, и умира ли то заедно съ послѣдното? Или има едно духовно съзнание, принадлежаще на една по-висока, невидима и безсмъртна човѣшка индивидуалностъ, което е само врѣменно свързано съ физическия организъмъ, но което може да съществува независимо отъ послѣдния? Ако това е тъй, ако физическиятъ ни организъмъ е само единъ инструментъ, чрѣзъ който сжщинскиятъ човѣкъ дѣйствува, то не самитѣ ние сме този инструментъ. Ако това е вѣрно, тогава самитѣ ние можемъ да съществуваме независимо отъ послѣдния. Когато хвърчимъ умствено по планинскитѣ върхове, когато слизаеме постепенно надолу, или се издигаме внезапно, като посрѣдствомъ въображението си разгледваме отдалечъ нѣщата, защо изпитваме такова чувство на очарование и радостъ, като че ли наистина да сме тамъ, при самитѣ тѣхъ? Ние сме чели за сомнабули и за лица изпаднали въ екстатично състояние, когато съзнанието съ всичкитѣ си атрибутути, прояви и чувства като да отсъствува отъ мъртвитѣ си форми, и сж посѣщавали далечни мѣста, отивайки и връщайки се съ бързина на мисълта и носейки описания на подобни мѣста.

Защо намираме животъ въ всичкитѣ нѣща — даже и въ ония, които се считатъ «мъртви», ако не можемъ да се поставимъ въ едно такова положение, при което да видимъ, че тѣ живѣятъ? Може ли да има мъртва материя въ Вселената? Не е ли даже и камъкътъ образуванъ чрѣзъ «съчетание» и «притегляване»? И какво друго нѣщо е това «съчетание» и «притегляване», освѣнъ енергия, и какво е «енергия», освѣнъ *Душата* — единъ вжтрѣшенъ принципъ, наричанъ Сила, който произвежда една външна проява, наричана материя. Ако този възгледъ е вѣренъ, то всички нѣща иматъ животъ, всичкитѣ нѣща иматъ душа и може да има духовни същества, чиито външни форми не сж тъй груби, каквито сж нашитѣ, и които сж, слѣдователно, невидими за нашитѣ чувства, но ссезяеми за нашата душа.

Въ безмълвието на природата мислитѣ ставатъ будни сънища, и сънищата ставатъ видения. Въобразихъ си колко би било хубаво да прѣкъсна своя сегашенъ животъ и да се отдѣля въ уединение на това мѣсто, може би сподѣляйки обиталището си само съ нѣколцина искрени другари. Въобразихъ си какъ бихме могли да бждемъ щастливи и да добиемъ знание, свързани съ общи интереси и общи цѣли. Тукъ, далечъ отъ дѣлничността и плиткостта на обикновения животъ, биха могли да се постигнатъ много по голѣма яснота на умствено съзерцание, много по-дълбоко съсредоточение на мисль, много по-високо понятие за истината относно мистериитѣ на природата и на човѣка. Колко много биха се избистрили чувствата ни за съзерцанието на външни и вътрѣшни нѣща! Колко би се засилило нашето самосъзнание! Какво ни трѣбва да се занимаваме съ глупоститѣ на така-нарѣченото „общество“; какво ни трѣбва да знаемъ за онова, което става въ великата лудница, наричана «Свѣтъ»? Тукъ ние бихме могли да живѣемъ спокойно, несмушавани отъ вълшебнитѣ примамки на «обществото», което всѣкидневно и всѣкичасно ни застава да излизаме вънъ отъ себе си, да се явяваме тамъ, дѣто не желаемъ да бждемъ, принуждавани да дѣйствуваме така, както не желаемъ да дѣйствуваме, да се покланяме прѣдъ богинята на модата, която прѣзираме отъ дъното на сърдцето си?

Би ли билъ такъвъ животъ полезенъ за насъ и за другитѣ? Вѣрно е, че свѣтътъ и самитѣ ние сме съставени отъ идеи и, като така, тъкмо въ такива уединени убѣжища ние намираме най-добритѣ условия, за да схванемъ и да прѣработимъ тѣзи идеи. Мисли и идеи не могатъ да бждатъ само илюзии; тѣ трѣбва да иматъ реално съществуване и, може би, по-трайно отъ обективнитѣ нѣща на този свѣтъ. Защото ние знаемъ, че идеитѣ прѣживѣватъ смъртта на формитѣ, отъ които се прѣдставляватъ; ние знаемъ, че идеитѣ, като другитѣ плодове, се раждатъ и узрѣватъ, и когато една идея назрѣе, тя се появява въ умствения хоризонтъ на свѣта и често пжти се схваща въ същото врѣме отъ извѣстни възприемчиви умове. Единъ, който може да схване и да прѣработи възвишенитѣ идеи и да имъ даде материаленъ изразъ, може да извърши много повече за допринасяне полза на свѣта, като живѣе самичкъ и въ

уединение, отколкото ако живѣе въ свѣта, дѣто работата му винаги се спѣва отъ нѣща съ маловажно значение. Идеитѣ, които той образува, не ще умратъ заедно съ тѣлото му, Тѣ ще бждатъ отразени върху великото огледало, астралната свѣтлина, и ще се съхранятъ въ свѣтовната паметъ, за да бждатъ схванати и използвани отъ други.

Какво е това сжщество, което ние наричаме човѣкъ? Какъвъ е този животински, активенъ и плътски организъмъ, имащъ кръвь, кокали, нерви и умъ, който живѣе за малко врѣме, и послѣ умира, и когото хората цѣнятъ толкова високо, като да е нѣщо безсмъртно, и за чието удобство тѣ често пжти жертвуватъ своето самоуважение, достоѣние и честъ? Дали е той нѣщо повече отъ едно животно, въ което се съзира една по-висока стадия на умствено развитие, отколкото оная у другитѣ животни? Може ли тази умствена дѣйностъ да бжде продуктъ на механическа, химическа и физиологическа дѣйностъ, на грубата материя? Ако не, коя е причината на тази дѣйностъ, и може ли тази послѣдната да сжществува независимо отъ формата? Какво е човѣкътъ безъ разумъ? Ако разумътъ, е единъ атрибутъ на духа, както би трѣбвало да бжде, какво нѣщо е човѣкътъ безъ духъ и безъ духовенъ разумъ?

Обсждайки този въпросъ, дочухъ единъ глупешки смѣхъ до мене. Азъ бѣхъ тѣй прѣдаденъ на собственитѣ си мисли, щото не забѣлѣзахъ приближаването на единъ странникъ. Като се разгледахъ наоколо, видѣхъ до себе си едно отъ ония полуумни човѣшки сжщества, които се наричатъ идиоти, и които често пжти се намиратъ въ планинскитѣ мѣста на Швейцария и Савоя. Зачуденъ до нѣкждѣ и малко смутенъ отъ това неочаквано прѣкъсване, азъ го запитахъ малко грубичко — Какво искашъ?

Джуджето се усмихна безсмыслено и отговори:

— Господарътъ ми каза да те заведа у дома му.

Отговорътъ му ме доста очуди, но спомняйки си, че недораслиятъ бѣ единъ идиотъ, и че не можеше да се иска разуменъ отговоръ отъ него, азъ го попитахъ:

— Кой е твоя господарь?

— Императорътъ, отговори той, влагайки въ своя отговоръ една искрица отъ разумъ и истинско страхопочитание.

Опитахъ се да му задамъ още цѣколко въпроса, за да разбера кой е този императоръ и кждѣ живѣе, но всичкитѣ ми усилия бѣха напразни. Джуджето само се хилѣше безмислено и повтаряше думата, която бѣ изговорило вече. Рѣшихъ най-послѣ да ида съ него и да видя, какъ ще се свърши това приключение.

Идиотътъ вървѣше напредъ, а азъ го послѣдвахъ; той ме водѣше къмъ подножието на единъ непристѣпенъ планински върхъ и по пжтя азъ имахъ възможность да изучавамъ дрехитѣ и чертитѣ му. Той бѣ много нискъ и прѣгърбенъ. Дрехитѣ му ми наумѣваха расото на монаситѣ на Св. Августинъ. Грамадна глава и тѣло се крѣпѣха върху сравнително малки крака. Може би, поради малкия си ръстъ и свѣжъ цвѣтъ на лицето той имаше изгледъ на дѣте; но това впечатление тутакси биваше разпрѣсвано отъ вида на една сива брада, която красѣше лицето му. Въ ржката си имаше една къса тояжка, която сигурно бѣ направилъ отъ нѣкой пржтъ, намѣренъ по пжтя.

II.

МОНАСТИРЪТЪ.

Прочее, азъ слѣдвахъ послушно моя чудноватъ другаръ, който пое пжтеката, водяща край коритото на рѣкичката, чиято плиткость ми показваше, че вече се приближаваме до нейния източникъ. Скоро ние доближихме тайнствения върхъ, който се издигаше перпендикулярно прѣдъ насъ, като нѣкоя огромна стѣна, прорѣзана отъ нѣщо, подобно на пещера или тунелъ. Когато, слѣдъ малко, ние влѣзохме въ този тунелъ, видѣхъ, че той пробиваше тая колосална стѣна, и водѣше за друга една долина на противоположната страна на върха. Стигнахме на другия край на тунела, и азъ не можахъ да се въздържа да не извикамъ отъ радостъ и изненада, като забѣлѣзахъ прѣлестното зрѣлище, което изведнажъ се прѣдстави прѣдъ очитѣ ми.

Прѣдъ мене се разкри една долина, обкржжена отвсѣкждѣ съ върхове отъ пристѣпна височина. Природата и изкуството бѣха дали на това мѣсто свѣрхземна красота.

Като огромен океански заливъ тя се разстилаше прѣдъ моя взоръ, като се затваряше на далече съ единъ естественъ амфитеатъръ отъ стръмни скали. Тя бѣ покрита съ къса трѣва и насадена съ клѣнови дървета, и навредъ бѣ осѣяна съ прѣлестни горички, езерца и рѣкички. Тъкмо прѣдъ мене, но все пакъ на едно твърдѣ голѣмо разстояние, се издигаха склоноветъ на една величествена планина.

При гледката на една такава величествена картина, азъ бѣхъ смаянъ. Моятъ другаръ като че ли схващаше чувството ми, понеже се хилѣше, доволенъ отъ впечатленията, които ми направи обстановката. Тишината, която ни окръжаваше, щѣше да бѣде съвършена, ако да не бѣ шумътъ на единъ грациозенъ водопадъ, на лѣво отъ насъ, които падаше въ една стръмна пропастъ и изглеждаше като ивица отъ течно сребро. Монотонниятъ шумъ на този водопадъ всрѣдъ тази тържествена тишина изглеждаше като екотътъ на вѣмето въ безпрѣдѣлния океанъ на вѣчността. Другъ единъ миръ, различенъ отъ оня, на който бѣхъ свикналъ, се разкриваше прѣдъ мене. Въздухътъ бѣ по-чистъ, свѣтлината по-етерна, трѣвата по-зелена, отколкото оная отъ другата страна на тунела; тукъ се намираще долината на мира, раятъ на щастието и задоволството.

Гледайки на високия далеченъ връхъ на срѣщуположната страна на долината, азъ забѣлѣзахъ една постройка, която имаше изгледъ на дворецъ или манастиръ. Азъ се запжихъ къмъ тая точка. Не слѣдъ много азъ се приближихъ. Тогава видѣхъ, че това бѣ масивно здание, цѣло изсѣчено отъ камъкъ. Високитѣ му стѣни се издигаха надъ върховетъ на околнитѣ дървета и единъ сводъ, подобенъ на оня на нѣкой храмъ, стърчеше гордо надъ зданието. Външниятъ изгледъ показваше солидността на цѣлата постройка. Тя бѣ построена въ правоъгълна форма, но безъ опрѣдѣленъ стилъ. Много прозорци, балкони и веранди се виждаха отъ всички страни,

Отъ другата страна на долината природата не бѣ по-малко привлѣкателна. Дълги и подвижни ивици отъ бѣли облаци обзиваха най-високитѣ върхове на планината и изглеждаше да ги раздѣлятъ отъ цѣлия масивъ. Долнитѣ части на планината бѣха отчасти покрити отъ сѣнкитѣ на облацитѣ и отчасти освѣтени отъ нѣжната свѣтлина на слънцето.

Като вървяхме все напредъ, ние стигнахме до единъ широкъ проходъ, който водѣше къмъ зданието. Когато тръгнахъ по него, азъ видѣхъ единъ човѣкъ съ благородна вънкашность да се приближава къмъ насъ. Той бѣ облеченъ въ желта одѣжда, съ дълга черна коса, съ лекъ и подвиженъ ходъ. Когато идиотътъ видѣ човѣка, затече се бързо къмъ него, прострѣ се на очитѣ си и внезапно изчезна като сънь.

Зачуденъ отъ тази извънредна случка, азъ нѣмахъ време да си я обясня, тъй като странникътъ се приближи до мене и ме поздрави. Този изглеждаше да има около тридесетъ и петъ години, високъ и прѣдставителенъ; кроткото и благородно лице, отъ което бликаше духовна енергия, изглеждаше да пронизва цѣлото ми същество и да прониква и въ най-съкровенитѣ ми мисли.

— Сигурно, помислихъ си азъ, това е Адептъ.

— Да, отговори странникътъ, като да бѣ схваналъ мисълта ми, ти си попадналъ между Адепитѣ, за които си мислилъ тъй много, и съ които си искалъ да се запознаешъ. Азъ ще те заведа въ нашия храмъ и ще те запозная съ нѣкои отъ Братята на Златния и Розовия Кръсть.

Вгледахъ се въ лицето му. Струваше ми се, че този човѣкъ не ми е чуждъ. Имаше нѣщо познато въ него, като че ли го познавахъ отъ дълги насамъ години, но все пакъ не можехъ ясно и опрѣдѣлено да си спомня кой бѣ той. Напрегнахъ паметта си, дано си припомня кога и кждѣ бѣхъ срѣщналъ този човѣкъ, или поне нѣкой другъ, който приличаше на него. Пакъ императорътъ на това «Розенкройцерско Общество», (понеже се оказа да е такъвъ), отговори на неизказания ми въпросъ съ думитѣ:

— Вѣрно е, ние не сме чужди единъ другиму. Азъ често пжти съмъ те спохождалъ; при все че съмъ оставалъ винаги невидимъ за тебе, ти ме виждаше. Азъ направлявахъ веригата отъ идеи, които минаваха прѣзъ ума ти, когато ти ги обработваше и ги описваше въ книги. Това мѣсто често пжти е било посѣщавано отъ тебе, когато физическото ти тѣло се е намирало въ състояние на сънь, и ти си говорилъ съ мене и съ братята; но ти никога не си билъ въ състояние да запазишъ спомена на тия твои опитности,

когато си се връщалъ въ своя домъ отъ плътъ и кръвъ, тъй като, ти не си развилъ още дотолкова, че да можешъ да отпечаташъ върху физическия си мозъкъ това, което си прѣживѣлъ съ духовния. Споментъ и паметъта на физическата форма задържатъ само впечатления, отпечатани върху тѣхъ посрѣдствомъ физическитѣ чувства; паметъта на духа се пробужда, само когато изпаднемъ въ духовно състояние.

Тогава, обзетъ отъ една най-искрена, безпрѣдѣлна радостъ, азъ казахъ на Императора, че считамъ този день за най-щастливия въ живота си, и само съжалявамъ, че не ще ми бжде позволено да остана тука за винаги, понеже не се чувствувамъ още достоенъ да остана въ една срѣда отъ сжщества, далеко по-възвишени отъ менъ.

— Нѣма да ти позволимъ да си идешъ скоро, отговори Учителтъ. Ти ще имашъ достатъчно врѣме, за да видишъ какъ живѣемъ. Но за сега ще бжде невъзможно да останешъ постоянно тука. Тебе ти прѣдстоятъ други задѣлжения и при това, намиратъ се още долни елементи, които сж прѣплетени въ твоето устройство и образуватъ часть отъ тебе. Тѣ не биха могли да се съпротивляватъ дълго врѣме на силнитѣ влияния на чистата духовна атмосфера на това мѣсто; и понеже ти нѣмашъ още достатъчно количество отъ истински духовни елементи въ своя организъмъ, за да го направятъ твърдъ и силенъ, ако останешъ тука за по-дълго врѣме, ти би отслабналъ и увѣхналъ, като нѣкое охтичаво лице. Ти ще станешъ злощастенъ и скоро ще умрѣшъ.

— Учителю, казахъ азъ, мога ли поне да се надѣвамъ, докато съмъ тука, че ще ми разясните мистерията на ония духовни сили, които притежавате вие; чрѣзъ които, казва се, вие можете да прѣобразите едно нѣщо въ друго, да прѣобърнете проститѣ метали въ злато?

— Нѣма нищо таинствено, нито чудно въ това, приятелю, каза императортъ. Такива нѣща никакъ не сж по-чудни отъ обикновенитѣ явления въ природата, които виждаме всѣки день. Тѣ сж таинствени само за ония, чиито прѣдразсждѣци и криви схващания спѣватъ ясното вижданѣ истината и съсипватъ силата на духа да подчини

материята. Ние не трѣбва да се очудваме отъ тия явления повече, отколкото бихме се очудвали отъ обикалянето на луната около земята, или отъ растежа на дървото. То е само ефектъ на първоначалната сила, която се нарича Боля, и която направи съществуването на свѣта възможно. Тя се проявява по разни начини, като механическа, или като духовна сила, но тя е всѣкога същата божествена сила на Волята, дѣйстваща посредствомъ човѣшкия организъмъ, и направлявана отъ разума.

— Тогава, казахъ азъ, главнитѣ изисквания сж, да науча какъ да засиля волята, нали?

— Не, каза Императорътъ. Волята е законъ, всемирна сила, която държи въ хармония миранетѣ въ пространството и причинява обращения на планетитѣ; тя царува и прониква на всѣкъдѣ и въ всичко; а не е потрѣбно да я засилвашъ, понеже тя е вече достатъчно силна, за да извършва всичко. Ти си само орждие, чрѣзъ което тази духовна сила може да дѣйствува и да се проявява, ако не се опитвашъ да ѝ се съпротивлявашъ.

— Тогава, казахъ азъ, какъ можемъ да извършимъ каквото и да било нѣщо? Ако не можемъ да извършимъ нищо чрѣзъ силата на собствената си воля, по-добрѣ би било да не се опитваме да вършимъ въобще нищо.

— Не можемъ да извършимъ нищо полезно, отговори Учителътъ, като се опитваме да употрѣбимъ каквато и да било отдѣлна наша воля; но ние можемъ да упражнимъ тази воля и разумъ, да ръководятъ съществуващата вече всемирна Волева Сила въ природата, която съставлява живота на всичкитѣ нѣща. По този начинъ ние можемъ да извършимъ въ малко врѣме извѣстни нѣща, за извършването на които несъзнателната природа би изисквала много по-дълъгъ периодъ отъ врѣме. Воденичарътъ, който употрѣбява водата на една рѣка, за да постави воденицата си въ движение, не създава вода, нито пъкъ се опитва да накара рѣката да тече срѣщу течението; той само прокара рѣката въ извѣстни канали и употрѣбява съществуващото вече течение по единъ разуменъ начинъ, за да изпълни цѣльта си. Той познава естествения законъ и дѣйствува съобразно съ него. Бидейки послушенъ на този законъ,

той може да го употреби за своя полза. Природата се подчинява на ония, които дѣйствуватъ съобразно съ нейнитѣ закони. По сщия начинъ дѣйствува и Адептътъ. Той ржководи сществуващата духовна сила посрѣдствомъ своя разумъ, като по този начинъ я кара да извърши известни нѣща съобразно съ природнитѣ закони.

Виждашъ ли бѣлитѣ облаци подъ върха на планината? Тѣ ще останатъ тамъ, докато нѣкое въздушно течение не ги раздуха и разпжди, или докато известна промѣна въ температурата не ги застави да се издигнатъ, или да спаднатъ. Ако ги разпрѣснемъ, като заставимъ всемирнитѣ сили на природата да дѣйствуватъ върху тѣхъ, ние не дѣйствуваме противъ природнитѣ закони, а се ржководимъ отъ нашия разумъ.

Когато Учителътъ говорѣше тѣзи думи, той протегна ржцѣтѣ си къмъ планината, подъ чиито върхъ се бѣха набрали облацитѣ. Изведнажъ, като че ли нѣкакъвъ токъ отъ сила се влѣ въ въздушната маса. Тя запозна да се движи, да се вие, да играе и бавно почна да се издига, като стройна колона отъ димъ. Тя стигна до върха на планината, издигна се надъ него високо въ въздуха, постепенно се наждряше, давайки на планината изгледъ на нѣкой изригващъ вулканъ. Най-послѣ облакътъ отново се събра далечъ надъ планинския върхъ, образувайки сега едно сребърно облаче, прѣзъ което проникваше слънчевата свѣтлина. Азъ се очудихъ на тази проява на животъ въ единъ облакъ, но Адептътъ, прочитайки мислитѣ ми, каза:

— Животътъ е всемирень и се намира всѣкждѣ: той е идентичень съ Волята, . .

Прѣзъ врѣме на този разговоръ ние се доближихме до зданието. Сега имахъ случай да разгледамъ външния му видъ въ всичкитѣ му подробности. То бѣ само на два етажа, но стаятѣ изглеждаха да сж високи. То бѣ построено въ четвъртита форма и обкржжено отъ една великолѣпна градина съ джбови и клѣнови дървета. Седемъ стжпала отъ мраморъ водѣха къмъ главната врата, чиито покривъ се покоеше на двѣ масивни колони отъ гранитъ, а надъ вратата личеше надписъ съ златни букви: «Ти, който влизашъ тука, остави надирѣ всичкитѣ зли мисли».

Влѣзохме въ единъ коридоръ, постанъ съ камъчета. Върѣдъ него бѣ исправена една статуя на Гаутама Будѣ върху единъ красивъ пиедесталъ; стѣнитѣ бѣха украсени съ златни надписи, извлѣчени изъ нѣкои отъ изй-ученитѣ древни мъдрещи. На дѣсно и на лѣво, по дългитѣ коридори бѣха наредени множество врати, които водѣха къмъ разнитѣ келии на братята, но вратата срѣщу входа водѣше въ една хубава градина, дѣто се виждаха множество растения и дървета, каквито се намиратъ обикновено само въ тропически климати. Задната частъ на тази градина се заграждаше отъ едно здание отъ бѣль мраморъ, съ сводъ, който бѣхъ видѣлъ още при влизането си въ тунела. На самия върхъ на свода стѣрчеше единъ сребърень змей, който почиваше на златно кълбо.

— Това, каза Императорътъ, е светилището на нашия храмъ; въ него ти не можешъ да влезешъ. Ако се опиташъ да направишъ това, би те послѣдвала незабавна смъртъ. Въ този храмъ цари непроницаемъ мракъ за всички, които не носятъ съ себе си собствената си духовна свѣтина, неугасимата лампа на божествения разумъ.

Влѣзохме въ единъ отъ коридоритѣ. На лѣвата страна имаше многобройни врати, които водѣха къмъ келиитѣ на Братията, но отъ дѣсно имаше само една стѣна, цѣла украсена съ картини отъ рѣдка красота; тази стѣна ни раздѣляше отъ една живописна, тропическа градина, нѣкои отъ тѣзи картини прѣдставляваха индийски изгледи съ снѣжнитѣ Хималайски планини въ дъното, когато други изобразявахъ китайски пагоди, съ езерца около тѣхъ и съ гористи далечни бърда.

— Тѣзи картини, обясни Учителътъ, прѣдставляватъ разнитѣ монастири на братството ни. Онази прѣдъ тебе прѣдставлява монастиря близо до езерото въ вѣтрѣшността на Тибетъ и се обитава отъ нѣкои отъ най-високитѣ Адепти на братството ни. Всѣка една отъ тѣзи картини показва, сжщо така, една частъ отъ околността, въ която е построень монастирътъ. Но тѣзи картини иматъ едно окултно качество, въ което ще можешъ да вникнешъ, ако съсрѣдоточишъ ума си върху нѣкоя частъ отъ картината.

Постъпихъ споредъ наставленията му и съсрѣдоточихъ вниманието си върху главния входъ на монастиря, който

виждахъ въ картината, и за мое очудване, вратата се отвори и високата фигура на единъ индусъ, облѣченъ въ бѣли дрехи, съ жълта чалма около главата се появи. Изведнажъ заблѣзахъ, че той е единъ отъ тибетскитѣ Адепти, когото бѣхъ виждалъ въ сѣницата си. Той сжщо така ме позна и усмихнато поклати глава, на което азъ отвърнахъ съ единъ поклонъ, пълненъ съ страхопочитание. Единъ прислужникъ докара красивъ конь, той го възседна и отмина.

Азъ останахъ смаянъ отъ това видение, но императорътъ се усмихна ласкаво и ме отведе на страна, цитирайки единъ пасажъ отъ Шекспира, съ едно малко видоизмѣнение. «Има много нѣща на Небето и на Земята, които не се проумѣватъ отъ вашитѣ философи».

Обърнахме се къмъ друга една картина, съ египетски изгледи, прѣдставляваща една женска обителъ, отвредъ заобиколена съ пирамиди, които се издигаха на далечни разстояния. Тя бѣ по-мрачна отъ първата, може би поради обширнитѣ пустини, които прѣдставляваше. Слѣдната картина ни разкриваше едно подобно здание, построено въ тропическа, планинска страна, нѣкъдѣ въ Кордилеритѣ. Друга една картина показваше мохамедански храмъ, съ стройни минарета, върху които личеше полумѣсець. Изразихъ удивлението си, че виждамъ разнитѣ религиозни системи въ свѣта, прѣдставени въ тѣзи розенкройцерски братства, понеже вървахъ, че розенкройцеритѣ сж прѣдимно християнски орденъ.

Императорътъ, пакъ прочитайки мисълта ми, побърза да поправи моята погрѣшка.

— Названието Розенкройцерски Орденъ, или Орденътъ на Златния и Розовъ Кръсть, каза той, е сравнително ново. Най-напрѣдъ то бѣ употребено отъ Иоханъ Валентинъ Андреа, който написа повѣстѣта за рицаря Крестиянъ Розенкройцъ съ сжщата цѣль, съ която Сервантесъ написа романа си *Донъ Кихотъ*, а именно, да подиграе мнимитѣ адепти, фабриканти на злато въ своя вѣкъ. Той сжщо написа и друга една прочута книга, *Славата на Братството*. Прѣди да се появи брошурата му, името Розенкройцеръ не принадлежеше на ония, които бѣха членове на едно

организирано общество, което сега носи това име, а бѣ общо име, което се даваше на окултисти, Адепти отъ по-високъ разрядъ, които бѣха запознати съ значението на Розата и Кръста — символи, които сж били възприети отъ християнската църква и открити не отъ самата нея, а употребявани отъ окултиститѣ хиляди години прѣди да се появи тази религия. Тѣзи символи не принадлежатъ изключително на християнската църква, а сж свободни за всѣки единъ, който може да схване значението имъ. За жалость, обаче, малцина отъ твоигѣ християни знаятъ тѣзи значения; тѣ само боготворятъ външни форми, безъ да сж запознати съ принципитѣ, които тѣзи форми прѣдставляватъ.

— Значи, казахъ азъ, единъ духовно-просвѣтенъ човѣкъ може да стане членъ на братството ви, даже и безъ да вѣрва въ нѣкои отъ така нарѣченитѣ християнски догми?

— Никой не може да стане членъ на нашия възвишенъ орденъ, отговори Адептътъ, ако неговото знание се основава единствено върху догми, вѣрвания или мнѣния, които сж били прѣдавани отъ нѣкого, или които сж били възприети отъ прочитане на книги. Подобно въображаемо знание не е истинско знание; защото ние не можемъ да знаемъ нищо реално, освѣнъ онова, което съзнаваме вжтрѣ въ себе си. Онова, което обикновено се нарича знание, е само работа на паметъта. Ние можемъ да натрупаме въ паметъта си безбройни нѣща; тѣ могатъ да бждатъ вѣрни и невѣрни; но даже и вѣрни, чуждитѣ мнѣния не носятъ истинското знание. Реалното знание не може да се даде отъ единъ човѣкъ на другъ; човѣкъ само може да бжде ръководенъ до мѣстото, отъ дѣто би могълъ да го добие; обаче, тукъ той самъ трѣбва да схване истината, не само умствено, чрѣзъ своя мозъкъ, но така сжщо и интуитивно, чрѣзъ своето сърдце.

За да добиемъ сжщинско знание, ние трѣбва да чувствуваме истинността на едно нѣщо и вникнемъ въ истинското му естество. Да се вѣрва въ истинността на нѣщо, безъ да го познаваме основно, е суевѣрие. Много отъ вашитѣ научни, философски и богословски спекулации сж основани върху суевѣрието, а не върху истинското знание. Науката и знанието на модернитѣ ви фидософи и

богослови се уповаватъ на мнѣния, и сж постоянно въ опасностъ да не бждатъ прѣкатурени отъ нѣкое ново откритие, което не ще отговаря на тѣхнитѣ изкуствени научни положения. Истината не може да се сгромоляса; тя не се нуждае отъ аргументации, и ако веднажъ се схване отъ духовната сила и проумѣе отъ духовния разумъ на чловѣка, тя носи едно истинско знание и не може да се подвъргне на съмнѣние.

Слѣдователно, нашиятъ орденъ нѣма нишо общо съ вѣрванията на религиитѣ, или пъкъ съ мнѣнията отъ каквто и да било видъ. Насъ не ни интересуватъ тѣ. Ако всички бѣхме достатъчно свършени, ние не бихме се нуждали отъ книги или инструменти; не би ни трѣбвало логика или експериментации, а бихме били въ състояние да познаемъ всички истини. Такъвъ е случаятъ и сега: ние все още сме чловѣци, при всичко че сме надминали до нѣкждѣ разумното животно, което наричаме чловѣкъ. Ние още употребяваме книги, имаме библиотеки и изучаваме мнѣнията на мислителитѣ; но ние никога не възприемаме безрезервно такива книги или мнѣния, като абсолютно безпогрѣшни, даже ако тѣ произхождатъ отъ самия Буда, — прѣди тѣ да получатъ печата на нашия разумъ и разбиране. Ние благоговѣемъ прѣдъ тѣхъ и прибѣгваме до тѣхната помощъ; тѣ услужватъ намъ, но не ние услужваме на тѣхъ.

Прѣзъ врѣме на този разговоръ ние влѣзохме въ библиотеката. Хиляди томове бѣха нгредени по шкафоветѣ. Видѣхъ много древни книги, за които бѣхъ чуваль но които не бѣхъ виждалъ. Имаше сибилски книги, за които се казваше, че сж отдавна изгорѣли: книгитѣ на Хермесъ Трисмегистъ, отъ които само една се вѣрваше да сжществува, както и много други безцѣнни томове отъ дълбока древностъ и отъ голѣмъ интересъ за ученицитѣ на херметичната философия. Като се чудѣхъ по какъв начинъ тѣзи братя сж се добрали до тѣзи книги, Императорътъ каза:

— Ти имашъ пълно право да се чудишъ откъдѣ имаме книги, за които се смѣта, че не сжществуваатъ вече. Тайната е, че всичко, а слѣдователно и всѣка книга, която

нѣкога е сжществувала, оставя неизгладими слѣди въ астралната свѣтлина, и че чрѣзъ извѣстни окултни срѣдства тѣзи книги могатъ да се възпроизведатъ отъ всемирното хранилище — паметъта на природата*) и да бждатъ кристализирани въ една видима, осезаема, материялна форма. Нѣкои отъ нашитѣ братя сж заети съ тѣзи възпроизвеждания. По този начинъ ние сме могли безъ разходи да добиемъ тѣзи съкровища, които никакви пари не биха могли да ни доставятъ.

Зарадвахъ се, като чухъ тѣзи думи, понеже тѣ затвърдиха въ мене убѣждението, че уединения животъ не е винаги безплоденъ и че идеитѣ сж истински нѣща, които могатъ да се доловятъ и виждатъ много по-лесно въ едно тихо мѣсто, отколкото когато сме въ шума на «обществения животъ».

— Монастирътъ ни, подзе императорътъ въ отговоръ на тази мисль, бѣ основанъ отъ духовно просвѣтени хора, които имаха сжщитѣ тия мисли, които сега отбѣлзвамъ въ твоя умъ. Затова тѣ избраха тази мѣстность на уединената долина, чието сжществуване се знае само отъ малцина, и, посрѣдствомъ използването на нѣкои елементарни сили на природата, които още не сж ти познати, създадоха една илюзия, която защищава тази мѣстность отъ всѣкакви неканени гости. Тукъ ония, въ които божествениятъ зародишъ се е пробудилъ за животъ и дѣйность, може да намѣри потрѣбнитѣ условия за по нататъшното си развитие. Тукъ ние живѣемъ въ единъ свѣтъ, отдѣленъ отъ външния миръ посрѣдствомъ една прѣграда, която никой смъртенъ не може да прѣскочи, защото, и да узнаеше въ краенъ случай нашето убѣжище, за насъ би било твърдѣ лесно да създадемъ други илюзии, които биха заблудили и осуетили натрапничеството на ония, които биха се опитали да влѣзатъ вътрѣ. Ние, обаче, не сме съвсѣмъ изключени отъ външния свѣтъ, при все че твърдѣ рѣдко се вѣстяваме въ него съ физическитѣ си тѣла. Чрѣзъ своитѣ ясновидски и яснослушателни дарби ние можемъ всѣки моментъ да узнаемъ какво става по този свѣтъ; и, ако искаме да дойдемъ въ съприкосновение съ него, напус-

*) Ркаша — всемирната Майка-Материя. Прѣв.

каме физическитѣ си форми и излизаме съ астралнитѣ си тѣла. Ние правимъ своитѣ посѣщения безъ да се усѣти отъ нѣкого нашето присѣствие. Посѣщаваме държавника, философа, министра, свещеника или кого и да било, насаждаме мисли въ умоветѣ имъ, внушавайки имъ идеи, и планове. Ако тѣхнитѣ прѣдразсждѣци и прѣдразположения сж закрѣпнали, тѣ отхвърлятъ тѣзи мисли, но ако тѣ сж разсждливи и могатъ да различаватъ доброто отъ злото — тѣ послѣдватъ мълчаливия съвѣтъ и извличатъ полза отъ него.

— Въ такъвъ случай, казахъ азъ, братството ви може да упражнява огромно влияние въ мировата политика. Но защо тогава не се постараете да онищожите нѣкои отъ най-голѣмитѣ злини, които сж сполетявали свѣта въ неговото минало? Защо позволихте на такива чудовища, като Неронъ и Калигула да сжществуватъ? Защо позволихте ужаситѣ на Инквизицията? Защо допуснахте кръвопролитията на френската революция? Защо не прѣмахнахте такива изедници, като Людовигъ XI въ Франция и много други отъ сжщия родъ?

— Уви! отговори Адептътъ, има извѣстенъ законъ на справедливостъ, чието дѣйствие причинява злини за индивидитѣ, а на този законъ ние не можемъ да се съпротивимъ, понеже правилното му дѣйствие е необходимо за еволюцията на расата. Какго хирургътъ понѣкога причинява болки, за да прѣмахне живеницата и да избави живота на пациента, тѣй често пжти необходимо е да се прѣчисти организма на единъ народъ, за да му се върне здравето. Казва се, че злинитѣ сж прикрити благословения. Богъ може да изпълни намѣренята си, даже и посредствомъ орждия, които сж пълни съ нечестие и поквара.

— Въпрѣки това, прѣкжснахъ го азъ, струва ми се, че вие можете да се намѣсите въ отдѣлни случаи, за да прѣдотвратите желанята на извѣстни хора, и по такъвъ начинъ да ги избавите отъ страдания.

— Вѣрно е, че ние бихме могли да третираме хората като прости автомати и да ги караме да извършватъ каквото желаемъ, и тѣ пакъ биха си въобразявали, че дѣйствуватъ съобразно своитѣ наклонности. Но такава едно

дѣяние е противъ правилата на братството ни и противъ великия Законъ, понеже послѣдниятъ гласи: всѣки единъ човѣкъ да бжде творецъ на собствената си Карма. Намъ се позволява да съвѣтваме понѣкога нашитѣ послѣдователи, но никога не си позволяваме да се бъркаме въ умствената имъ свобода.

— Все пакъ, настояхъ азъ, има невинни хора, които трѣбва да страдатъ за дѣяния, които не сж тѣхни; имаше мжченици, които прѣтърпѣха гонения и даже смъртъ за нѣкоя велика кауза. Защо не ги спасихте? Защо допуснахте Ипация да бжде раздрана на кжсове отъ една фанатизирана тълпа, или Жана д'Аркъ да бжде подложена на безславна смъртъ?

— Такива хора ще получатъ своето възнаграждение, отвърна Адептътъ. Отъ кръвта на мжченика изниква изобиленъ плодъ. Тѣлеснитѣ имъ страдания сж нищо въ сравнение съ радостта, която тѣ изпитватъ. Нищо на този свѣтъ не е безплодно, при всичко че тѣсногърдитѣ хора не виждатъ добро въ нищо. При това, често пжти се случва, щото достойни хора да се спасяватъ по единъ наистина чудотворенъ начинъ.

Облада ме силно желание да стана членъ на Розенкройцерското Общество, но не смѣехъ да изразя това си желание. Учителътъ, обаче, прочитайки мислитѣ ми, продължи:

— Ние приемаме въ нашия кръгъ всѣки единъ, който има нуждната подготовка, но това не е постижимо за всѣкиго; тази привилегия не се дава по благоволение. Даже и най-слабиятъ ученикъ по окуlizма знае, че Адептътъ не може да стане такъвъ отведнажъ, нито да се създаде, а човѣкъ трѣбва да се развие чрѣзъ собствени усилия, за да стане такъвъ.

— Учителю, казахъ азъ, не би ли било добрѣ за ония, които желаятъ да развиятъ своята духовна природа и да станатъ Адепти, да подражаватъ вашия примѣръ и да избераатъ нѣкое уединено мѣсто, дѣто биха могли да живѣятъ спокойно, като се прѣдадатъ на размишление и на медитация? Зная, че по разнитѣ страни на свѣта има много хора, отъ разни народности и религии, които сж се

убѣдили, че условията, при които живѣе мнозинството отъ сегашната стадия на цивилизация, не спомагатъ за развитието на висшето духовно състояние. Тѣ вѣрватъ, какво цѣлигѣ, които тѣ изобщо се стремятъ да постигнатъ прѣзъ своя сравнително кратъкъ животъ, такива като славолюбието, амбицията, богатството, задоволяването на половитѣ страсти и пр., не могатъ да съставляватъ истински цѣли въ живота; но че настоящия ни животъ е само една отъ многобройнитѣ фази на вѣчното ни сществуване, само срѣдство къмъ извѣстна цѣль, именно да се набавятъ условията, чрѣзъ които божествения животъ, скритъ въ всѣки човѣкъ като зародишъ, може да се развива, и тъй човѣкътъ да може да постигне по-високъ животъ, като вашия който не се подава на промѣни и смъртъ, и затова има постоянна стойность.

Адептътъ, който ме изслуша търпеливо, се усмихна и каза:

— Ако ония хора, които сж узрѣли достатъчно, за да понесатъ единъ животъ на уединение, пожелаятъ, тѣ могатъ да участвуватъ въ него; но за тази цѣль тѣ трѣбва да притежаватъ знание. Докато хората само вѣрватъ и иматъ извѣстни мнѣния, тѣхнитѣ мнѣния и вкусове ще се различаватъ до извѣстна степенъ, и страхувамъ се, да не би твоето хармонично общество да се окаже най-послѣ нехармонично.

Не се съмнѣвамъ, обаче, че при такива неблагоприятни условия, голѣма полза би могла да се извлѣче отъ учрѣдяването на теософски академии въ уединени мѣста. Ако имавте нѣколко колегии, семинарии, училища или общества, въ които истината би могла да се прѣдава безъ да бжде покварявана отъ придружаващитѣ я научни и богословски суевѣрия, които сж се набрали прѣзъ вѣковетѣ, несъмнѣно би могълъ да се постигне голѣмъ прогресъ. Както виждаме, цивилизацията по настоящемъ има два способа за просвѣщаване на хората. Единиятъ е така нарѣчената наука, а другиятъ — религията. Що се касае до науката, нейнитѣ изводи и спекулации сж основани на наблюдението и на логиката. Логиката ѝ може да е добра, но силитѣ ѝ на наблюдение, върху които почиватъ осно-

витъ на нейната логика, сж ограничени, и науката е основана всецѣло върху външнитѣ илюзии и е, слѣдователно, една повърхностна и привидна наука. Познаването вътрѣшния животъ на природата е много по-важно, отколкото изучаването на външнитѣ явления.

Не искамъ да ме разберешъ криво, продължи той, виждайки, че не схващамъ значението на думитѣ му. Не казвамъ, че модерната наука не знае нищо отъ естественитѣ закони. Тя знае онова, което вижда и разбира, но знае много малко, или съвсѣмъ нищо за невидимитѣ духовни причини, които сж основнитѣ причини на видимитѣ прояви. Тя знае достатъчно за малкитѣ подробности на съществуването, които сж крайнитѣ послѣдствия отъ дѣйствието на всемирния животъ; но тя не знае нищо за дървото на живота, вѣчниятъ източникъ, отъ който изникватъ всичкитѣ тѣзи прѣходни явления.

Що се отнася до модерното богословие, то е основано върху едно криво тълкуване на терминитѣ, които първоначално бѣха прѣдназначени да означаватъ извѣстни духовни сили, за които вашитѣ свещеници и миряни не могатъ да иматъ правилно понятие, необходимо за схващането на тѣзи нѣща. Като тѣсногърди, тѣ твърдятъ, че всемирнитѣ принципи и сили, които дѣйствуватъ вътрѣ въ великата работилница на природата, сж се ограничили до личнитѣ и ограничени създания; божествената, всемирна и безпрѣдѣлна сила, която хората назоваватъ Богъ, е била сведена въ умоветѣ на невѣжитѣ до едно крайно смѣшно божество, което простосмъртнитѣ могатъ да убѣдятъ да промѣня волята си, и което има нужда отъ замѣстници и пратеници на земята, за да изпълнятъ неговитѣ закони. Вашата религия не е религия на живия Богъ, който извършва собствената си воля; тя е религия на единъ мъртавъ и немощень богъ, който е умрѣлъ отдавна, и е оставилъ една армия отъ свещеници да управляватъ на негово мѣсто.

Вашето богословие трѣбва прѣди всичко да се основава върху силата да се схваща Истината духовно, чрѣзъ интуиция. Но гдѣ можешъ да намѣришъ единъ свещеникъ, който да има духовно съзерцание, и който може да се

уповава на интуицията повече, отколкото на догмитъ, прѣдписани отъ Църквата? Ако би посмѣлъ да има свое собствено мнѣние, той би прѣстаналъ да бжде свещеникъ на Църквата и би се счелъ за еретикъ. Въ вашия «интелектуаленъ» вѣкъ всичко се прѣдоставя само на умствено изслѣждане, а малко се прѣдоставя на интуитивната сила на сърцето. Слѣдствието е, че настоящето ви поколѣние е съставено отъ хора, които гледатъ на всичко посрѣдствомъ единъ телескопъ: тѣ могатъ да виждатъ, но не чувствуватъ и не схващатъ истината. Резултатътъ е едно фалшиво понятие за природата и човѣка.

III.

НЕОЧАКВАНИ ОТКРОВЕНИЯ.

Адептътъ спрѣ и умътъ ми бѣ прѣтрупанъ съ множество въпроси, на които не можахъ да си отговоря: Какво нѣщо е природа и човѣкъ? Защо съмъ въ този свѣтъ? Сжществувалъ ли съмъ по-прѣди и, ако съмъ сжществувалъ, отъ кждѣ съмъ дошелъ? Каква е цѣльта на моето сжществуване и какъ ще се свърши то?

Адептътъ, пакъ прочитайки мислитѣ ми, отговори:

— Смъртниятъ човѣкъ, както го знаешъ, е едно умствено животно, живуще като въ снъ върѣдъ мъгляви картини, които той тълкува като дѣйствителни. Сжщинскиятъ човѣкъ е небесно творение, една душа, живуща врѣменно въ едно материално тѣло. Вжтрѣ въ този организъмъ, духовната и божествена искра намира надлежната почва, за да роди и развие безсмъртния човѣкъ, както той се описва отъ апостолъ Павла, който говори за онази искра на божествено съзнание, като да е посѣта въ поквара, а издигната въ чистота. Този духовенъ човѣкъ е въ всѣки индивидъ неговъ личенъ Богъ и Изкупителъ. Докато човѣкъ е незапознатъ съ процеситѣ, които се извършватъ въ невидимия му организъмъ, той ще има твърдѣ малко сила, за да ржководи и да контролира тѣзи процеси: той ще прилича на растение, зависяще отъ елементитѣ, които несъзнателно му се докарватъ отъ вѣтроветѣ и дъждо-

ветъ, или които случайно биха се намѣрили наоколо му; то нѣма нито силата да прѣустановява или ускорява своя собственъ растежъ. Но, когато човѣкътъ добива знание относно естеството на своята душа, когато той съзнае процеситѣ, които дѣйствуватъ въ нейния организъмъ, и се научи да ги направлява и контролира, той ще може да управлява своя растежъ. Той ще стане свободенъ да избира, или да отхвърля психическитѣ влияния, които се вмъкватъ въ неговата сфера; той ще стане свой господарь и ще добие — така да се каже — психическо движение. Тогава той ще прѣвишава тѣй много тогава, що нѣма подобно знание и сила, както животното прѣвишава растението, понеже, докато едно животно отива да дири прѣхраната си и избира и отхвърля това, което пожелае, растението е приковано на мѣстото си и зависи всецѣло отъ условията, които мѣстото му доставя. Невѣжката зависи отъ условията, въ които живѣе, а мѣдриятъ самъ си избира тия условия.

— И какъвъ ще бѣде края и цѣльта на всичко това? попитахъ азъ.

— Краятъ е, че душата на човѣка изпитва великото щастие да съзнава, че тя самата е всичко, и че нѣма нищо вънъ отъ нея. Цѣльта е, че смъртниятъ човѣкъ ще стане безсмъртенъ, ще се прѣвърне въ усъвършенствуванъ инструментъ за проявата на Божествената мѣдрость.

Чухъ отговора на Учителя, но не можахъ да схвана значението му. Какво може да бѣде тази «душа», за която той говори, че била тѣй велика, каквато е и самата вселена, и може ли душата да притежава друга нѣкаква обвивка или организъмъ, вънъ отъ видимото ни материално тѣло?

Като размишлявахъ така, Адептътъ пристѣпи съ мене до единъ прозорецъ, отдѣто се виждаше непристѣпната планина и, като ми я посочи, каза:

— Ето тамъ е вратата, прѣзъ която ти се промъкна въ нашата крѣпость; съсредоточи ума си върху начина, по който дойде, и се помжчи съ духовното си око да погледнешъ отвъдъ планината.

Сторихъ това, и внезапно се намѣрихъ отъ другата страна, дѣто си бѣхъ легналь да почина. Прѣдъ мене на земята бѣ прострѣна една повидимому безжизненна човѣшка фигура, и за мое крайно очудване видѣхъ, че това бѣ моето собствено тѣло. Най-напрѣдъ всичко ми изглеждаше като сънь, но послѣ изведнажъ ми хрумна мисълта, че азъ по всѣка вѣроятность, съмъ вече умрѣль. Прѣдъ мене бѣ тѣлото ми; и, въпрѣки това, азъ не виждахъ да е станала нѣкаква промѣна съ менъ, азъ бѣхъ съ всички органи и удове и даже съ сжшитѣ дрехи, които труптъ прѣдъ мене носѣше. Шапката на трупа бѣ увиснала на очитѣ и азъ се опитахъ да я дигна; но то бѣ все едно и сжщо да се опитамъ да подигна цѣлата планина прѣдъ мене. Въ физическитѣ ми ржцѣ нѣмаше сила. Съзнавахъ, че сегашното ми тѣло се състоеше отъ една материя, различна отъ оная на физическото.

Помислихъ, че трѣбва да съмъ умрѣль, и едно чувство на омерзение ме обхвана, като си помислихъ, че нѣкога бѣхъ живѣль въ онова тѣло, сега тѣй безжизнено и грубо. Зарадвахъ се, че се освободихъ и нѣмахъ никакво желание да се върна въ него.

Но струваше ми се, че нѣкакъвъ вжтрѣшенъ гласъ ми говори, какво работата ми въ свѣта още не е свършена, и че азъ трѣбва да се върна въ своето физическо обиталище. Азъ даже съжалихъ това безпомощно тѣло, и това съчувствие създаде силно притегловане. Усѣтихъ, че се привличамъ къмъ тѣлото отъ нѣкаква тайнствена сила, и почти загубвахъ съзнанието си, когато гласътъ на Учителя ме стресна и привличането спрѣ тутакси.

— Знай сега, приятелю мой, каза той, разликата между физическото и психическото, или астралното си тѣла. Божествената душа има много обиталища, чрѣзъ които може да дѣйствува и да проявява силитѣ си.

— Но защо, попитахъ азъ, тѣ не се признаватъ отъ академическата наука?

— Поради самомиѣние, отговори Адептътъ. Научнитѣ мжже до послѣдно врѣме отблъсваха такива въпроси, като недостойни за тѣхното внимание, и прѣдпочитаха да умратъ, отколкото да признаягъ, че има нѣщо въ широкия

просторъ на природата, което тѣ още не знаятъ. Теориитѣ на теолозитѣ не бѣха по-задоволителни отъ ония на научнитѣ мжже, понеже тѣзи послѣднитѣ вѣрваха, че човѣкътъ е завършено творение съ пълна свобода на волята и, като наказание за първото си прѣгрѣшение, той е заробенъ къмъ земята. При това тѣ мислѣха, че ако човѣкъ живѣе благочестиво, или слѣдъ като е живѣлъ нечестиво се разкае за грѣховетѣ си, добива опрощение и благоволение прѣдъ Бога; че слѣдъ смъртъта си той ще стане небесно създание и ще бжде заведенъ въ рая, за да живѣе тамъ въ нескончаема наслада.

Всѣки независимъ мислителъ ще признае, че тѣзи теории бѣха твърдѣ задоволителни за ония, които желаятъ да знаятъ истината. Но не съществува нищо, което да докаже, или да оспори подобна презумпция. Обаче множеството не разсъждаваще; то заплащаше на свещеницитѣ да мислятъ вмѣсто него.

Слѣдъ като Тайното Учение бѣ отчасти разкрито за свѣта, мнѣнията на научнитѣ мжже, както и ония на теолозитѣ, прѣтърпѣха голѣмъ крахъ въ своитѣ основи. Старата истина, която бѣ позната на дрезнитѣ хора, но почти забравена прѣзъ нашия модеренъ материалистиченъ вѣкъ, че човѣкъ не е завършено творение, и че неговото тѣло и умъ постоянно подлежатъ на прѣобразование и промѣна, и че никакво прѣобразование не е възможно, гдѣто не съществува материя, понеже силата е немислима безъ материя, — сега вече се възприема почти отъ всички. Доказа се на научнитѣ мжже, че тѣхната наука се простираше само до една малка частъ на онова мистериозно създание, нарѣчено човѣкъ; тѣ знаяха само вънкашния му изгледъ, неговата черупка, но нищо отъ живата сила, която дѣйствува въ тази маска, наричана физическо тѣло. Доказа се на надмѣннитѣ теолози, които вѣрваха, какво човѣшкото вѣчно благосъстояние или погибель зависѣли отъ тѣхното благословение или проклятие, че правдата не може да се отдѣли отъ Бога, и че човѣшкото спасение зависи отъ собственото му духовно еволюиране. Стана ясно за интелекта, какво Богъ въ човѣка ще продължава да живѣе и слѣдъ като долнитѣ и несвършени елементи се разло-

жати, и че, слѣдователно, единъ човѣкъ, въ когото Богъ не съществува въ едно състояние на божественостъ, не би могълъ слѣдъ смъртта на тѣлото си да прѣскочи въ по-високо състояние, за което той не бѣ подготвенъ, и което той не е могълъ да постигне приживѣ.

Изложението относно състава на човѣка, познато на индийскитѣ мждреци и описано прѣди триста години отъ Теофрастъ Парацелзий, и пакъ очертано по-пълно и по-ясно отъ Е. П. Блаватска и други теософски писатели, е отъ характеръ да смири гордостта на научнитѣ мъже и славолубието на свещеницитѣ. Когато се съзнае и се смѣли още еднажъ, то ще докаже на ученитѣ, колко малко знаятъ тѣ, и ще очертае границитѣ на дѣйността на свещеника, като учителъ на нравствеността. То доказва, че човѣкъ не е вече богъ, както мнозина си въобразяваха; че човѣкъ може да изглежда като умственъ великанъ, и пакъ въ духовно отношение да бжде само недоносче. То доказва, че законътъ, който управлява растежа на организмитѣ, не взема обратна сила, когато дѣйствува върху съответнитѣ организми въ психическата сфера. То показва, че нищо не може да израсне отъ нищо, но че дѣто се намира зародиштътъ на нѣщо, макаръ даже този зародишъ да бжде невидимъ, може нѣщо да израсне и да се развие.

Растежътъ на всѣки зародишъ и на всѣко творение, до колкото знаемъ, зависи отъ извѣстни условия. Тѣзи условия могатъ да се установятъ, било посредствомъ интелектуалната дѣйностъ на самото творение, което има силата да се обиколи съ такива условия, било отъ причини, върху които творението нѣма никакъвъ контролъ. Едно растение или животно не може да расте, ако не получи храната и потика, отъ които се нуждае; интелектътъ не може да се разширява, ако не се храни съ идеи и не се подбужда отъ разума, за да ги асимилира; душата не може да стане могща, освѣнъ ако намѣри въ по-долнитѣ принципи хранителността, която е нужна за засилването ѝ.

Тука пакъ ми хрумна мисълта, колко приятно и полезно би било да се живѣе въ такава Розенкройцерска обителъ, дѣто всичко е удобно, дѣто не се пропускатъ никакви смутителни елементи. На това Учителътъ отговори:

— Единъ элементъ, необходимъ за развитието на силата, е съпротивата. Ако влѣземъ въ една отъ боровитѣ гори на Алпитѣ, или Скалиститѣ планини на Съединенитѣ Щати, ние ще се видимъ обиколени отъ грамадни дървета, чиито дънери нѣматъ много клонове. Тѣ стърчатъ нагорѣ, като мачтитѣ на параходитѣ, обвити съ сиви, голи, безлистни кори. Само по върховетѣ, които се издигатъ надъ сѣникитѣ, хвърляни отъ дърветата, клоноветѣ се разлистватъ и разширяватъ. Тѣ кхпятъ главитѣ си въ слънчевата свѣтлина. Тѣзи дървета развиватъ главно върховетѣ си, и всичкитѣ си животѣ, които тѣ извличатъ отъ почвата и отъ въздуха концентриратъ въ върховетѣ, когато дънеритѣ си оставатъ неразвити и оголѣли. По такъвъ начинъ ние можемъ да растемъ отъ година на година, докато достигнемъ една почтена възраст; но ще дойде день, когато мрачни заплашителни облаци ще се набератъ около сѣнжнитѣ върхове; гърмежъ се чува, свѣтковици се явяватъ и внезапно бурята достига и до самата долина. Тогава разрушението започва. Тѣзи дървета, съ гжсти и раззити върхове, бидейки съ слаби крака, бързо се покосяватъ отъ вѣтроветѣ, подобно на сламата въ полето, сгромолясватъ се, натрупватъ се едно върху друго и задрѣстватъ планинскитѣ усои. Но наблизю, между толкова повалени трупове, все още се намиратъ подобно на патраули, прѣснати, уединени борови дървета, които сж останали невръдими отъ бурята. Поради своето уединение, тѣ сж били изложени на вѣтроветѣ прѣзъ цѣлия си животѣ; тѣ сж свикнали на тѣхъ и сж закрѣпнали. Тѣ не сж били закриляни, отъ съсѣдитѣ си. Тѣ нѣматъ високи и гжсти върхове, като своитѣ пострадали събратя, понеже коренитѣ имъ сж здраво вплетени въ земята, за да могатъ да отстояватъ на вѣтроветѣ.

По сжщия начинъ човѣкътъ, който израсва, закрилянтъ отъ модата и приятелитѣ въ извѣстно училище, колегия, университетъ, или, може би нѣкоя женска обителъ, изолиранъ отъ всѣкакви противни влияния, срѣща много малко съпротива. Обиколентъ отъ ония, които мислятъ като него, той живѣе и мисли като другитѣ. Надъ главитѣ имъ се развѣва знамето на нѣкоя възприета властъ, и върху

това знаме сж написани извѣстни догми, въ които тѣ вѣрватъ безъ да посмѣятъ да се усъмнятъ въ тѣхната истинностъ. Тамъ тѣ растатъ, като хвърлятъ взаимно сѣнки върху себе си и спѣватъ единъ другото въ усилията да видятъ Истината. Тамъ тѣ пълнятъ мозъцитѣ си съ авторитетни мнѣния, и изучвайки подробноститѣ на нашия илюзоренъ животъ, тѣ погрѣшно го смѣтатъ за реално сществуване; всичката енергия, която получаватъ отъ всемирния изворъ на живота, се изразходва отъ тѣхъ, за да задоволятъ тѣлото, а душата остава безъ подкрѣпа; силата на характера, чието седалище е сърдцето, страда; интелектътъ се прѣтрупва съ храна, когато духътъ огладнява. Тѣй тѣ растатъ и ставатъ горди съ своето знание; но ще дойде день, когато нови и странни идеи ще се появятъ въ умствения хоризонтъ, и единъ новъ вѣтъръ ще започне да вѣе, знамето съ остарѣлитѣ, прѣдѣвкани догми ще се катурне и гордостята имъ ще рухне.

Сжщиятъ законъ владѣе и въ областта на душевнитѣ явления. Който иска да развие силитѣ си, не трѣбва да се бои отъ съпротива; той трѣбва здраво да стѣпи на краката си. Той трѣбва да се подготви да посрѣща вѣтъра на низкитѣ душевни вълнения и да не пада, когато настѣпятъ буритѣ на страстта. Той трѣбва да се примири съ това да остава въ съприкосновение съ онова, което не е по вкуса му, и което му е ненавистно. Защото това е, което ще му даде сила. Той трѣбва да си свикне съ клевети, враждебностъ, завистъ и противни мнѣния; той трѣбва да се научи да търпи страдания и да оцѣнява живота правилно. Противнитѣ влияния, на които е билъ изложенъ, могатъ да причинятъ буря въ сърдцето му; но когато надвие тѣзи бури и вълни, той ще съгледа изгрѣващото слънце на побѣдата, и силата и новъ миръ, по-голѣмъ, по-великъ отъ физическия, ще се яви прѣдъ вжтрѣшния му взоръ, въ който миръ ще бжде щастливъ да живѣе, и дѣто ще намѣри неизтощимъ източникъ на блаженство, непознато за ония, които живѣятъ само съ чувствата. Слѣдъ това, той не ще има нужда да спекулира относно Истината, понеже ще я вижда ясно въ сърдцето си; той не ще се излага на буритѣ, ще може да търси закрила по спокойнитѣ кжтове не защото се бои отъ буритѣ, които не могатъ да му при-

чиният върба, но защото иска да употреби енергиите си за пълното развитие на ново-пробудения духовен зародиш, вмѣсто да ги изхажява безполезно въ външната област.

Това, което ученикътъ трѣбва да търси, е да засили своя характеръ, който съставлява сжщинската му индивидуалностъ, като го държи винаги въ хармония съ закона за божествената мъдростъ и любовъ. Човѣкътъ безъ сила на характеръ е сжщество безъ истинска индивидуалностъ, безъ самоупование, движенъ само отъ душевните вълнения, които се явяватъ въ неговия умъ и които принадлежатъ на силите, чужди на божественото му естество.

Само слѣдъ като узрѣе човѣкъ, животътъ въ уединение става желателенъ и полезенъ, а ония, които се оттеглятъ отъ свѣта, докато още се нуждаятъ отъ него, приличатъ на този, който иска да се издигне до небето, като започва съ най-горното стѣпало на стълбата. Който се нуждае отъ свѣта, нека остане въ него. *Колкото сж по-голѣми изкушенията, толкова по-голѣма е силата, която се придобива при успѣшната съпротива.* Само онзи, който умѣе да контролира ума си, и да създаде благоприятни условия за своя духъ, е наистина свободенъ и независимъ отъ външни влияния. Който не може да направи да еволюира единъ миръ вътрѣ въ душата си, нуждае се отъ външния свѣтъ, за да еволюира неговата душа. Слѣдователно, недуховни хора, които се оттеглятъ отъ свѣта, защото се боятъ отъ него, не могатъ да се нарекатъ герои, задѣто сж се отказали отъ изкушенията на свѣта; напротивъ, тѣ сж страхливци, които сж напуснали редоветѣ още въ началото на битката-животъ. Такива хора понѣкога се оттеглятъ въ нѣкои обители, за да живѣятъ удобно, като мислятъ, че сж си осигурили и входеи билетъ за него. Тѣ си въображаватъ, че служатъ Богу, като живѣятъ безвѣдно и безполезно. За тази си заслуга тѣ очакватъ награда на края на живота си, но тази награда ще си остане само въображаема. Както сладострастниятъ човѣкъ губи времето си въ безполезни удоволствия, така и отшелникътъ си губи времето въ безполезни молитви и церемонии. Първиятъ е движенъ отъ желание за плътски удо-

волствия, вториятъ — отъ надежда за удоволствия въ нѣкой бждащъ животъ; и двамата прѣслѣдватъ егоистични цѣли. Не мога да видя сжществена разлика въ мотивитѣ на двамата.

Но не сжщото е и съ духовния човѣкъ. Божествената искра въ човѣка сжществува независимо отъ условията въ врѣмето и пространството; тя е вѣчна и само-сжществуваща. Тя не може да бжде разгнѣвена отъ съпротива, нито раздразнена отъ противорѣчие, нито, най-послѣ, да бжде смутена отъ софизми. Щомъ еднажъ е съзнала силата си, тя не ще се нуждае отъ подбудата на физическия организъмъ, която подбуда се доставя отъ впечатления, произходящи отъ чувствата въ свръзка съ външния свѣтъ, понеже самата ти е стимултъ, който създава мирове вжтрѣ въ собствената си природа. Тя е Господарь на всичкитѣ елементални животински сили въ астралното тѣло на човѣка, и тѣхната безредица нито би я повдигнала, нито пѣкъ би я унизила, понеже самата тя е Божество въ чистото си състояние, като вѣчна, неизмѣнна и свсбодна.

— Искате ли да кажете, попитахъ азъ, че всѣкакъвъ видъ отшелничество и себеотрицание е безполезно?

Учителътъ отговори:

— Всичко зависи отъ мотива. Това, което егоистътъ върши за своя прогресъ, е безполезно; то е една привидна придобивка и увеличава самомнѣнието му. Но ти ще разберешъ това, само когато съзнанието на божественото състояние се пробуди въ тебе и ти почнешъ да различавашъ СЕБЕ въ истинския смисълъ и СЕБЕ въ погрѣшния смисълъ.

Този, въ когото този божественъ принципъ е билъ пробуденъ еднажъ, и който е изпиталъ вжтрѣшния животъ; който е посѣтилъ небесното царство вжтрѣ въ душата си и стои здраво на нозѣтъ си, не ще се нуждае вече отъ укрѣпяващитѣ душата влияния на противоположнитѣ бури въ външния свѣтъ, за да добие сила прѣзъ съпротива; нито пѣкъ ще пожелае той да се върне къмъ суетнитѣ удоволствия и пишни глупости на свѣта. Той не се е отказалъ отъ нищо, когато се е оттеглилъ въ уединение, понеже той е само захвърлилъ нѣщо, което е негово брѣме. Той не може да се назове отшелникъ, понеже не е ми-

оригинално!
 налъ прѣзъ никаква дисциплина. Не е себеотрицание да се отказваме отъ нѣща, които не желяемъ. *Сяцински отшелникъ е онзи, който живѣе въ свѣта, обиколень отъ изкушенията му; въ когото животинскитѣ елементи сж още дѣятелни, когато срѣдствага за тѣхното задоволяване сжществувать, но който, съ силата на волята си, побѣжда дава животинския си инстинктъ.* Като е достигналъ това състояние, той може да се оттегли отъ свѣта и да употреби енергиитѣ си за понататъшния напрѣдкъ на духовната сила, която притежава. Той ще бжде напълно щастливъ, понеже може да създаде вжтрѣ въ душевния си миръ онова, което желяе. Той не очаква бждаща награда на небето, тѣй като то не може да му даде нищо повече отъ онова щастие, което вече има. Той не иска друго благо вънъ отъ онова да работи за доброто на другитѣ.

Ако можете да учрѣдите окултни академии, дѣто умственото и духовното развитие ще вървятъ паралелно; дѣто би могла да се прѣподава една нова наука, която да бжде основана на едно истинско знание на основнитѣ закони въ вселената, и дѣто чловѣкъ, сжщеврѣменно, би успѣлъ да се здобие съ властъ върху себе си, вие бихте принесли голѣма полза на чловѣчеството. Такова едно заведение, освѣнъ това, би доставило случай за научни изслѣдвания. Нѣколко такива мѣста биха прошарили умствения сводъ на свѣта съ звѣзди отъ първа величина, отъ чиито лжчи хората биха добили просвѣта. Стойки на едно по-високо равнище отъ това на материалната наука въ днешнитѣ врѣмена, едно ново и по-голѣмо поле за изслѣждане и прогресъ би се разкрило прѣдъ васъ. Знаяйки всичкитѣ разнородни мнѣния на най-високи авторитети, и бидейки свободни отъ каквато и да било научна догма; като имате резултатитѣ на изслѣданията на ученитѣ, и сте свободни отъ всѣкаква вѣра въ тѣхната безпогрѣшност, вие бихте могли да мислите свободно. Тѣзи заведения биха станали центрове на просвѣта по свѣта; и, ако силата на самообладаването се развие въ еднаква пропорция съ развитието на интелекта, то тѣхнитѣ питомци скоро биха могли да стигнатъ до Адептство.

Адептът гозоръше съ необикновено увлечение, като да искаше да апелира къмъ моето съчувствие, за да ме накара да употребя всичкитъ си усилия за учрѣдяването на подобни обители. Той като да изявяваше съжаление за плачевното състояние на невѣжественото чловѣчество, въ чиято Карма той не искаше да се бърка насилствено, защото така повеляваха правилата на братството му. Азъ така сжщо съжалявахъ за безсилието си да основа такива академии, и за единъ моментъ пожелахъ да съмъ богатъ, за да мога поне да направя единъ опитъ за откриване на едно такова заведение. Щомъ Адептътъ, обаче, схвана мислитъ ми, каза:

— Ти грѣшишъ. Не е липсата на пари, която ни спъва при изпълнението на тази идея, а липсата на подходящи хора за такова едно учрѣждение. Наистина, ние бихме били лоши алхимици, ако не можехме да произведемъ толкова злато, колкото ни трѣбва, ако съ тоза можеше да се принесе извѣстна полза на чловѣчеството; а че това е така, мога да те убѣдя, ако желаешъ. Но златото е проклетие за чловѣчеството. Разпрѣдѣли златото между хората, и ти само ще засилишъ жаждата имъ за по голѣмо богатство; дай имъ сила, и ти ще ги прѣобразишъ на дяволи. Не, не се нуждаемъ ние отъ злато, а отъ хора, които жадуватъ за истинска мъдростъ. Има хиляди хора, които жадуватъ за знание, но малцина сж, които търсятъ мъдростъ. Умствено развитие, хитростъ, остроумие се считатъ днесъ погрѣшно за духовно развитие, но това понятие е криво; животинската хитростъ не е разумъ, лукавството не е мъдростъ, и мнозинството отъ ученитъ ви мже сж послѣднитѣ, които биха търпѣли истината. Даже и нѣкои отъ мнимитѣ ви окултисти и така-нарѣчени Розенкройцери сж прибѣгнали до разслѣдвания единствено за да задоволятъ любопитството си, когато други искатъ да вникнатъ въ тайнитѣ на природата, за да добиятъ знание, посредствомъ което да постигнатъ егоистичнитѣ си цѣли. Дайте ни мже и жени, които не искатъ нищо друго, освѣнъ Истината, и ние ще задоволимъ нуждитѣ имъ. Колко пари трѣбва, за да се прѣпитава едно лице, което не иска много удобства и излишества? Колко пари биха били потрѣбни, за да се издържа една кухня, дѣто не се

изискватъ разкошни ястия? Колко библиотеки биха били потрѣбни за ония, които могатъ да четатъ въ книгата на природата? Какви външни картини биха задоволили ония, които желаятъ да избѣгнатъ единъ животъ на чувствата и да се оттеглятъ вътрѣ въ себе си? Какви земни изгледи биха били потрѣбни за ония, които живѣятъ въ рая на душитѣ си? Какви другари биха задололили ония, които се разговарятъ съ възвишенитѣ хора? Какъ бихме могли да забавляваме ония, които живѣятъ въ Божието присъствие?

Адептътъ спрѣ за минута и пакъ продължи:

— Наистина, манастирътъ на окулиститѣ, за който азъ мечтая, е по-възвишенъ отъ нашия. Той е далечъ, много далечъ отъ тази земя, но все пакъ може да се издигне безъ мжнотия и безъ разноски. Неговитѣ отшелници сж се издигнали надъ собствената си сфера. Тѣ иматъ единъ храмъ отъ безпрѣдѣлни размѣри, проникнатъ отъ духа на светостъта, който е общо притежание на всички. Тамъ раздѣлението на Всемирната Душа се губи и Единението настѣпва. Той е една обителъ, дѣто нѣма различие на полъ, вкусъ, мнѣние и желание; дѣто никой не се ражда, жени или умира, но дѣто людитѣ живѣятъ като ангелитѣ; всѣки единъ отъ тѣхъ съставлява центъръ на сила за доброто; всѣки се кѣпи въ зарята на свѣтлината; всѣки е въ положение да види и да знае, каквото пожелае, развивайки се въ сила и разширявайки се въ величина, докато обгърне всичко и стане едно съ него.

За минута изглеждаше, че душата на Адепта бѣ отишла да посѣти блаженото състояние на Нирвана — едно състояние, за което ние смъртнитѣ не можемъ да си съставимъ понятие; но скоро свѣтлината се възвърна въ окото му, и той усмихнато се извини, че си е позволилъ да бжде прѣнесенъ тамъ. Одързостихъ се да забълѣжа, че може би милиони вѣкове ще се изискватъ, за да може чловѣчеството да постигне това състояние.

— Уви! отговори той, условията, които настоящето състояние на цивилизацията ни налага, сж такива, щото заставятъ голѣмото мнозинство отъ чловѣчеството да прехосва почти всичкото си врѣме и енергия въ външно

направление, вмѣсто да го направлява къмъ вжтрѣшенъ прогресъ. Всѣки има извѣстно количество енергия, която може да нарече своя собствена. Ако я иждиви за външни удоволствия, той не ще има много отъ нея, за да отхранва божествения зародишъ въ сърдцето си. Ако съсрѣдоточава ума си въ външни занятия, той ще се отклони отъ вжтрѣшното съсрѣдоточение, което е необходимо за себе-познание. Работнитѣ класи, търговцитѣ, лѣкаритѣ, адвокатитѣ и свещеницитѣ сж всички заети съ външни работи, и намиратъ малко врѣме за вжтрѣшно съсрѣдоточение. Тѣ гонягъ сѣнкитѣ и илюзиитѣ, които сж полезни само докато траятъ, но чиято полза прѣстава, щомъ сърдцето прѣстане да тупти. Врѣмето и енергията имъ сж употребени за добиване «необходимоститѣ на живота», и се извиняватъ, че е лоша сждбата имъ, дѣто трѣбва да работятъ въ това направление. Природата, обаче, не приема нашитѣ извинения; законътъ за причината и послѣдствието (Карма) е неумолимъ и недостжпенъ за аргументации. Човѣкъ, който се изкачва на върха на планината и пада въ нѣкоя пропастъ, е тъкмо тъй въ опасностъ да си строши главата, както и оня, който би падналъ умишлено; човѣкътъ, който не може да напрѣдне, ще бжде оставенъ надирѣ тъкмо тъй, както и онзи, който не желае да напрѣдне. Но природата не е тъй жестока, както изглежда за повърхностния наблюдател. Това, отъ което се нуждае той, за да може да живѣе е, наистина, много малко и лесно може да се придобие, тъй като природата щедро е пропромислила за всичкитѣ си чада и, ако тѣ не могатъ да спечелятъ надлежния си дѣлъ, тогава трѣбва да има нѣщо невѣрно, било въ самото лице, било въ самия общественъ строй. Безъ съмнѣние, трѣбва да има нѣщо невѣрно въ социалната ни организация, и нашитѣ философи и политици постоянно се трудятъ да го уредятъ. Тѣ ще успѣятъ, когато успѣятъ да приведатъ човѣшкитѣ закони въ хармония съ ония на природата. Това може да стане въ далечното бждаще. Ние нѣмаме врѣме за чакане. Нека всѣки единъ отъ насъ въдвори хармония въ собствения си организъмъ и да живѣе съобразно съ естественитѣ закони. Тогава и хармонията на социалния организъмъ ще се въдвори изцѣло.

Думитъ на Адепта ме раздразниха, понеже азъ обичахъ удобствата на живота. Духътъ ми възнегодува и азъ казахъ :

— Би ли захвърлилъ ти лукса, който въ нашата цивилизация е станалъ необходимостъ ? Би ли пожелалъ ти да се върнемъ въ полу-животинското състояние на прадѣдите си и да живѣемъ въ горитѣ ? Зная, че има хора, които поддържатъ това гледище.

— Не отговори Адептътъ. Много отъ нѣщата, които се считатъ за необходими, сж изкуствено създадени нужди. Милиони хора живѣха и остарѣха прѣди модерната цивилизация да открие така нарѣченитѣ съврѣмenni необходими, които сж относителни — нѣколкото дворци за царя и великолѣпната каляска за благородника могат да бждатъ тъкмо тъй необходими, както една бутилка ракия за единъ бѣднякъ. За да се отървемъ изведнажъ отъ много такива прѣдполагаеми необходими, ние трѣбва да се издигнемъ надъ тѣхъ и да ги сметемъ за непотрѣбни. Тогава голѣма частъ отъ енергията ни ще се освободи и ще може да се употреби за постигане необходимото, защото е постоянно и вѣчно, а другото е врѣменно.

Има хиляди, които се занимаватъ съ откриване подробности относно състава на външнитѣ прѣдмети и съ изучаването на химическитѣ и физиологическитѣ процеси; нѣкои жертвуватъ душитѣ си, причинявайки неопикуеми жестокости на ближнитѣ си, за да задоволятъ научното си любопитство и личната си амбиция съ нѣкакво откритие; но тѣ не изучаватъ себе си, макаръ това да е важно. Тѣ искатъ да узнаятъ природнитѣ закони въ всичкитѣ имъ разклонения, а забравятъ всемирния и основенъ законъ, отъ който произлизатъ всичкитѣ тѣзи разклонения. Интелектуалниятъ човѣкъ би трѣбвало наистина да изслѣдва всичкитѣ царства на природата, но изслѣдването на външноститѣ е отъ второстепенна важностъ въ сравнение съ вътрѣшното знание. Всички първични причини дѣйствуватъ отъ вътрѣ; послѣдствията идватъ слѣдъ причинитѣ. Не е уменъ този, който прѣдпочита знанието на вънкашнитѣ нѣща прѣдъ знанието на Бога.

— Богъ! извикахъ азъ. Какво можемъ да знаемъ за Бога? Какъ можете да докажете, че има Богъ?

Адептътъ отговори :

— Съжالياвамъ челоуѣка, който не признава Божието присѣствие въ всичко. Върховния духъ, който прониква всичко, като душа и животъ на всичкитѣ нѣща въ вселената, не може да се схване умствено. Ако нѣкой интелектъ би го схваналъ, той би билъ по-великъ отъ Бога. Нѣма нищо реално вънъ отъ Бога. Природата е само проява на Неговата сила. Никой да не очаква отъ друго да му докаже Божието съществуване, но да потърси въ себе си Неговото присѣствие. Човѣкъ е прѣдопрѣдѣленъ да въдвори въ себе си образа Божи. Когато осъществи божествения идеалъ въ сърдцето си, неговитѣ пѣтешествия прѣзъ многократнитѣ въплощения ще се свършатъ и цѣлѣта на живота му ще се осъществи. Миръ вамъ!

Като завърши тази мисль, чу се единъ звукъ надъ главитѣ ни, чийто източникъ не можахъ да откроя, колкото и да се огледахъ наоколо.

— Това е знакъ, каза Адептътъ, че членоветѣ на Братството ни се събиратъ въ трапезарията. Да идемъ при тѣхъ. Малко храна ще те подкрѣпи.

IV.

ТРАПЕЗАРИЯТА.

Напуснахме коридора и влѣзохме въ градината, Палмовитѣ дървета, които красѣха това мѣсто, прѣдставлявахъ голѣмъ контрастъ на снѣжнитѣ, студени изгледи, които срѣщнахъ прѣди да влѣза въ тази чаровна долина. Хубави цвѣта цвѣтѣха навсѣкждѣ, като пълнѣха въздуха съ дивно благоухание. Този разкошъ ми се стори несъвмѣстимъ съ възгледа на Адепта, че живуциятъ въ рая на собствена си душа нѣмалъ нужда отъ задоволяване външни чувства, но Учителътъ пакъ схвана мислитѣ ми и каза :

— Създадохме тѣзи илюзии, за да направимъ приятно твоето посѣщение. Тѣзи дървета и растения нѣматъ нужда отъ градинаръ нито костватъ пари; тѣ сж само продуктъ на въображенията ни.

Приблжихъ се до една роза и я откъснахъ. Тя бѣ сжщинска роза съ сладка миризма и разтворена чашка.

— Сигурно, казахъ азъ, тази роза не е илюзия, или продуктъ на въображението ми?

— Не е продуктъ на въображението ти, отговори Адептътъ, но е продуктъ на природното въображение, той като волята на природата може да се направлява отъ духовната воля на Адепта. Цѣлиятъ свѣтъ съ многообразнитѣ си форми, планини и рѣки — всичко е продуктъ на въображението на Всемирния Умъ, който е създателъ на формитѣ, които сж илюзии или образи на материята, безъ която тѣ не могатъ да сществуватъ. Единствената материя, съ която сме запознати, е първоначалния елементъ на материята, съставляващъ материята на Всемирния Умъ — Акаша, който е на всѣкъдѣ, и само когато приема извѣстно състояние на гжстота, за да може да упорствува на влиянието на земната свѣтлина, тя може да бжде схваната отъ тебе и да приеме обективенъ образъ. Всемирната воля прониква всички нѣща. Направлявана отъ духовния разумъ на Адепта, тя създава въ Всемирния Умъ ония форми, които Адептътъ си въобразява, тѣй като сферата на Всемирния Умъ е и негова. Чрѣзъ единъ окултень процесъ, едно движение на волята, образитѣ, създадени по такъвъ начинъ въ умствената материя на Адепта, се сгжстватъ и ставатъ видими.

— Признавамъ, казахъ азъ, че това ми е още непонятно. Може ли единъ образъ, оформень въ въображението, да излѣзе отъ въображението и да приеме материална форма?

Адептътъ се усмихна на моето невѣжество и отговори:

— Вѣрвашъ ли, че умствената сфера, въ която човѣкътъ живѣе, сществува само въ границитѣ на неговия черепъ? Тогава свѣтътъ би билъ за него нищо, освѣнъ непроницаемъ и непонятень мракъ. Той не би могълъ тогава да вижда слънцето, или нѣкакъвъ вѣншенъ прѣдметъ, тѣй като не би усѣщаль нищо, освѣнъ онова, което сществува въ неговия умъ. За щастие, умствената сфера на всѣки човѣкъ достига дори до звѣздитѣ. Умътъ му идва въ съприкосновение съ всичкитѣ нѣща, колкото и да сж тѣ далечъ отъ физическото тѣло. Тѣй, неговиятъ умъ —

не мозъкът му — получава впечатления, които идват въ съзнанието му, въ физическия му мозък, който е само апаратът, дѣто посланието на ума се получава.

Слѣдъ това обяснение Адептътъ ме покани да погледна на едно дърво на близо, високо най-малко 20 метра и покрито съ прѣлестни цвѣтове. Като го наблюдавахъ, то започваше да става все по-рѣдко и по рѣдко. Зелениятъ листа се обърнаха на сиви, послѣ на безцвѣтни, сетнѣ то стана прозрачно, докато изчезна съвсѣмъ отъ моя погледъ.

— И така, продължи Адептътъ, ти виждашъ това дърво, което бѣше само въ сферата на моя умъ, сжщо както би видѣлъ едно и въ сферата на твоя собственъ умъ. Ние всички живѣемъ въ сферитѣ на чуждитѣ умове, и онзи, чиято сила на усѣщане е развита, може всѣкога да види образитѣ, създадени отъ ума на другото. Адептътъ създава собствени образи; обикновениятъ човѣкъ живѣе съ продуктитѣ на чуждото въображение, било съ ония отъ въображението на природата, или съ ония, които сж били създадени отъ други умове. Ние живѣемъ въ рая на собственото си съзнание, и прѣдметитѣ които виждашъ, сжществуватъ въ областта на нашето съзнание; но границитѣ на нашето съзнание сж безпрѣдѣлни, тѣ могатъ да се разширятъ много повече отъ границитѣ на видимитѣ около насъ прѣдмети и да продължаватъ да се разширяватъ, докато станатъ едно съ цѣлата вселена.

Силата на въображението е още твърдѣ малко позната на човѣчеството, другояче хората биха се прѣдпазвали въ своето мислене. Ако човѣкъ мисли лошо или добро, тази мисль извиква къмъ сжществуване една сътвѣтна форма или сила вътрѣ въ сферата на своя умъ, която може да се сгжсти, да стане активна сила и да продължава да живѣе за дълго врѣме, слѣдъ като физическото тѣло на човѣка, който я е създалъ, умрѣ. Тя ще придружава душата му слѣдъ смъртта, защото създанията се притеглятъ отъ своя създателъ.

— Тогава, попитахъ азъ, създава ли всѣка зла мисль това зло и кара ли го да сжществува като живуща сжщность?

— Не отговори Адептътъ. Всѣка мисль извиква къмъ съществуване формата или силата, за която мислимъ; но тѣзи нѣща нѣматъ животъ, докато не имъ се даде нѣщо отъ силата на Волята. Ако не получатъ животъ отъ тази послѣдната, тѣ скоро изчезватъ. Ако това да не бѣ тѣй, хората не биха могли да четатъ извѣстие или описание за нѣкакво си прѣстѣпление, безъ да си го прѣдставятъ умствено и посрѣдствомъ това да създаватъ най-порочнитѣ елементи. Ти можешъ да си въобразишъ зли нѣща отъ всѣкаквъ видъ; но, освѣнъ въ случая, когато изявишъ желание да ги извършишъ, творенията на въображението ти не добиватъ животъ. Но, ако искашъ да ги извършишъ, при пръвъ удобенъ случай, то тогава тия мисли биха се оказали, може би, тѣй вредни за тебе, както ако да ги бѣ изпълнилъ, извършилъ на практика; съ това ти създавашъ една живуца, макаръ и невидима, сила на зло. Волята е, която дава на творенията на въображението животъ, тѣй каго Волята и Животътъ сж въ основата си сходи.

Виждайки, че се породи съмнѣние въ ума ми, той продължи:

— Ако говоря за Волята, като за живодатна сила, азъ говоря за духовната волева сила, която живѣе въ сърдцето. Една волева сила, упражнявана само отъ мозъка, е както студената свѣтлина на луната, която нѣма сила да стопли прѣдметитѣ, върху които се излива. Живодатната волева сила произлиза отъ сърдцето и дѣйствува подобно на лжчитѣ на слнцето, които извикватъ животъ въ минералитѣ, растенията и животнитѣ. Само онова, което човѣктъ пожелава отъ цѣлото си сърдце, а не само онова, което си въобразява съ мозъка, има сжщинска сила. За щастие на човѣчеството изобщо, тази духовна сила, която извиква творенията на въображението къмъ обективно, видимо съществуване, е достояние само на малцина; другояче свѣтътъ би билъ прѣпълненъ съ живи материализирани чудовища, които биха погълнали човѣчеството, тѣй като има въ настоящето състояние на цивилизацията повече хора, които хранятъ лоши желаня, отколкото такива, които желаятъ доброто на ближния си. Но волята имъ не

е достатъчно одухотворена, за да бжде силна; тя произхожда повече отъ мозъка, отколкото отъ сърдцето; обикновено тя е достатъчно силна, за да нанесе вреда на човѣка, който е създалъ злата мисль, и да остави другитѣ незасегнати. И така, ти виждашъ колко важно е, щото хората да не притежаватъ духовни сили, докато не станатъ добри. Това сж мистерии, които въ миналитѣ вѣкове сж били запазвани въ голѣма тайна, и които и днесъ не бива да се откриватъ на ненапрѣднатитѣ.

Прѣзъ една готическа врата ние влѣзохме въ залата, която се освѣтляваше отъ четири прозорци. Върѣдъ осмогълната стая имаше маса, столове и мобили. Бѣха се събрали мнозина братия. Въ лицата на нѣкои отъ тѣхъ познахъ исторически личности, но азъ бѣхъ крайно удивенъ, като видѣхъ и двѣ госпожи, едната отъ които бѣ стройна и импозантна, а другата — по-млада и по-деликатна, но не по-малко благородна и извънредно красива. Останахъ много очуденъ и смутенъ, като видѣхъ жени въ монастыря на братията и смущението ми бѣ забѣлѣзано отъ всички присѣтстващи; но слѣдъ като бѣхъ запознатъ съ всички, или по-добрѣ, слѣдъ като сжщитѣ ми бѣха прѣдставени, тѣй като тѣ ме познаваха още отъ порано, високата госпожа взе ржката ми и ме заведе до масата, като изрече усмихнато слѣднитѣ думи:

— Защо си тѣй очуденъ, приятелю, дѣто виждашъ Аденти, обитаващи въ женски тѣла? Какво общо има между разума и пола? Дѣто се свършватъ половитѣ инстинкти, тамъ се свършва и влиянието на пола. Ела сега, седни до мене и вземи малко отъ този прѣкрасенъ плодъ.

Масата бѣ пълна съ разни плодове, нѣкои отъ които ми бѣха съвсѣмъ непознати, и които не се срѣщатъ по нашитѣ мѣста. Всички седнаха, започна се общъ разговоръ, въ който участвуваха всички. Почувствувахъ своята неподготвеностъ за тази срѣда, но всички се стараеха да ме ободрятъ и да ме накаратъ да си въобразя, че съмъ равенъ на тѣхъ. Братията и сестритѣ едва вкусаха отъ плодоветѣ, но бѣха доволни да забѣлѣжатъ, че мене много ми се услаждаха, тѣй като планинскиятъ въздухъ ми бѣ при-

готвилъ добъръ апетитъ. Благородната госпожа, до която бѣхъ седналъ, скоро ме успокои. Тя започна да отговаря на въпроситѣ ми относно причинитѣ на извѣстни окултни влияния и направи нѣколко опити, за да обясни по-нагледно ученията си. Слѣдниятъ ще послужи като примѣръ на силата ѝ да създава илюзии.

Говорихме за безстрашието, като необходимо условие за оня, който иска да заработи въ областта на окултнитѣ изслѣдвания :

— Цѣлиятъ елементаленъ свѣтъ, каза тя, съ всичкитѣ си чудовища и животински елементи, се съпротивлява на човѣшкия духовенъ прогресъ. Животното (елементалитѣ) въ животинския принципъ на човѣшкия съставъ живѣе върху гърба на човѣка и материята на животинскитѣ му инстинкти. Ако божествениятъ духъ се пробуди въ сърдцето на човѣка и изпрати свѣтлината си върху ония животински елементи, върху чиято материя паразититѣ вирѣягъ, то тази материя се унищожава заедно съ зловрѣднитѣ елементи. Въ такъвъ случай, тѣзи послѣднитѣ се борять за своето сществуване и за благоприятната почва, върху която се развивагъ, като по този начинъ ставатъ най-голтмата прѣчка за духовния напрѣдъкъ на човѣка. Тѣ живѣягъ въ нисшитѣ области, и, при нормални условия, сж видими за външнитѣ чувства, макаръ че при извѣстни условия тѣ могатъ да станатъ видими. Тѣ живѣягъ на сѣмейства и възпроизвеждатъ видоветѣ си, както всички останали земни животни; тѣ се борять помежду си и взаимно се унищожаватъ. Ако желанията на нѣкой човѣкъ сж дребнавъ и себелюбивъ характеръ сж погълнати отъ нѣкоя всеобладаваща страсть, това показва, че единъ грамаденъ елементалъ е израсналъ въ душата му и е погълналъ всичкитѣ по-дребни елементали.

Отговорихъ, че ми е невъзможно да вѣрвамъ, какво човѣкъ прѣдставлява отъ себе си такава една живуща и движеща се менажерия, и казахъ, че бихъ желалъ да видя единъ отъ тѣзи елементали, за да разбера това, което ми се казва по въпроса.

— Нѣма ли да се уплашишъ, попита тя, ако видишъ такъвъ единъ елементалъ ?

Почнахъ да се хваля съ моята храбростъ, като казахъ, че никога не се боя отъ нѣщо, което мога да видя и да пипна, че страхътъ е резултатъ на невѣжество, и че знанието разпрѣсва всѣкакъвъ видъ страхъ.

— Правъ си, отговори тя, но би ли билъ тѣй добръ да ми подадешъ онази кошница съ плодове и круши?

Прострѣхъ ржката си да взема кошничката, която бѣ поставена срѣдъ масата, и когато щѣхъ да я уловя, една ужасна змия се показа между крушитѣ. Изплашенъ ужасно, азъ оттеглихъ ржката си и едвамъ избѣгнахъ отровното ухапване; но слѣдъ малко, обаче, поуспокоенъ до извѣстна степенъ, азъ втренчихъ очи въ отвратителната гадина, която се дръпна пакъ между крушитѣ и блѣстящитѣ ѝ люспи изчезнаха въ отворената кошница.

— Ако бѣше дръзналъ да пипнешъ змията, каза единъ отъ братята, ти щѣше да откриешъ, че тя бѣше само една сѣнка.

— Волята, забѣлѣжи Императорътъ, е не само животна сила, а сжщо така и разрушителна. Тя заставлява атомитѣ на първоначалната материя да се групиратъ около единъ центъръ, тя ги държи наедно или пъкъ разпрѣсва въ пространството. Тя е Брахма, Вишну и Шива въ едно цѣло — създателтъ, поддържникътъ и разрушителтъ на формата.

— Тѣзи елементи, каза красивата госпожа, ни обладаватъ, ако не съумѣемъ да ги обладѣемъ. Ако ги нападнемъ безъ страхъ, тѣ не могатъ да ни поврѣдятъ; мисльта ни дѣйствува разрушително върху тѣхъ, понеже тѣ самитѣ сж създания на нашата мисль.

Разговорътъ ни прѣзъ врѣме на закуската засѣгаше окултни въпроси.

— Окултизмътъ и алхимията, каза единъ отъ братята, сж сжщеврѣменно най-труднитѣ и най-леснитѣ нѣща за проумѣване. Тѣ сж лесни, ако гледаме на тайнитѣ на природата чрѣзъ свѣтлината на мъдростта, съ която всѣки човѣкъ, освѣнъ идиотитѣ, е надаренъ отъ природата още отъ своето рождение. Но, ако вмѣсто слънцето на божествената свѣтлина си пробие пжтъ чрѣзъ неразумно образование изкуствената мъдростъ на логиката,

физма и спекулацията, човѣкътъ трѣгва по кривъ и неестественъ пѣтъ. Образитѣ на вѣчнитѣ истини ставатъ за него, до момента на пълното му развитие, тъй обезобразени отъ прѣдградсждѣци и фалшиви понятия, щото оригиналнитѣ имъ форми изчезватъ и, вмѣсто да се вижда сжщинското имъ естество, виждатъ се само халюцинациитѣ, които човѣшкото въображение е създадо.

— Искате ли да кажете, попитахъ азъ, че човѣкъ може да знае много повече за естеството на нѣщата по природенъ начинъ, отколкото по учебницитѣ?

— Нуждае ли се дѣтето, попита Адептътъ, въ отговоръ на моя въпросъ, отъ наставникъ, за да го напжти какъ да сучи млѣко отъ майка си? Иматъ ли животнитѣ нужда отъ ботаника, за да узнаятъ кои трѣви сж отровни и кои не сж? Тѣзи изкуствени системи, които сж били създадени отъ човѣка, и които сж тъй неестествени, не могатъ да се намѣрятъ въ книгата на природата. Ние още отъ дѣца имаме нужда отъ наставление, за да знаемъ името на едно нѣщо, което име му се е дало отъ човѣка, но сжщественитѣ атрибути на едно нѣщо сж независими отъ името, което му се дава. Шекспиръ казва, че розата би била ароматна, даже и ако носѣше друго име. Въ настоящата стадия на образованието, естественицитѣ знаятъ всичко относно изкуствениитѣ имена и класификации на нѣщата, но много малко — за тѣхнитѣ вжтрѣшни качества. Какво знае единъ модеренъ ботаникъ за знаковетѣ по растенията, чрѣзъ които окултиститѣ схващатъ тѣхнитѣ лѣчебни и окултни свойства? Животнитѣ сж останали естествени, когато човѣкъ е станалъ неестественъ. Овцата нѣма нужда отъ наставление, за да избѣгне опасността отъ приближаващия се тигъръ; тя знае неговитѣ характерни особености, че той е врагъ. Не е ли по-важно за овцата да знае свирѣплия характеръ на тигъра, отколкото да знае че той спада къмъ сѣмейството на хищницитѣ? Ако по нѣкое чудо овцата стане интелектуална, тя би могла да научи много относно външната форма, анатомията, физиологията и родословието на тигъра въ ущърбъ на своето знание относно вжтрѣшния му характеръ, и тогава би била постоянно въ опасностъ да бжде погълната отъ него. Кол-

кото и да се явява абсурденъ този примѣръ, все пакъ той вѣрно изобразява онова, което се върши всѣкидневно въ училищата ви. Тамъ младитѣ поколѣния получаватъ онова, което тѣ наричатъ научно образование. Тѣ научаватъ всичко относно външната форма на човѣка, какъ тази форма би могла да се храни добръ, но идеята за сщцинския човѣкъ изчезва, неговитѣ нужди се прѣнебрѣгватъ, а нѣкои отъ «научнитѣ ви свѣтила» отричатъ даже и неговото сществуване.

— Но, възразихъ азъ, не е ли голѣмо прѣвъзходството на интелектуалния човѣкъ въ сравнение съ животнитѣ, дѣто той може да разбира свойствата на нѣщата, които животнитѣ чувствуватъ само инстинктивно?

— Вѣрно е това, каза братътъ; но човѣкъ трѣбва да употреби своя интелектъ споредъ разума си и да не го противопоставя на него. Инстинктътъ въ животнитѣ е дѣйността на животинския организъмъ на онзи принципъ, чието дѣйствие въ човѣшкитѣ творения се нарича разумъ. То е дарбата на душата да чувствува истината, а функцията на интелекта е да проумѣе онова, което е инстинктивно или интуитивно почувствувано отъ душата, или възприето отъ външнитѣ чувства. Ако интелектътъ дѣйствуваше въ хармония съ разума, всичкитѣ интелектуални човѣшки създания биха били не само интелектуални, но и мждри. Ние знаемъ отъ всѣкидневна опитность, че интелектуалностьта не е по необходимость свързана съ мждрость, така щото често пжти ония, които сж най-хитри, сж сщщо така и най-нечестиви, а най-ученитѣ често пжти сж най-нерезонни.

Първата и най-важната стѣпка, продължи братътъ, която човѣкътъ трѣбва да направи, ако желае да се здобие съ духовна сила, е да трѣгне по естественъ пжтъ. Само когато е захвърлилъ всичкитѣ си неестествени качества, той може да се надѣва да стане духовно силенъ. Ако той станѣше духовенъ прѣди да стане естественъ, той би билъ едно неестествено духовно чудовище. Такива чудовища сж сществуваели и още сщществуватъ. Тѣ сж духовнитѣ сили на злото, дѣйстващи посрѣдствомъ човѣшки тѣла; тѣ сж Адепитѣ на черната Магия, чародѣи и мошеници отъ разни степени.

— Тогава, казахъ азъ, прѣдполагамъ, че голѣмитѣ прѣстѣпници сж до извѣстна степенъ черни магьосници.

— Не непременно, отговори братътъ. Мнозинството отъ злосторниците вършатъ прѣстѣпления, не защото обичатъ злото, но да постигнатъ нѣкаква егоистична цѣль. А злодѣйците, които вървятъ по пѣтя на Черната Магия, вършатъ зло, защото го обичатъ, по сжщия начинъ, по който оння, които сж по пѣтя на истинското адептство, вършатъ добро, защото обичатъ Доброто. Но дали човѣкъ върши добро или зло, постоянното и често повторение на такива дѣйствия го кара най-послѣ да ги извършва инстинктивно, като по такъвъ начинъ собствената му натура постепенно става сходна съ доброто или пѣкъ съ злото. Онзи, който измжчва една муха съ единствената цѣль за да я измжчва, и защото намира удоволствие въ това, е напѣдналъ по надълбоко въ пѣтя на паданието и абсолютното зло, отколкото онзи, който убива единъ човѣкъ, защото си въображава, че това е необходимо за неговото лично благоденствие.

Въ това врѣме разговорътъ се обърна по въпроса за Бѣлата Магия и чудеснитѣ сили на извѣстни Тибетски Адепти. Императорътъ, който ги бѣ посѣтилъ напоследъкъ, даде единъ подробенъ докладъ за своето посѣщение. Но, колкото и странно да изглежда обстоятелството, че макаръ всичкитѣ подробности на останалата частъ отъ нашия разговоръ при закуската бѣха дълбоко отпечатани въ паметъта ми, самото изложение, направено отъ Императора за неговото посѣщение, бѣ свършено изтрито отъ паметъта ми, и сега азъ не мога да си припомня нищо за него, като че ли то нарочно бѣ заличено отъ ума ми.

Слѣдъ свършването на закуската, Императорътъ ме остави на попечителството на двѣтѣ госпожи—Адепки и ми каза, че скоро ще дойде да ме заведе въ алхимическата си лаборатория. Слѣдъ това азъ придружихъ двѣтѣ си покровителки въ хубавата градина.

СПОМЕНИ ИЗЪ МИНАЛИТЪ ЖИВОТИ.

Слѣдъ като минахме прѣзъ една алея отъ цѣфнали маслиненни храсталаци, ние стигнахме до едно павильонче, отъ което се откриваше прѣвзходенъ изгледъ на околността и на далечнитѣ високи планински вериги. Красиви мряморни стълбове крѣпѣха извигия сводъ на павильончето, цѣли обвити съ раззеленѣлъ се брашлянъ. Седнахме и, слѣдъ кратка пауза, приятелката ми, която ще назова Лейла, заговори.

— Трѣбва да ти обясня забѣлѣжката, която направихъ по причина очудването ти, дѣто видишъ, че и женския полъ се прѣдставляваше отъ братията на Златния и Розовъ Кръстъ. Твоята интуиция ти е говорила вѣрно. Случаятъ, единъ индивидъ да достигне адептство прѣзъ врѣме на едно сжществуване въ женско тѣло, не е твърдѣ честъ, понеже такова тѣло не е тѣй пригодно, както мжжкото, за развиване на енергия и сила. Затова женитѣ, достигнали извѣсна стадия на адептство би трѣбвало за напѣдъ да се прѣвѣплотяватъ само въ мжжко тѣло. При все това, обаче, има изключения. Ти знаешъ, че мжжкиятъ организъмъ не се различава нѣкакъ коренно отъ женския, и въ всѣко човѣшко сжщество мжжкитѣ и женскитѣ елементи се намиратъ въ тѣсна връзка. Наистина, у женитѣ женския елементъ прѣобладава, а у мжжетѣ — мжжкия, обаче ние не рѣдко срѣщаме жени съ мжжки характеръ, както и мжже съ женственъ такъвъ. Въ едно свършено човѣшко създание мжжкитѣ и женскитѣ елементи сж почти еднакво силни, съ едно надмощие на мжжкия елементъ, който прѣдставлява творческия принципъ въ природата, когато женскитѣ елементи прѣдставлява формативния. Този окултенъ законъ, който при едно негово обяснение би ни завелъ въ дълбокитѣ тайни на природата, ще стане понятенъ, ако изучите законитѣ на хармонията, Тогава ще намѣрите, че миньорнитѣ акорди сж хармоничния противовѣсъ на мажорнитѣ акорди, но че най-великата красота намира своето изражение въ мажорнитѣ. Многобройни аналогии отъ подобенъ родъ могатъ да се намѣрятъ, но ние прѣдоставяме вамъ тѣхното дирене.

Ако, прочее, срещнеш единъ Адептъ въ женско ꙗбло, ти ще бждешъ правъ да дойдешъ до заключението, че подобно едно аномално обстоятелство се дължи на нѣкакъ извънредни условия и опитности, прѣзъ които Адептътъ е прѣминалъ прѣзъ послѣдното си въплочение. Едно растение, поставено въ нѣкоя изкуствено отоплявана градина, ще се развива по-бърже, отколкото онова, за което никой не се грижи; по сщия начинъ, извънреднитѣ страдания могатъ да причинягъ ранното развитие на духовния животъ, който безъ тѣзи страдания би се развилъ, може би, въ друго нѣкое по-късно въплочение.

Това обяснение раздражни любопитството ми и азъ помолихъ госпожата да ми опише своя животъ прѣди посвещаването ѝ въ адептство.

— Понѣкога бива болно, отговори Лейла, да пробуждаме споменигъ на миналото, но, може би, сестра ни Елена би ти дала едно подобно очертание на живота си.

Елена отговори съ усмивка:

— Ще сторя това, за да задоволя нашия гостъ. Но моятъ миналъ животъ въ сравнение съ вашия е не тѣй интересенъ. Ако Вие опишете историята си, азъ ще прибавя на края и моята.

— Много добръ, отговори Лейла; но за да скратимъ работата и за да спестимъ врѣме, азъ ще ти посоча нейното развитие, прѣдставено картинно въ астрална свѣтлина. Погледни на масата прѣдъ тебе.

Погледнахъ на полираната повърхность на валчестата маса, която стоеше въ центра на павильона, и изведнажъ прѣдъ моитѣ очи изникна изгледа на едно бойно поле въ естествена величина. Видѣхъ двѣ неприятелски армии, завързали люто сражение, биейки се съ сабли и копия; биеха се конници и пѣхотинци, рицари въ свѣтли снаряжения и обикновени войници. Борбата се разгорещява всѣки мигъ; мъртви и ранени настилатъ окървавената земя, войницитѣ на лѣво почватъ полека да отстѣпватъ. Внезапно една млада и красива жена облѣчена въ броня, носяща сабля въ едната ржка и знаме въ другата, се появява всрѣдъ разрѣденитѣ вериги на остѣпващитѣ. Чертитѣ ѝ приличатъ на тия на госпожата-Адептъ. При нейния изгледъ отстѣп-

вацитѣ се въодушевяватъ отново, сгжстятъ своитѣ редове и смѣло нападатъ. Тѣхнитѣ врагове, смаяни, изненадани и смутени, отстѣпватъ, единъ викъ на възторгъ процѣпва въздуха, и . . . картината изчезна.

Сега на масата се явява друга картина. По всичко изглежда, че тя прѣдставлява вѣтрѣшността на една католическа черква. Едно голѣмо събрание отъ духовни лица, държавници, рицари, благородници и множество народъ. Прѣдъ олтаря колѣничилъ единъ брониранъ рицаръ, който изглежда да е царъ. Единъ владика, носящъ знаковетѣ на своя санъ, поставя златна корона върху главата му. До царя стои пакъ тази благородна жена съ една ликуваща усмивка и държи знаме въ рѣцѣтъ си. Шомъ като короната се поставя на главата на царя, грѣмва тържествена музика, множеството се разшава, хиляди гърла привѣтствуватъ владѣтеля, махагъ се кърпи, и . . . картината пакъ изчезва.

Слѣдващата гледка прѣдставлява тъмница, прѣпълнена съ орждия за мъчене, каквито се употрѣбяха въ врѣмето на Инквизицията. Виждатъ се хора, облѣчени въ дълги черни раса, въ чиито очи гори огъня на умразата; до тѣхъ сж се изправили други облѣчени въ червени дрехи; тѣ сж навѣрно палачитѣ. Изведнажъ се явяватъ хора съ горящи факли въ рѣцѣ, въ срѣдата имъ е Лейла блѣда, измжчена, окована въ вериги. Тя хвърля на хората съ черни раса погледи пълни съ съжаление и прѣзрѣние. Тѣзи послѣднитѣ ѝ задаватъ нѣколко глупави въпроси, на които тя отказва да отговори. Тогава палачитѣ се нахвърлятъ върху нея и започватъ да ѝ измжчатъ по единъ безмилостенъ и ужасенъ начинъ. Ужасенъ, отвърнахъ очи отъ тази страшна гледка, а когато се осмѣлихъ да се взра отново, картината изчезна.

На нейно мѣсто се появи нова. Една клада, въ срѣдата на която е издигната бѣсилка съ увиснали вериги. Една процесия приближава, прѣдвождана отъ монаси и палачи заедно съ войници. Гжста тълпа отъ хора обкржжава кладата, но отстѣпва прѣдъ приближаващата се процесия. Срѣдъ монаситѣ и палачитѣ бавно се движи Лейла, прѣблѣднѣла, отслабнала отъ мъчения и страдания; съ вързани

ржѣцъ и съ вжжѣ, увиснало на врата ѿ, тя тихо се изкачва на кладата. Вързватъ я за стълба. Лейла се опитва да проговори, но молящитѣ се монаси лисватъ вода по лицето ѿ, за да я накаратъ да мълчи. Явява се палачъ съ главня въ ржѣцѣтѣ; дървата се подпалватъ, пламъцитѣ засѣгатъ тѣлото на хубавата жена. Не искахъ да гледамъ повече; закрихъ лицето си; знаяхъ вече коя бѣ Лейла.

Слѣдъ като се посвѣзѣхъ малко отъ грозното впечатление на това ужасно зрѣлище, изказахъ на Лейла моето удивление отъ нейния куражъ и нейната добродѣтель. Винаги я уважавахъ, като исторически характеръ и ми се искаше да видя портрета ѿ. Сега тя стоеше прѣдъ мене, живъ оригиналъ, млада и здрава, благородна и красива, а все пакъ, споредъ историята, по-стара отъ 450 години.

Но безполезно е да се опиташъ да скривашъ една мисль въ присжтствието на Адепти. Лейла тутакси схвана мисльта ми.

— Не, каза тя, азъ съмъ много по-стара, отколкото ме мислишъ. Азъ, ти и всички хора, сме толкова стари, колкото и самата вселена. Когато Духътъ започна да изпраща отъ центра на Логоса свѣтлина, която да извика свѣта къмъ сжществуване, ние вече живѣехме, и ще продължаваме да живѣемъ, докато тази свѣтлина се върне обратно въ своя Източникъ. Бсгъ въ насъ не познава никаква възраст; Той е вѣченъ и независимъ отъ условията на врѣмето. Нито пакъ духовнитѣ ни тѣла ще могатъ да бждатъ разрушени отъ огънь.

— Но, кавахъ, твоего тѣло бѣ унищожено отъ огъня,

— Онова, което се унищожѣ, отговори Лейла, бѣ само най-грубото материално вещество на физическото ми тѣло. Когато огънятъ изгори грубата материя, вѣчната форма се издигна надъ огъня и дима; тя остана невидима за множеството, което присжтствуваше, чиито чувства сж тѣй груби, што не сж въ състояние да видятъ нѣщо повече отъ грубата материя; но тя бѣ видима за Адепитѣ, които присжтствуваха въ своитѣ висши тѣла, и се грижеха за мене. Слѣдъ краткъ периодъ на несъзнание азъ пакъ се пробудихъ за живота. Постепенно тѣлото ми пакъ се затвърди, подъ влияние на новия ми домъ, и затова сега съмъ тѣй

видима и осезаема за тебе, както ако да обитавахъ още въ материалната си форма.

— Тогава, казахъ азъ, прѣдполагамъ, че астралното тѣло на всѣко човѣшко същество или животно, слѣдъ напускане физическото тѣло, би могло да се сгъсти, като по този начинъ мъртвитѣ биха могли да се явяватъ въ една осезаема и видима форма.

— Това често пжти става, отговори Лейла, посрѣдствомъ порочната практика на некромантията. Това може да се случи съ сѣннитѣ на земнитѣ жители, които внезапно сж напуснали земята поради ненадейна смъртъ, убийство и пр., и въ чиито астрални форми има още само молекулярно сцѣпление; но ония, които сж умрѣли прѣди дълго врѣме, не би могли да се иззикватъ по такъвъ начинъ, понеже тѣхнитѣ астрални тѣла сж вече разложени въ астралния миръ. Но тия материализирани форми нѣматъ собственъ животъ и не сж трайни. Тѣ живѣятъ само посрѣдствомъ жизненния принципъ, вдѣхнатъ въ тѣхъ отъ некроманта, който извършва такива дѣла съзнателно. За да се даде възможность на една астрална форма да продължи живота си слѣдъ смъртъта на физическото тѣло, тя би трѣбвало да бжде напрѣднала духовно прѣзъ живота въ своето физическо тѣло.

— Наистина, казахъ азъ, въ всѣко човѣшко създание астралната форма, съдържаща се вжтрѣ въ физическото тѣло, има животъ.

— Това е вѣрно, отговори тя, но всѣки човѣкъ прѣдставява центъръ на животъ и съзнание. У обикновенитѣ хора седалището на живота е въ кръвъта, въ венитѣ и артериитѣ на физическото тѣло, а астралното тѣло живѣе само, тъй да се каже, отъ отражението на физическия животъ. У Адепта центърътъ на живота и съзнанието е въ душа, облѣчена въ астралната форма, и затова тя е самосъзнателна и независима отъ живота на физическото тѣло. Азъ бѣхъ придобила вече прѣзъ прѣдишнитѣ свои въплощения този животъ и съзнание на духа. Азъ бѣхъ на пжтя къмъ Адептството прѣди да бжда родена въ селската колиба. Прѣзъ дѣтинството си имахъ духовно сношение съ Адепитѣ, при все че умствено не съзнавахъ това, понеже

умствената ми дѣйностъ, резултатътъ на физическата структура, тогава още не бѣ достатъчно съвършена, за да разбере онова, което духътъ ми схваща.

Но, продължи тя, нека оставимъ тѣзи метафизически разсждения, които виждамъ, че уморяватъ ума ти и които сж твърдѣ трудни за проумѣване, още повече, като се има прѣдъ видъ, че нѣма правило безъ изключение, а природнитѣ закони произвеждатъ безконечни раз-нообразия.

— Благодаря за благостта, да ми дадете толкова много свѣтлина, казахъ азъ! Но позволете ми да Ви задамъ още единъ въпросъ. Какви бѣха гласоветѣ, които чухте, и виденията, които имахте въ момента на Вашето екзекутиране? Дали наистина това бѣ архангелъ Михаилъ, който Ви даде мисията и Ви спомогна въ побѣдитѣ?

— Не, Ангелитѣ не се бъркатъ лично въ свѣтовнитѣ работи; духовно развитиятъ човѣкъ стои по високо отъ тѣхъ. Влиянието на единъ отъ братята, който по-прѣди бѣ великъ военачалникъ и патриотъ, чиято сила влѣзе въ мене и взе образа на единъ рицарь, прѣдставляваше архангела, прѣдъ когото имахъ винаги голѣмо благоговѣние и чиито образъ стоеше на първо мѣсто въ моя умъ . . .

За голѣмо мое очудване Лейла внезапно се прѣобрази въ свѣтлия образъ на единъ рицарь въ блѣскава броня, който блѣщеше като слънцето. Азъ закрихъ очи, отъ страхъ да не би да ослѣпѣя. Видението изчезна въ нѣколко минути, Лейла стоеше прѣдъ мене пакъ въ прѣдишната си форма.

Азъ дълго врѣме бѣхъ наблюдавалъ чертитѣ на другата госпожа-Адептъ и струваше ми се, като да бѣхъ я виждалъ нѣкъдѣ, може би, на сънъ. Да, спомнихъ си! Прѣзъ лазурнитѣ дни на дѣтинството си азъ имахъ едно видение, когато се намирахъ въ едно състояние между сънъ и будностъ. Единъ ангелъ, едно свѣрхземно същество, облѣчено въ бѣла одѣжда, съ едно прѣлестно лале въ ржката си, плуваше леко въ въздуха, като протѣгаше лалето къмъ мене. Колко пжти слѣдъ това съмъ се молилъ въ сърцето си да виця пакъ тази хубава форма; никога не бѣхъ удовлетворяванъ. Сега, ако не грѣшехъ, тази

госпожа бѣ това небесно сщество, което бѣхъ видѣлъ на сѣнь.

Тя бѣ извънредно хубава; дългитѣ ѳ черни коси съставляваха силенъ контрастъ съ простата и бѣла роба, която покриваше грациозно тѣлото. Цвѣтътъ на лицето ѳ бѣ блѣдъ и деликатенъ, профилтъ чисто гръцки; чернитѣ очи изглеждаха да пронизватъ и най-скрититѣ дълбини на душата ми и да възбуждатъ чиста любовъ и трепетно удивление, безъ нѣкакъв примѣсъ отъ животински грубъ елементъ.

— Животтъ ми, почна Елена, бѣ твърдѣ блѣдъ, твърдѣ безинтересенъ. Родена бѣхъ въ Петроградъ, отъ баща офицеръ въ императорската армия. Той умрѣ, когато бѣхъ още много млада, и остави сѣмейството си на произвола на сѣдбата. Вънъ отъ дружбата на майка ми, роднитѣ и единъ учителъ, нѣмаше нищо, което да ме привлича къмъ земята. Умтъ ми се развиваше и възхищаваше отъ свѣрхестествени радости; обичахъ поезията; обичахъ да се вирамъ въ плаващитѣ облаци по небето и да съзирамъ въ тѣхъ хиляди прѣлестни образи; сношавахъ се духомъ съ героитѣ на миналото. Но физическото ми развитие не можеше да се равнява съ умственото. Студъ, гладъ и лишения ускориха моето физическо отпадане. Слѣдъ като стигнахъ осемнадесетъ годишната си възраст, напуснахъ изтошеното си и охтичево тѣло и бѣхъ мило-стиво приета отъ Братята.

Простиятъ и скромнъ разказъ прѣпълни сърдцето ми съ съжаление.

— А нѣмаше ли, казахъ азъ, между твоитѣ сѣнародници нѣкой достатъчно интеллигентенъ, за да съзре твоя гений и да ти помогне?

— Тѣ ми издигнаха величественъ паметникъ, отговори тя, слѣдъ като напуснахъ тѣлото си. Частъ отъ паритѣ, разпилени за неговата постройка, биха помогнали да се продължи живота ми. Ония, които ме познаваха приживѣ, обожаваха поезията и моитѣ таланти, но тѣ бѣха бѣдни като мене. Обаче, да оставимъ това. Условиата, при които живѣятъ хората, сѣ резултатъ на тѣхната прѣдишна Карма. Бѣдността и страданията бѣха моята придобивка. Имамъ причини да бжда прѣдоволна отъ положението си.

Прѣзъ врѣмето, когато госпожата говорѣше, азъ внимателно изпитвахъ чертитѣ на лицето ѝ. Тази ли бѣ наистина оная, която ми се яви на сънь прѣди толкова години? Тази ли бѣ оная, която отдалече поклати лалето, като че ли искаше да ме благослови? Не бѣ ли това благословение магнетическия токъ, който се излѣ въ дълбинитѣ на сърцето ми, за да ме призове къмъ по-възвишенъ животъ? Възможно ли е това събитие да е било само единъ сънь? Не изпълни ли то цѣлото ми същество съ щастие? Не остана ли споменътъ дълбоко врѣзанъ въ сърцето ми, когато хиляди други сънища изчезнаха безслѣдно?

Елена се изправи, посегна къмъ мраморната стълба и откъсна едно бѣло лале, растяще близо до стѣната. Тя го подаде съ една небесна усмивка и каза:

— Задържъ това цвѣте; то нѣма да увѣхне като сънь; и всѣки пжтъ, когато го погледнешъ, ти ще знаешъ че азъ не съмъ единъ продуктъ на халиуцинацията ти.

Благодарихъ ѝ горещо и я помолихъ да остане и за напрѣдъ моя покровителка, както е било и въ миналото. На това тя отговори:

— Ние можемъ да помагаме само на ония, които сами се покровителствуватъ. Ние можемъ да влияемъ само на ония, които сж готови да възприематъ влиянието ни. Ние можемъ да се доближаваме само до ония, които духовно се доближаватъ до нашата сфера. Любовта причинява взаимно притегляване; чиститѣ ще бждатъ привлѣчени къмъ чиститѣ, и злитѣ къмъ злитѣ. За да се дава нѣщо, то трѣбва да бжде прието. Слънчевата свѣтлина е свободна за всички, но не всички сж въ положение да я виждатъ. Вѣчниятъ изворъ на истината е неизчерпаемъ, всемирненъ; но ония, които разтварятъ сърцето си за свѣтлината, сж малцина. Старайте се да се издигнете надъ егоистичната сфера и вие ще бждете въ сношение съ ония, които сж захвърлили тлѣннитѣ свои тѣла, и живѣятъ само въ духа.

Когато госпожата завърши мисълта си, единъ другъ Адептъ се доближи до павильона. Той бѣ човѣкъ съ дрѣбенъ ръстъ, но съ високо интелектуаленъ изразъ на лицето, който тутакси го издаде, че е Учителъ. Главата му бѣ почти плѣшива; тя проявяваше една чудесна форма

на черепа. Азъ изведнажъ познахъ въ неговото лице едного, чийто образъ често пжти бѣхъ виждалъ, чието присѣствие бѣхъ чувствувалъ, и когото ще назова Теодорусъ. Той прѣзъ земния си живогъ е билъ великъ Адептъ и розенкройцеръ; славилъ се е като великъ лѣкаръ; правилъ е чудесни излѣчения, билъ е великъ алхимикъ и е знаялъ тайната на Кръста и на Розата, на Червения Лъвъ и на Бѣлия Орелъ.

Като влѣзе, той събщи, че императорътъ е билъ виканъ да се занимае съ нѣкои важни въпроси по свѣтовната политика. Той шеговито забѣлѣза, че бѣ отишелъ да възбрани на единъ държавникъ да извърши едно безумие, което би докарало една грозна война. Той бѣ изпратенъ отъ императора да ми покаже алхимическата лаборатория и да изправи нѣкои отъ кривитѣ ми понятия относно алхимията. Не ми се щѣше никакъ да напусна господжитѣ, и готовъ бѣхъ да умра въ този моментъ, за да може душата ми да остане за винаги въ тѣхно присѣствие; но не ми бѣ възможно отъ благоприличие да отхвърля поканата. Господжитѣ ми позволиха да се оттегля, и азъ отидохъ съ Теодоруса въ залитѣ на манастиря.

VI.

АЛХИМИЧЕСКАТА ЛАБОРАТОРИЯ.

Минахме прѣзъ единъ хубавъ и широкъ коридоръ, отъ двѣтъ страни на който бѣха поставени изящни мраморни статуи, прѣдставляващи древни богове и богини, както и бюстоветѣ на стари герои.

— Тѣзи статуи, забѣлѣжи другарътъ ми, прѣдставляватъ елементалнитѣ принципи и сили на природата, тъй както сж били олицетворявани отъ древнитѣ хора. Никой отъ старитѣ гърци и римляни, освѣнъ най-невѣжественитѣ, не вѣрваше, че Зевсъ, Плутонъ, Нептунъ и пр. бѣха сжществуващи личности; нито пъкъ ги обожаваша като такива. Тѣ бѣха само символи и олицетворения на природнитѣ сили. Сжщо така формата и тѣлото на всѣки човѣкъ не прѣдставлява сжщинския човѣкъ; то е само

единъ символъ и олицетворение на неговия характеръ и свойства, една форма отъ материя, въ която мислитъ на единския човѣкъ сж намѣрили външния си изразъ. Древнитѣ хора знаеха тѣзи нѣща, само модернитѣ умници забъркватъ илюзиитѣ на вътрѣшнитѣ истини съ формата на принципа. Само модерната материалистическа религия е, която е унизила Всемирния Духъ въ едно ограничено творение, а великитѣ сили на природата — въ християнски светци.

Ние влѣзохме въ една валчеста зала, прилична на храмъ. Тя нѣмаше прозорци, а се освѣтляваше посредствомъ единъ куполъ отъ чисто стъкло. Високо надъ главитѣ ни, подъ купола висѣше единъ голѣмъ двосенъ прѣплетенъ трижгълникъ, направенъ отъ злато и обкрженъ отъ една златна змия, захапала опашката си. Всрѣдъ стаята, тъкмо подъ символа стоеше една валчеста маса съ бѣла мраморна повърхность, на която бѣ поставено едно помалко изображение на горната фигура, излѣно отъ сребро. Стѣнитѣ бѣха украсени съ шкафове, пълни съ многобройни книги по алхимията. На една страна въ стаята се намираще нѣщо подобно на олтарь, върху които стоеше една запалена лампа. Нѣколко сѣдове и епруветки бѣха поставени на една масичка и единъ комфортенъ столъ завършваше описанието на стаята.

Поразгледахъ се наоколо, като очаквахъ да видя нѣкакви печки или нѣщо подобно, каквито се описватъ въ книги върху алхимията, но нийдѣ не видѣхъ такова нѣщо. Моятъ наставникъ, прочитайки мислитѣ ми, каза съ смѣхъ:

— Ти навѣрно очакваше да намѣришъ тука цѣло аптекарско заведение? Ти си се излѣгалъ. Всичкитѣ тѣзи бутилки, сѣдове, филтри, цѣдилки и други подобни нѣща, описани въ книгата по алхимията, сж само глупости, прѣдначени да заблудятъ егоистични и развалени хора, за да имъ отвлѣкатъ вниманието отъ самитѣ мистерии, които тѣ не сж достойни да разбератъ. Истинскиятъ алхимикъ не изисква съставни части за своитѣ процеси, каквито би могълъ да си набави отъ нѣкой химикъ. Той намира нуждитѣ материали вътрѣ въ своето тѣло. Всичкитѣ процеси на алхимията не се нуждаятъ отъ механически трудъ; тѣ

се състоятъ въ прѣчистване душата и въ прѣобразяване животинския човѣкъ въ едно божествено творение.

— Но, казахъ азъ, нали древнитѣ алхимици работѣха съ сжщитѣ метали, като ги прѣобръщаха въ сжж-поцѣнни?

На това Теодорусъ отговори :

— Невидимитѣ принципи, отъ които човѣшкото тѣло е съставено, се наричатъ негови метали, защото тѣ сж по трайни, отколкото самата плътъ и кръвъ. Металитѣ, които сж образувани отъ мислитѣ и желаніята, ще продължаватъ своето сжществуване, даже и слѣдъ като тлѣннитѣ елементи, отъ които е съставено физическото тѣло, се разложатъ. Животинскитѣ принципи на човѣка сж долнитѣ метали, отъ които е съставено животинското му тѣло: тѣ трѣбва да се измѣнятъ, да се прѣобразятъ въ по-благородни метали, като неговитѣ пороци се прѣобърнатъ въ добродѣтели, докато минагъ прѣзъ всичкитѣ аурични цвѣтове и се обърнатъ въ злато на чистата духовность. За да се извърши това, необходимо е, щого най-грубитѣ елементи въ астралната аура да измратъ и да изгниятъ, а свѣтлината на духа да проникне прѣзъ твърдата черупка и извика вжтрѣшния човѣкъ къмъ животь и дѣйность.

— Тогава, казахъ азъ, всичкитѣ ония алхимични рецепти, които намираме въ книгитѣ, би трѣбвало да се тълкуватъ само въ фигуративна смисълъ, и нѣматъ нищо общо съ материалнитѣ вещества, като соль, сѣра, сулфатъ и др.

— Не е тъкмо тѣй, отговори Адептътъ. Нѣма непроходими прѣгради, които да раздѣлятъ разнитѣ области на природата, и дѣйствието на законитѣ, прояени въ едно нейно царство, намиратъ своитѣ аналогии въ други царства. Процеситѣ, които ставатъ въ духовнитѣ области, се извършватъ и въ астралната, съ огледъ, разбира се, на такива видоизмѣнения, каквито се налагатъ отъ условията, сжществуващи въ всѣка една област. Природата не е, както вашитѣ научни мжже вѣрватъ, една сбирщина отъ основно различни прѣдмети и елементи; природата е нѣщо цѣло, и всичко въ организма дѣйствува и му се въздѣйствува отъ всѣка друга частъ, съдържаща се въ него. Това е фактъ, който древнитѣ

алхимиисти познаваха, и който модернитѣ химици би трѣбвало да запомнятъ. Защото още въ книгата на Зохаръ ние намираме слѣдниятъ пасажъ, който азъ бихъ те посъветвалъ да отбѣлѣжишъ въ книгата си, за да не го забравишъ: «Всичко, което сжществува на земята, има своята съответна етерна часть надъ земята (т. е. въ вжтрѣшната областъ), и нѣма нищо, колкото незначително и да било то за свѣта, което да не зависи отъ нѣщо по-висше (или по-вжтрѣшно); тъй че, ако по-низшата часть дѣйствува, неговата господствующа висша часть въздѣйствува надъ него.

— Казано е отъ древнитѣ мжже, прѣкжснахъ го азъ, че човѣкъ е единъ малъкъ свѣтъ, съставенъ по елинъ начинъ, подобенъ на великия свѣтъ, който той населява.

— Това е вѣрно, каза Адептътъ, но вие не трѣбва да го знаете само като теория, но и да го съзнавате. Вжтрѣ въ васъ се намира вселената съ всичкитѣ си сили, небето и ада, ангели и дяволи и всичкитѣ царства съ тѣхнитѣ жители. Вие можете да ги извиквате къмъ животъ, споредъ волята си. Вие сте богати и създатели на собствената си вселена. Вие постоянно пълните тоя свѣтъ съ форми, които длѣжатъ своето сжществуване на вашитѣ мисли, и вие ги надарявате съ живота си по силата на волята. Въ всѣко едно човѣшко създание се намиратъ въ зародишъ есенциитѣ, които съставляватъ минералното, растителното, животното или човѣшкото царства; въ всѣки човѣкъ се намиратъ силитѣ, които биха могли да го развиятъ въ единъ тигъръ, една змия, една свиня, въ единъ мждрецъ или мошеникъ, въ ангелъ или дяволъ, въ Адептъ или въ Богъ. Ония елементи, които сж направени да растатъ и да се развиватъ, ще съставляватъ сжщинския индивидъ. Погледни на двойния прѣплетенъ трижгълникъ надъ глазами ти; той прѣдставлява макрокозма съ всичкитѣ му сили, които се съдържатъ въ него, тълкуването и единението на Духа и Материята въ безконечния кръгъ на вѣчността. Погледни на по-малкия символъ върху масата прѣдъ тебе; той прѣдставлява сжщитѣ елементи въ устройството на човѣка. Ако можешъ да приведешъ двойнитѣ прѣплетени трижгълници, сжществуващи въ собственото ти тѣло, въ хармония съ ония, сжществуващи

въ вселената, силитѣ на природата ще бждатъ твои, и ти ще можешъ да ги направлявашъ и да имъ заповѣдвашъ.

Помислихъ си за многобройнитѣ съставни части, които сж необходими, за да се направи единъ алхимически опитъ, и за начинътъ, по който би трѣбало да се смѣсятъ, но Теодорусъ схвана мисълта ми и отговори:

— Вемирниятъ процесъ, посрѣдствомъ който ставатъ всичкитѣ процеси въ живота, е развитието на Живота. Онзи, който може да направлява и да контролира силата на живота, е единъ алхимикъ. Той може да създаде нови форми и да увеличи веществото въ тѣзи форми. Алхимикътъ не създава нищо ново; той само образува нови комбинации отъ веществата, които има подъ своята власть; алхимикътъ прави веществото да притегля съотвѣтни елементи отъ невидимия складъ. Химикътъ борави съ материя, въ която принципътъ на живота е бездѣенъ, т. е. въ която тя проявява себе си само като механическа или химическа енергия; алхимикътъ борави съ принципа на живота и възбужда формитѣ къмъ животъ. Химикътъ може да прѣобрази сѣрата въ невидимъ газъ и да накара този газъ да стане пакъ сѣра; сѣрата, добита на края на експеримента, ще бжде отъ такова количество, каквото бѣ въ самото начало; но градинарътъ, който поставя едно сѣме, и приготвява условията, които сж необходими, за да може това сѣме да израсне въ дърво, е единъ алхимикъ, защото той извиква нѣщо къмъ сществуване, което не сществуваше на готово въ сѣмето; по такъвъ начинъ отъ едно сѣме той може да добие хиляди сѣмена отъ сщщия видъ.

— Но, възразихъ азъ, казва се, че розенкройцеритѣ притежавали силата да прѣвърщатъ желѣзото, среброто или живака въ злато. Сигурно нѣма чисто злато въ среброто или живака; какъ могатъ тѣ тогава да произведатъ нѣщо, което не сществува?

Адептътъ се усмихна и каза:

— Прѣзъ твоитѣ уста говори ученото невѣжество на модерната цивилизация, която не може да види Истината, понеже е създала планини отъ криворазбранщини и научни прѣдразждъци, които стоятъ помежду нея и Истината.

Позволи ми да ти кажа още еднажъ, че Природата е Единство, и че, слѣдователно, всѣка една частица отъ материята, даже и най-малката, е частъ отъ природата, въ която сж скрити възможноститѣ на Цѣлото. Всѣка частица прахъ при благоприятни условия може да се развие въ една вселена, въ която могат да се намѣрятъ всичкитѣ съществуващи елементи въ природата. Причината, поради която вашитѣ научни мжже не могат да проумѣятъ тази истина е, че тѣхнитѣ основни учения относно състава на материята и енергията сж свършено криви. Вашиятъ дуализъмъ въ теологията е билъ причина на неопикуема мизерия, създавайки непрѣстаненъ споръ между Бога и дявола; вашето многобожие въ науката заслѣпява очитѣ и помрачава разсждъка на ученитѣ и ги държи въ невѣдѣние. Какво знаете вие за свойствата на първобитната материя? Какво знаете вие относно разликата между материята и силата? Всичкитѣ така наречени «прости вещества», познати на вашата наука, сж произлѣзли първоначално отъ първобитната материя. Но тази първобитна материя е една Единица; тя е само една. Слѣдователно, всѣка частица отъ тази първобитна материя би трѣбвало да може да расте и да се прѣвърне, при извѣстни условия, въ злато, при други условия въ желѣзо, и при още по-други — въ живакъ и пр. Това е, което древнитѣ алхимици разбиратъ, като казватъ, че всѣки единъ отъ седемтъ метали съдържа въ себе си сѣмената на другитѣ седемъ; тѣ сжщо така казватъ, че за да може да се прѣобрази едно тѣло въ друго, то трѣбва, прѣди всичко, да бжде сведено обратно къмъ първобитната материя.

Но, продължи той, азъ виждамъ, че ти искашъ да ти докажа истинността на тѣзи учения съ експериментъ; тогава нека се опитаме да видимъ, дали ще получимъ злато отъ неговия зародишъ.

Безъ да става отъ стола си, Теодорусъ ме помоли да взема единъ отъ сждоветѣ, сложени на масата, да го изпразня и поставя върху единъ триножникъ надъ пламъка, който горѣше въ олтаря. Изпълнихъ заповѣдта му. Тогава той каза:

— Вземи нѣколко отъ сребърнитѣ монети, които носишъ въ джеба си, и ги хвърли въ сжда.

Взехъ седемъ монети, които имахъ съ себе си, и направихъ това, което ми се каза. Слѣдъ нѣколко минути монетитѣ почнаха да се топятъ. Слѣдъ като видѣхъ, че среброто съ съсжда вече бѣ станало на течность, съобщихъ това на Адепта. Тогава той ми посочи една бутилка, която съдържаше червенъ прахъ, и която се намираще на масата, и ме помоли да взема малко отъ този прахъ и да до хвърля въ сжда. Видѣхъ на масата сребърна лъжичка. Съ нея взехъ около двѣ зърна отъ червения прахъ на бутилката, и щѣхъ вече да го хвърля въ съсжда, но Теодорусъ ми каза, че този прахъ бѣ твърдѣ много и че трѣбва да се пести. Заръча ми да поставя праха обратно въ бутилката, да избърша лъжичката съ едно парче хартия, и да хвърля хартията въ съсжда. Прахътъ, който бѣ останалъ на хартията, бѣ толкова малко, щото едвамъ се забѣлѣзваше; въпрѣки това азъ изпълнихъ волята му и хвърлихъ хартията въ разтопеното сребро. Тукъ хартията изгорѣ, а стопениятъ металъ започна да се пѣни и да се надига. Азъ се побояхъ да не би стопеното вещество да се излѣе навънъ отъ сжда; всѣко мехурче, обаче, пукаше, щомъ стигнѣше върха, и се прѣливаше въ разнообразни хубави цѣтове.

Играта продължи петнадесетъ минути, когато врѣнето спрѣ, разпѣнилата се течность се утаи на дъното на гърнето. Тогава Теодорусъ ми заповѣда да го снема отъ огъня и да излѣя материята върху плочката на масата. Извършихъ, както ми бѣ казано. Изведнажъ материята се сгъсти и прѣобрази въ най-добро злато.

— Вземи това злато съ себе си, каза Теодорусъ, и го опитай, за да се убѣдишь, че ти не си жертва на нѣкаква халюцинация.

Крайно зачуденъ отъ всичко видено, мене ми мина прѣзъ ума, на какви грамадни жертви биха били готови хората, за да могатъ да узнаятъ тайната на този прахъ. Поискахъ да запитамъ Адепта какъ се приготвява той, но не изявихъ гласно желанието си, боейки се, да не би Теодорусъ да прѣдположи, че искахъ да открія тайната, за да се обогатя. Но Адептътъ схвана моята мисль и каза:

— Тази тайна не може да се обясни на хората, докато тѣ не напръднатъ повече въ душевно отношение,

понеже това е тайна, която би трѣбвало да се добие отъ практика. Какъ можемъ да учимъ човѣчеството да упое трѣбьява сили, които не притежава, и чието съществуване даже не подозира? Зародишътъ на тѣзи сили се съдържа въ латентно състояние въ естеството на всѣко човѣшко създание. Глупаво би било да се прѣдполага, че златот, може да се прави отъ каквато и да било друга материя освѣнъ отъ злато; но всѣко друго вещество въ първоначалното си състояние съдържа зародиша на злато. Въ алхимическата лаборатория на природата, желѣзниятъ пиритъ и други вещества се прѣобръщатъ въ злато въ течение на вѣковетъ, тъй като принципътъ на златото, съдържащъ се въ първоначалния тѣхенъ елементъ, расте чрѣзъ жизнения принципъ на природата. Този процесъ, който, за да се извърши отъ несъзнателната природа, би се изисквали милиони години, може да се извърши отъ природата само въ нѣколко минути, ако волята ѝ бжде направлявана отъ духовното самосъзнание и разумъ на единъ Адептъ. Невъзможно е да се направи злато отъ нѣщо, което не съдържа злато, тъкмо тъй, както е невъзможно да расте ябълка на черешово дърво. Но, ако искаме да изникне ябълково дърво отъ едно сѣме, ние не поставяме сѣмето въ дупка, издълбана въ канарата, но избираме подходяща почва, дѣто то може да расте съ помощта на слънчевата свѣтлина и влагата. Сжщо така, ако искаме да извадимъ злато отъ «сѣмето» или принципа на златото, трѣбва да поставимъ това послѣдното въ надлежната почва, отъ която то се нуждае; тази почва се създава чрѣзъ червения прахъ, който съдържа жизнения принципъ за произвеждането на златото. Знай, че нѣма «мъртво» вещество въ вселената, и че даже единъ камъкъ или металъ съдържа въ себе си животъ въ заспало състояние. Ако жизнения принципъ въ такова вещество стане активенъ, това вещество ще започне да произвежда разнитѣ цвѣтове, които ти видѣ въ съжда. Ако веществото бѣше студено и твърдо, силата на живота би срѣщнала спънки, за да проникне подъ повърхността на метала; въпрѣки това, видоизмѣнението би трѣбвало да настъпи; но въ стопеното вещество живодатния елементъ се слива

сщеврѣменно съ метала, кипежътъ настѣпва, и видоизмѣнението скоро послѣдва.

Но, защо растежътъ и развитието, както и измѣнението на формата да сж възможни само за растителното и животното царства? Тѣ сж възможни и въ минералното царство; единствената разлика е, че въ първитѣ това развитие става въ късо врѣме, за да може да се забѣлѣжи отъ човѣка, когато въ послѣдното тѣзи процеси настѣпватъ бавно и много човѣшки поколѣния прѣминаватъ, прѣди да се забѣлѣжи какъвто и да било напрѣдъкъ въ растежа на металитѣ.

Сѣмето за произвеждане растенията се съдържа въ самитѣ растения; сѣмето за произвеждане животнитѣ се съдържа въ животнитѣ; «сѣмето» за производството на металитѣ се намира въ металитѣ. Не е достатъчно само да се стопягъ металитѣ, за да се осществи тѣхния прогресъ; тѣ трѣбва да се подложатъ на жизнената сила. Това става, като се прибави червения прахъ, отъ който, даже и едвамъ осезаемо количество, е достатъчно да причини създаването на голѣмо количество злато. Малкото атоми отъ праха, които ти употреби, бѣха прѣмногo за да се прѣобрази среброто.

Погледнахъ на златото, което бѣ достатъчно истинало, за да може да се пипа, и, наистина, по повърхността му имаше червени бисерчета, които изглеждаха да сж части отъ червения прахъ, непогълнати отъ разтопеното вещество.

— Учителю! извикахъ азъ, научи ме тази тайна, и азъ ти обѣщавамъ да не употребявамъ добитото знание за никаква егоистична цѣль. Научилъ съмъ достатъчно отъ окулизма, за да зная, че свѣтовнитѣ богатства сж безполезни за цѣлитѣ на духовното развитие, и че тѣ сж, въ сжщностъ, най-голѣмитѣ спѣнки по пжтя на ония, които желаятъ да напрѣднатъ. Азъ искамъ да зная Истината само заради самата Истина, а не заради користни цѣли. Научи ме тѣзи тайни, и азъ ще забравя себе си и ще се посветя на благого на всемирното братство на човѣчеството.

— Твърдѣ добрѣ, отговори Адептътъ. Ще сторя всичко, каквото мога, за да си покажа Пжтя, но ти трѣбва

самъ да тръгнешъ по него. Да те науча какъ да правишъ злато е равностойно съ това да те науча тайнитъ относно състава на природата и нейния двойникъ, микрокозма или челоуѣка. Това не става само въ нѣколко часа, или въ нѣколко дни, а противно на правилата на обществото би било да те задържамъ тука по-дълго отъ залъзването на слънцето. Но, за да ти дамъ възможностъ да изучишъ алхимията, ще ти повѣря една книга за прочитъ и изучаване; и ако държишъ своитъ интуитивни дарби разтворени и ума си незатъмненъ, азъ ще бжда невидимъ, близо до тебе и ще ти помогна да проумѣешъ значението на тайнитъ символи, които се съдържатъ въ нея.

Съ тѣзи думи Теодорусъ ми връчи една книга, съдържаща нѣколко цвѣтни картини съ символи и знаци. Книгата бѣ стара и носѣше названието — «Тайнитъ Символи на Розенкройцеритъ отъ шестнадесетото и седемнадесетото столѣтия».

— Величината на книгата, продължи Адептътъ, я прави донѣкъдѣ неудобна при слизането ти по планината, но азъ ще ти я пратя въ твоя хотелъ въ селото, дѣто и ще я намѣришъ при пристигането си.

Поблагодарихъ на Адепта и погледнахъ още еднажъ на мистериозната книга. Взрѣхъ се въ заглавията по разнитъ страници и видѣхъ, че книгата се занимаваше съ най-великитъ мистерии, съ Макрокозма и Микрокозма, съ Врѣмето и Вѣчността, съ Окултнитъ Числа, съ Четиритъ Елементи, съ Тройцата на Всичко, съ Възраждането, Алхимията, Философията и Кабалата; тя бѣ наистина книга върху Всемирната Наука.

— Ако разберешъ практически съдържанието на тази книга, каза Теодорусъ, ти не само ще знаешъ какъ да произвеждашъ злато отъ по-нисшитъ метали, което е една отъ най-нищожнитъ, най-незначителни и сравнително недостойни части на нашето изкуство, но ти ще научишъ тайната на Розата и на Кръста; ти ще знаешъ какъ да обладаешъ Философския Камъкъ и Всемирната Панацея, които правятъ притежателитъ имъ безсмъртни. Ти тогава ще знаешъ не само какъ да направлявашъ житейскитъ процеси, тъй че да можешъ да правишъ бисери, диа-

манти и скъпоцѣнни камъни, но ще знаешъ сжщо така, какъ да направишъ човѣкъ отъ животното и богъ отъ човѣка. Този послѣдниятъ алхимически процесъ е потрѣбенъ и, въ сравнение съ него, всичкитѣ други изкуства сж само играчки за дѣца. Какво ни трѣбватъ залъгалки, които ще изчезнатъ съ течение на врѣмето, ако можемъ да придобиемъ онова, което е вѣчно и сжщественно?

Попитахъ Адепта дали ще ми бжде позволено да показвамъ тази книга на други, или да се прѣписва тя, или прѣпечатва, на което той отговори:

— За сега има малцина хора въ свѣта, които биха могли да разбератъ тази книга напълно; но има нѣкои, които искатъ да узнаятъ истината, и заради тѣзи малцина ти може да рискувашъ да хвърлишъ бисери прѣдъ свинетѣ. Символитѣ, съдържащи се въ тѣзи страници, би трѣбвало не само да се изучаватъ съ интелектъ, а трѣбва да бждатъ схванати само отъ духа. За да ти обясня това, знай, че всѣки окултенъ символъ е знакъ, отъ самата точка до двойния прѣплетенъ трижгълникъ, пъкъ даже до Розата и до Кръста, и има три значения. Първото е външно значение, което лесно се разбира; второто е вътрѣшно или тайно значение, което може да се обясни умствено; и третото — духовното значение, което не може да се обясни, но което трѣбва да се схване духовно. Тази практическа вътрѣшна опитностъ се постига чрѣзъ силата на интуицията или чрѣзъ дарбата, посрѣдствомъ която душата чувствува присѣтствието на тия нѣща, които човѣкъ не може да вижда съ физическитѣ си чувства. Ако нѣкое лице почувствува тайнитѣ посрѣдствомъ сърдцето си, вижда ги посрѣдствомъ вътрѣшното си зрѣние и проумѣва тѣхнитѣ свойства, то такова лице се освѣтлява, и по такъвъ начинъ практически става единъ Адептъ.

Както числото Три произлиза отъ Едно, така и Седемъ произлиза отъ Три; защото чрѣзъ една комбинация на три числа или букви се пораждатъ четири комбинации, образувайки съ оригиналнитѣ Три числото Седемъ; и тъй има не само три, но седемъ обяснения за всѣки единъ символъ. Ти виждашъ, слѣдователно, че въпросътъ доста се усложнява, и изисква дълбоко изучаване. Нито пъкъ би

те ползувало, ак оти обясня всичкитѣ разнородни значения на тѣзи символи, тѣй като ти трѣбва да съзнаешъ, че и самъ ти си единъ символъ. Тѣзи символи прѣдставляватъ тайнитѣ на природата, на вселената и на човѣка. Ти си тази вселена, ти си човѣкътъ, и тѣзи нѣща прѣдставляватъ тебе. Отъ каква полза би ти били обясненията, ако ти не съзнавашъ, че тѣ сж истински?

— Но, прѣкъснахъ го азъ, ако това е тѣй, бесполезно би било да се четатъ подобни книги.

— Ония, които знаятъ тѣзи нѣща, каза Теодорусъ, не се нуждаятъ отъ тѣхъ, а ония, които не се нуждаятъ отъ тѣхъ, не ги разбиратъ. Книги отъ подобенъ родъ сж като огледала, въ които човѣкъ вижда нѣщата отразени тѣй, както тѣ сществуватъ въ него. Една маймуна се изправя прѣдъ огледалсто и вижда своя образъ, но тя мисли, че това е друга маймуна, която подражава нейнитѣ движения. Ако ти знаешъ съдържанието на извѣстна книга, която описва една истина, ти знаешъ само описанието, но не и самата истина. Ти може да знаешъ съдържанието на Библията наизустъ отъ начало до край, заедно съ всичкитѣ тълкувания, и пакъ да не схващашъ Истината и въ най-незначителната ѝ смисълъ. Това, ксето и разбирашъ посрѣдствомъ собствената си опитностъ, това той само знаешъ, а нищо повече.

Когато бѣхъ обитателъ на вашия свѣтъ, азъ имахъ чести стълкновения съ вашитѣ доктори по медицината и по богословието, тѣй като тѣ се поддържаха благодарение невѣжеството на хората; колкото повече азъ освѣтлявахъ послѣднитѣ, толкова по-оскъдни ставаха срѣдствата за прѣпитанието на първитѣ. Азъ намирахъ, че колкото по-учени бѣха докторитѣ, толкова повече се отклоняваха тѣ отъ здравия разумъ. Тука азъ живѣя мирно, и малко се интересувамъ отъ тѣхнитѣ крамоли и аргументации; но понѣкога се вирамъ въ свѣта и не виждамъ голѣма промѣна въ това направление.

— Вѣпрѣки това, казахъ азъ, ти ще се съгласишъ, че науката е направила голѣмъ прогресъ прѣзъ послѣдно врѣме.

— Вѣрно, отговори той, тя е напрѣднала въ нѣкои отношения, въ други тя е останала надирѣ. Тя е нап्रा-

вила многобройни открития, за да увеличи физическите удобства на човъка и да задоволи неговите желания; но съразмерно съ задоволяването на човъшките желания, тѣзи послѣдните сж се умножавали и сж се създали нови необходимости. Много отъ най-полезните изобрѣтения, обаче, не сж били извършени съ помощта, но даже при съпротивата на професионалните научни мъже. При това, ако физическите дарби на човъка бѣха се развили, много отъ най-полезните изобрѣтения биха станали съвършено безполезни; тѣ биха се замѣстили отъ много по-добри способи, както стрѣлитѣ и щитоветѣ сж станали безполезни, откато барутътъ и топоветѣ сж били изнамѣрени. Вие се гордѣте съ вашите желѣзници и телеграфи, но какво биха ползували тѣ човъка, който може да пътува съ бързината на мисълта отъ едно мѣсто на друго, безъ разлика на голѣмитѣ разстояния. Научете се да вързвате елементарните духове на природата за колесницата на науката, и вие ще можете да се издигате като орли и да летите изъ въздуха.

— Много бихъ се зарадвалъ, казахъ азъ, ако ми явишъ, какъ може едно лице да пътува съ бързината на мисълта отъ едно мѣсто на друго. Струва ми се, че тежестта на физическото тѣло би прѣдставлявала непрѣодолима прѣчка.

— Психически развитиятъ човѣкъ не би трѣбвало да влѣче това тежко тѣло при такива пътувания, отговори Теодорусъ. Какво и кой е Човѣкътъ? Дали е той полуживотинския механизъмъ, който яде, пие, ходи и изхабява почти половината отъ живота си въ несъзнателно знание; тази маса отъ кокали и мускули, отъ кръвъ и чувствителни нерви, които спѣватъ свободните движения на Духа, който е обвързанъ съ тѣлото; или е човѣкътъ това невидимо нѣщо, което мисли, чувствува и съзнава, че съществува?

— Безъ съмнѣние, казахъ азъ, сжщинскиятъ човѣкъ е мислящиятъ принципъ у човѣка.

— Ако допуснешъ това, отговори Адептътъ, ти сжщо ще се съгласишъ, че сжщинскиятъ човѣкъ е въ онова мѣсто и мѣстностъ, въ което се мисли и чувствува; съ други думи, той е тамъ, дѣто неговото съзнание сжще-

ствува. Мисленето е една дарба на ума, а не една дарба на физическото тѣло. Не е мозъкътъ, който мисли, но азъ самъ мисля посрѣдствомъ моя мозъкъ. Тамъ, дѣто нашиятъ умъ упражнява тази дарба, тамъ е и сѣщинското наше обиталище. Дали нашето физическо тѣло е тамъ, така сѣщо, е едно обстоятелство, което не би трѣбвало да ни интересува повече, отколкото ако носѣхме едно топло и тежко палто, което сме свикнали да носимъ прѣзъ лѣтнитѣ разходки. Мисленето е една дарба на ума, а Умътъ е всемирень. Ако се научимъ да мислимъ независимо отъ нашитѣ физически мозъци, ние бихме могли да упражняваме тази дарба въ едно мѣсто на вселената тѣй лесно, както и въ друго нѣкое, безъ да вземаме съ насъ и физическото си тѣло.

— Но, възразихъ азъ, какъ може единъ всемирень и, слѣдователно, неорганизиранъ принципъ да мисли, безъ да употребява за тази цѣль физическия си мозъкъ?

— Късогледни челоуѣче! извика Теодорусъ. Кой казва, че Умътъ е безъ устройство? Кой има толкова малко разсѣдъкъ, щото да прѣдполага, че висшиятъ организиранъ живущъ принципъ въ вселената е безъ устройство, когато даже и по-долнитѣ царства по лицето на земята, такива като минералното, растителното и животното, не могатъ да сѣществуватъ безъ устройство? Нѣма съмнѣние, че въздухътъ не мисли; той нѣма солидно устройство; но Всемирниятъ Умъ не е въздухъ, нито е праздно пространство; той нѣма нищо общо нито съ едно отъ тѣхъ, макаръ че присѣтствува на всѣждѣ. Той е най-високиятъ организиранъ принципъ въ вселената.

Нисшиятъ човѣкъ, у когото съзнанието на висшата му духовна индивидуалностъ не е пробудено, не може да мисли безъ помощта на физическия мозъкъ; той не може да опита едно съзнание, което още не притежава; той не може да упражни една дарба, която е латентна въ неговото естество. Но челоуѣкъ, който е пробудень за съзнанието на висшата си индивидуалностъ, чийто животъ е билъ сѣсрѣдоточень въ висшитѣ принципи, независимо отъ физическата форма, съставлява единъ духовень центъръ отъ съзнание, който нѣма нужда отъ физическия

мозъкъ, за да мисли, както и ти не би търсилъ помощта на ржцѣтъ и краката си, за да мислишъ. Ако едно лице въ сънливо състояние пжтува духомъ до едно далечно мѣсто и съобщава какво е видѣлъ тамъ, и неговитѣ наблюдения слѣдъ това се потвърдятъ, не би ли трѣбвало да заключимъ, че той е билъ въ това мѣсто, и било ли би правдоподобно да прѣдполагаме, че той е взелъ съ себе си физическия мозъкъ, и е оставилъ единъ празенъ черепъ надирѣ? Колко абсурдна би била подобна идея! Но наистина абсурдността ѝ не надминава онази на твоята мисль, че всемирниятъ умъ билъ безъ устройство.

Азъ бѣхъ до нѣкждѣ смутенъ, дѣто бѣхъ необмислено изразилъ едно мнѣние върху прѣдметъ, по който не бихъ могълъ да знаа нищо, и Адептътъ, забѣлѣзвайки моето съжаление, продължи тихо :

— Ако искашъ да знаешъ устройството на природата, изучи собственото си тѣло не само въ неговитѣ физически, анатомически и физиологически права, но и въ неговата психологическа проява. Изучавай това, което би могло да се назове физиология на душата. Ако кракътъ ти не бѣ организирана субстанция, тѣсно свързана съ твоя мозъкъ посредствомъ нѣрвитѣ и грѣбначния възелъ, ти никога не би усѣтилъ нѣкакво чувствуване въ крака си; той би могълъ да се запали или ампутира, и ти не би усѣтилъ всичко това, освѣнъ ако видишъ неговото унищожение. Ти не мислишъ съ крака си, а съ своя мозъкъ; или да се изразя по правилно, ти мислишъ посредствомъ твоя мозъкъ. Но ако ти бѣ по-развить духовно, ти би могълъ да прѣнесешъ твоята мисль и съзнание отъ твоя мозъкъ въ твоитѣ крака, или въ друга нѣкоя частъ на тѣлото си и, тѣй да се каже, да живѣешъ въ онази частъ, като бждешъ несъзнателенъ по отношение на всѣка останала частъ. Нѣкои отъ вашитѣ по-напрѣднали мжже сж разбрали вече, че чувствуването и съзнанието биха могли да се оттеглятъ отъ която и да било частъ отъ тѣлото, било чрѣзъ едно усилие на волята и въображението на лицето, което прѣдприема експеримента, или чрѣзъ помощта на волята и въображението на нѣкой «магнетизаторъ» или «хипнотизаторъ». По сжщия начинъ обратното

нѣщо може да се извърши и отъ едно лице, което може да се съсрѣдоточи, така да се каже, въ която и да било частъ отъ своя организъмъ на естеството, съ което той е свързанъ тѣсно и нераздѣлно, макаръ и невидимо. Единъ човѣкъ, който вѣрва, че сществува независимо отъ природата, и е отдѣленъ отъ нея, се намира въ голѣмо заблуждение. Основното учение на окултизма е, че природата е само една, че всички сщества въ природата сж тѣсно свързани помежду си и че всѣко едно нѣщо въ природата въздѣйствува върху всѣко друго нѣщо въ нея. Чувството на уединение и отдѣлностъ, сществуваще въ отдѣлни индивиди, се дължи само на илюзията на формата. Тѣлото на човѣка не е самия човѣкъ; то е само едно състояние на материята, въ която човѣкътъ врѣменно сществува, и която постоянно подлежи на промѣна. Това може да се сравни съ единъ образъ въ огледалото въ което човѣшкиятъ характеръ напълно се очертава. Понеже животъ, чувствуване и съзнание не принадлежатъ на формата, а сж функции на невидимия, но сщински човѣкъ, който съставлява частъ отъ невидимия организъмъ на природата, чийто умъ е частъ отъ всемирния умъ. Но, ако самосъзнае еднажъ сщинския си характеръ и научи да цѣни силитѣ си, той ще може да съсрѣдоточи съзнанието си въ която и да било точка, въ или вѣнъ отъ физическата си форма, и да вижда, чувствува и разбира това, което става въ тази точка.

— Тѣзи идеи, казахъ азъ, сж тѣй грандиозни, што азъ още не съмъ въ състояние да ги схвана; но страхувамъ се, че тѣ никога нѣма да бждатъ възприети отъ нашитѣ научни мжже, които не искатъ да дѣйствуватъ отвждъ тѣснитѣ системи, които сами сж създали.

— Вѣрно, отговори Адептътъ; тѣ нѣма да бждатъ възприети, или разбрани отъ настоящето поколѣние научни мжже: но тѣ ще се узнаятъ въ бждаще отъ ония, които не само сж учени, но и мждри, както тѣзи идеи бѣха познати на мждрецитѣ въ миналото. Невѣжеството и самоизмамата сж близнаци; човѣкъ се ласкае да мисли, че той е нѣщо по-високо отъ останалитѣ; и колкото по-ученъ е човѣкъ въ повърхностнитѣ науки, толкова по-силно той

върва въ евоето въображаемо първенство и отдѣлностъ. Съзнанието на голѣмото мнозинство интеллигентни хора въ нашия интелектуаленъ вѣкъ е почти всецѣло съсредоточено въ мозъка: тѣ живѣятъ, тѣй да кажа, всецѣло на горния етажъ на кжщата си. Но мозъкътъ не е най-важната частъ на кжщата, въ която човѣкътъ живѣе. Центърътъ на живота е сърдцето; и ако съзнанието не обитава въ центъра на живота, то ще се отдѣли отъ този послѣдния, докато най-послѣ прѣстане да съществува. Нека ония, които желаятъ да се развиятъ духовно, да се опитатъ да мислятъ съ своитѣ сърдца, вмѣсто да изучаватъ само своитѣ умове; нека опитатъ да прѣнесатъ силата на мисълта въ сърдцето, центра на живота, докато тѣхното съзнание се установи здраво тамъ. Най-напрѣдъ тѣ нѣма да виждатъ нищо, освѣнъ тъмнина; но, ако постоянствуватъ въ усилията си, тѣ ще съзратъ една свѣтлина въ този центъръ, която ще озари ума. Тази неугасима свѣтлина ще изпрати лжчитѣ си къмъ мозъка и ще ги издигне и до самитѣ звѣзди; и въ тази свѣтлина тѣ ще могатъ да видятъ миналото, настоящето и бждащето.

Най-великитѣ тайни въ природата не сж никакъ трудни за разбирање, ако прѣдпочитае да ги съзерцаваме, вмѣсто да се вираме въ собственитѣ си заблуждения. Най-величественитѣ идеи лесно се схващатъ, ако прѣдпочетемъ да се доберемъ до тѣхъ, вмѣсто да се придържаме о нашитѣ минали илюзии. Човѣшкиятъ умъ е като огледало, въ което идеитѣ, плаващи въ всемирния умъ, се отражаватъ тѣй, както по гладката повърхность на нѣкое езеро се отразяватъ истинскитѣ образи на минаващитѣ облаци. Ако повърхностьта на езерото е развълнувана, образитѣ ставатъ неясни, безформени; ако водата се размжти, отраженията се изгубватъ съвсѣмъ. Сжщо така, ако човѣшкиятъ умъ е спокоенъ и свободенъ отъ чужди елементи, той ще отрази най-великитѣ и най-благороднитѣ идеи, съществуващи въ умствения миръ. Ако искаме да мислимъ правилно, ние би трѣбвало да позволимъ на богинята на Разума да извършва своето мислене въ мозъка; но, ако се опитае да станемъ по-мждри и отъ самия Разумъ, умътъ ни ще се прѣпълня съ празни мечти, и ние не ще мо-

жемъ да видимъ Истината, както си е тя, но ще я видимъ както си я въображаваме.

Тази Истина ти ще намѣришъ символически или алегорично прѣдставена въ всичкитѣ митологии и религиозни системи въ свѣта. Тя е старата приказка за «Падението на Човѣка». Докато чловѣкъ бѣ останалъ въ едно състояние на чистота т. е., докато волята и въображението му бѣха въ хармония съ волята и въображението на Творческата Сила въ природата — той знаеше Истината и бѣ всемогъщъ; но когато започна да мисли и да си въображава по-другояче отъ всемирната сила, той изгуби Истината и му останаха илюзорнитѣ мечтания. Ако човѣкъ иска да види Истината пакъ, той трѣбва да прѣмахне своя способъ на мислене и да остави Разумътъ да дѣйствува въ него. Но по-лесно би било за единъ скжперникъ да напусне съкровищата си, които е трупалъ и събиралъ прѣзъ цѣлия си животъ, отколкото за единъ модеренъ наученъ мжжъ или философъ да изостави кривитѣ си пжтища. Виждамъ въ сърдцето ти едно горещо желание да основешъ едно тайно дружество; но позволи ми да те прѣдупрѣдя, че ако се опиташъ да сторишъ това, като апелирашъ къмъ ония, които сж хитри и учени, самомнителни и горди поради своитѣ знания, пълни съ амбиция и стремящи се да овладѣятъ окултни и магически сили съ единствената цѣль да задоволятъ научното си любопитво, или да използватъ тѣзи сили за постигане користни цѣли, ти сигурно нѣма да успѣешъ; понеже е писано: «Който има, нему ще му се даде и той ще има въ изобилие, но който нѣма, отъ него ще бжде отнето и това, което има».

— Познатъ ми е този цитатъ, отговорихъ азъ, но значението му не ми е достатъчно ясно.

— Той означава, отговори Теодорусъ, че на оногова, който има любовъ къмъ мъдростъта на сърдцето си, ще му се даде изобилна свѣтлина; но отъ оногова, който е прѣпълненъ съ користни желаниа и малко знание, ще му бжде отнето и това, което има.

— Признавамъ, казахъ азъ, че съмъ мислилъ да намѣря срѣдства, за да основа едно дружество, или една школа за духовно развитие, дѣто ония, които пожел аятъ

да напреднатъ, биха могли да иждивятъ енергията си за това, което е полезно и трайно, вмѣсто да тичатъ слѣдъ свѣтовнитѣ иллюзии. Умствено азъ съмъ търсилъ уединено мѣсто, дѣто членоветѣ на едно подобно дружество биха могли да прѣкарватъ единъ вжтрѣшенъ животъ. Желалъ бихъ да учрѣдя единъ окултенъ манастиръ, дѣто ние бихме могли да живѣемъ като васъ, обкржжени отъ всичкото величие и спокойствие на природата, да избѣгваме робството на модното общество и да влѣземъ въ пѣтя на Адептството. Но, вѣрвайте, азъ не бихъ помислилъ да избера членоветѣ отъ невѣжествената и необразована срѣда.

— Избери ги между ония, които сж силни и добродѣтелни, отговори Теодорусъ, и изборътъ ти ще бжде добъръ. Избери ония, които сж прѣвъзможнали прѣдразсждѣцитѣ си, които не желаятъ да добиятъ знание за своя облага, които не искатъ да блѣстятъ, а задържатъ свѣтлината вжтрѣ въ себе си. Такива хора сж рѣдки: но ако намѣришъ нѣкои и ако те послѣдватъ въ усилията ти, ти скоро ще имашъ най-просвѣтеното общество въ свѣта. Това, което днесъ се нарича знание и образование, е само единъ обрѣменителенъ способъ за добиване извѣстни повърхностни познания, които човѣчеството е заставено да приема, защото не знае какъ да развие духовното си съзерцание. Ако този способъ би билъ прѣподаванъ и практикуванъ, сжщинското знание скоро би заело мѣстото на повърхностното, сигурността — мѣстото на вѣрването, убѣждението това на мнѣнието, истинската вѣра — това на догмата. Ако обитателитѣ на проектираната обителъ бѣха чистосърдечни мъже и жени, велики души, живи огледала, въ които Божествената Мъдростъ би могла да се отрази безъ нѣкакво извѣртване, такава една обителъ би била най-великото украшение на свѣта. Такива центрове на духовна просвѣта биха били като слънца отъ първа величина въ умствения хоризонтъ на свѣта. Такъвъ единъ центъръ би билъ достатъченъ да озари свѣта съ мъдростъта си и да прѣпраща интелектуалнитѣ си лъчи и въ най-далечнитѣ краища на земята.

— А какво би прѣпятствувало за основаването на таквъ единъ центъръ на просвѣта? попитахъ азъ.

— Нищо, освѣнъ несъвършенството на човѣка и изобилието на користнитѣ му желанія. Има два източника, отъ които произхождатъ спънкитѣ въ пжтя на онѣзи, които искатъ да добиятъ самосъзнание и безсмъртие. Единъ видъ спънка се поражда отъ вжтрѣшни човѣшки побуждения, а други — отъ външнитѣ условия, въ които се движи. Вжтрѣшнитѣ прѣпятствия се причиняватъ първо, отъ добития му наученъ и богословски прѣдразждѣкъ и криво понятие относно човѣшкия съставъ, и второ, отъ живитѣ елементални сили, които сж активни въ животинския принципъ въ тѣлото. Като се отхранватъ и се засилватъ отъ външни влияния, тѣзи елементални сили се проявяватъ по разни начини, пораждайки животински побуждения; въ свѣрзка съ умственитѣ настроения, тѣ се развиватъ въ още по-опасна класа отъ пороци, такива като егоизъмъ, амбиция, суетность, ненаситность, нетолерантность и пр. Всѣки единъ отъ тѣзи животински елементи, или елементали, могатъ да се развиятъ въ едно умствено, но нерезонно създание, и най-послѣ съставляватъ противната страна на човѣка. Човѣкъ може да има много такива лъжливи индивиди въ себе си, докато единъ отъ тѣхъ наддѣлѣе на другитѣ и стане царь въ чувствената му областъ. Всѣки единъ такъвъ „индивидъ“ поглъща една частъ отъ живота и съзнанието на човѣка, въ чиято душа той живѣе, докато, *най-послѣ може да заеме цѣлата му интелектуалната сфера, тъй че да парализира или да пропжди Разума.* Свѣтътъ е прѣпълненъ съ подобни умствени или полу-умствени елементали въ човѣшки образъ, въ които разумътъ е билъ малко-много парализиранъ. Вие ги виждате всѣки день по улицитѣ, на амвона, въ научнитѣ катедри, тъкмо тъй, както и по пазаря. Главната цѣль въ живота на човѣка трѣбва да бжде да запази умствената си областъ свободна отъ такива натрапници, така щото тамъ царьтъ Разумъ да властвува безъ никакво противодѣйствиe. Дългъ трѣбва да му бжде да се бори съ тѣзи животински, интелектуални елементали, тъй че тѣ да станатъ слуги на царя, а не да станатъ негови господари. Може ли това да се извърши, ако всичкитѣ ни енергии сж ангажирани въ тази външна областъ; ако не сме господари на себе си; ако ние сме постоянно заети съ житейскитѣ илюзии, било въ дирение

на сластолюбиви удоволствия, било въ отдаване се на научни изслѣдвания, които даватъ знание относно външни работи, но никакво знание относно вътрѣшното естество на човѣка? Можемъ ли да съберемъ енергия и да я употребимъ въ нашия центъръ на съзнание и животъ, ако постоянно я изживяваме въ покрайнинитѣ? Можемъ ли да се надѣваме, че като изхабяваме всичкитѣ си сили, ще можемъ да ги запазимъ? Единъ утвърдителенъ отговоръ би билъ тѣй нерационаленъ, както и ненаученъ.

VI.

ВИСШИЯТЪ ЖИВОТЪ.

Би било твърдѣ отегчително за нѣкои отъ читателитѣ, ако прѣдадѣхъ всичкитѣ наставления, които ми бѣха дадени отъ моя благъ водителъ Теодорусъ, който, до колкото знамъ, може да е билъ прочутиятъ Теофрастъ Парацелсусъ. Не бихъ си простилъ, обаче, ако занемарѣхъ описанието относно онова, което той ми разкри по важността отъ практикуване самообладанието и развиване индивидуалността и твърдостта на характера. Прѣди моето посѣщение въ Розенкройцерската обителъ, азъ бѣхъ свикналъ да вѣрвамъ, че окултизмътъ и мистицизмътъ бѣха нѣща подходящи само за мечтатели, подходящи за лица, живущи постоянно въ облацитѣ, възхищавайки се отъ своитѣ суевѣрия и построявайки въздушни кули, но сега азъ намѣрихъ, че *самоупованието е най-необходимото качество за единъ ученикъ на тази свещена наука*, и че никоя наука не би могла да бжде по-точна, отколкото онази, основана върху нашитѣ собствени духовни знания, и изпитана вътрѣ въ нашитѣ собствени души. И тѣй Теодорусъ каза:

— За да станешъ вътрѣшно силенъ, необходимо е всички душевни сили да бждатъ отправени къмъ центъра на твоето сщество; тѣй като само посрѣдствомъ съпротива тѣзи сили могатъ да се умножатъ и закрѣпнатъ. Единъ царъ, който излиза често навънъ отъ царството си, като го оставя безъ надзоръ, може да завари на трона си други властелини, когато се върне. За да станемъ побѣдители

надъ природата, ние трѣбва да спечелимъ побѣдитѣ надъ долното си естество, а не да чакаме природата да ги спечели за насъ. *Колкото по-многобройни сж животинскитѣ елементи въ човѣшкото естество, колкото повече се възбуждатъ тѣ къмъ живота и дѣйность чрѣзъ изкушенията, които идватъ отъ външния миръ прѣзъ чувствата, толкова по ожесточена ще бжде борбата и по-голѣма силата на човѣка, ако успѣшно се съпротивлява.* Тази е великата побѣда, която Гаутама Буда спечели.

Ще се опитамъ да ти дамъ едно рационално обяснение за послѣдствията отъ вжтрѣшното съсредоточение, за да ти посоча какъ можешъ да станешъ творителъ на своя собственъ миръ.

Всемирниятъ Духъ извиква сжществуването на свѣта чрѣзъ силата на Своята собствена мисль. Всичкитѣ велики религии говорятъ за една божествена Троица, отъ християнството наречена Отецъ, Синъ и Свети Духъ. Волята или намѣрението е Отецъ, мисльта или идеята е Синътъ, и творческата сила на Отца, дѣйстваща чрѣзъ Сина, е Светиятъ Духъ. Чрѣзъ тази сила мислитѣ на Отца се проявяватъ, и така се създаватъ видимитѣ обективни минове.

— Но, казахъ азъ, отъ дѣ намира Отецъ материалъ или вещество, за да направи тѣзи мисли видими и обективни?

— Вжтрѣ въ себе си, отговори моятъ водителъ, и, взирайки се въ мене, за да се увѣри, че разбирамъ значението на думитѣ му, продължи: «Алахъ иль Алахъ, казва мохамеданецътъ»; т. е. «Богъ е Богъ, и нѣма нищо вънъ отъ Него». Той е Всичко; материя, движение и пространство, разумъ, мждрость, духъ, вещество, енергия, мракъ и свѣтлина. Мираветѣ сж неговитѣ изразени мисли; но нѣма нищо вънъ отъ него. Той, бидейки Всичко, включва и прониква всичко. И тѣй, всичко сжществува вжтрѣ въ Него, който е животътъ и душата на всичкитѣ нѣща. Въ Него ние живѣемъ и се движимъ и имаме своето сжществуване. Безъ Него ние сме нищо.

Човѣкъ е богъ и създателъ на своя малъкъ свѣтъ, и, слѣдователно, подобни процеси се случватъ когато едно лице, по силата на вникването въ себе си, направлява мислитѣ си къмъ собствения си центъръ на съзнание въ

сърдцето. И тъй, тази дѣйностъ която върви къмъ центра, сама по себе си никога не би могла да създаде единъ външенъ миръ, понеже външниятъ свѣтъ принадлежи къмъ периферията и изисква една центробѣжна сила, за да се извика къмъ сжществуване. Самоизпитателната дѣйностъ на ума е една центростремителна сила, и затова не би могла да дѣйствува отъ центъра къмъ периферията. Не ти знаешъ, че всѣко едно дѣйствие бива послѣдвано отъ въздѣйствие. Центростремителната сила, намирайки съпротивление въ центъра, се връща и еволюира въ една центробѣжна дѣйностъ, която се нарича Въображение. Тази душевна Енергия е медиума между центъра и периферията, между Духа и Материята, между Създателя и Неговигѣ творения, между Бога и Природата, или каквито имена бихте пожелали да имъ дадете. Душевното Съзнание е продуктъ на центробѣжната дѣйностъ на Ума, туренъ въ дѣйствие отъ центростремителната дѣйностъ на волята.

Ако тѣзи прости факти, изразени на простъ езикъ, безъ никакви научни жаргони, безъ многоглаголствувания, философски интриги и модерни бѣбрения, сж ти понятни, всичко, каквото ти прѣдстои да сторишъ, е да се заловишъ за работа. Ако направлявашъ силата на ума си къмъ твоя вжтрѣшенъ центъръ на съзнание, вмѣсто да я оставяшъ да хвърчи по тангента, съпротивата, която тя намира при центъра, ще причини едно въздѣйствие, и колкото по-силна е центростремителната сила, която прилагашъ въ дѣйствие, толкова по-силна ще бжде и създадената центробѣжна сила; съ други думи, толкова по-крѣпка става Душата, нейната невидима, но все пакъ материална субстанция ще проникне въ твоето физическо тѣло и ще способствува за издигането му. Тѣй че накрая ти ще можешъ да станешъ само Душа и не ще имашъ нужда отъ грубото физическо тѣло. Но дълго прѣди да настѣпи това врѣме, ти ще можешъ да въздѣйствувашъ надъ материята, чрѣзъ силата на душата си, да лѣкувашъ тѣлеснитѣ си недѣзи, както и ония на другитѣ хора; да извършвашъ много чудеса, даже и отъ далечни разстояния, тѣй като дѣйността на душата не ще се ограничава вече отъ тѣснитѣ рамки на физическата форма, но ще се разклонява далечъ по сферата на Всемирния Умъ.

Казахъ на Теодорусъ, че тѣзи идеи сж още прѣмногo величави и нови за мене, за да мога да ги схвана изведнажъ; но че ще се старая да ги запомня и да ги обсъжда за въ бждаще.

— Много добрѣ ще сторишъ, каза Адептътъ, и азъ ще се погрижа, щото тѣ да останатъ запечатани въ паметъта ти.

— Тогава, започнахъ азъ, изглежда, че мнозинството отъ нашитѣ мислители постоянствуватъ въ кривитѣ си сжждения; понеже тѣ сж заети прѣзъ цѣль животъ съ издирване проявитѣ на живота върху външната областъ и не искатъ да знаятъ за вътрѣшния животъ на душата.

— Следователно, отговори Теодорусъ, тѣ ще погинатъ съ илюзиитѣ си; и Библията е права, като казва, че пѣтицата на свѣтовнитѣ хора сж глупави въ очитѣ на Вѣчния. Какво ще те ползува, ако главата ти е прѣпълнена съ познания относно подробноститѣ на феноменалнитѣ илюзии въ живота, а ще останешъ невѣжа до старческата си възраст? Какво ще те ползува, ако се скиташъ по свѣта и задоволявашъ любопитството си относно неговитѣ подробности, когато, слѣдъ изчезването на този свѣтъ, тия придобити познания изчезватъ за винаги отъ твоята паметъ? Може би, щѣше да бжде по-добрѣ за ученитъ, ако знаеха по-малко научни теории, а имаха повече душевно знание. По-добрѣ би било, ако тѣ имаха по малко теории, а повече опитность. Ако тѣ биха употребили, наприимѣръ, частъ отъ врѣмето и енергията си за развитието на духовната сила и ясновидство, вмѣсто да го изразходватъ за разкриването навичитѣ на извѣстни видове африкански маймуни, тѣ биха извлѣкли по-голъма полза. Ако тѣ бѣха добили сила да лѣкуватъ болнитѣ чрѣзъ полагане на ржцѣ, вмѣсто да търсятъ нови способности да тровятъ челоувѣчеството, като вливатъ врѣдни и горчиви вещества въ тѣлото, челоувѣчеството щѣше да имъ бжде признателно. Има хиляди хора, които работятъ усилено въ течение на цѣлия си животъ, безъ да извършатъ нищо, което е полезно и трайно. Има хиляди, които работятъ умствено или механически, за да извършатъ работа, за която би било по-добрѣ да не се залавятъ. Още по-много хора има, които сж заети съ под-

копване и разслабване здравето на човѣка, отколкото съизцѣляване на неговитѣ недъзи; повече сж заети съ прѣдаване на заблудата, отколкото на цѣнното; тѣ живѣятъ въ блѣнове и блѣноветѣ имъ ще се изпарятъ; тѣ се стремятъ да се добератъ до парата, а паритѣ ще останатъ, когато самитѣ тѣ ще умратъ.

Спѣнкитѣ, които произхождатъ отъ външния миръ, сж тѣсно свързани съ ония на вжтрѣшния миръ и не могатъ да бждатъ раздѣлени; понеже външнитѣ изкушения създаватъ вжтрѣшни желанія, а вжтрѣшнитѣ желанія искватъ външни срѣдства за задоволяването си. Има много хора, които не копнѣятъ за житейскитѣ илюзии, но нѣматъ сила да имъ се противопоставятъ; тѣ желаятъ да развиятъ духовностъ и да добиятъ безсмъртие, но прахосватъ всичкото си врѣме и енергия за непотрѣбни нѣща, вмѣсто да го употребяватъ за вникване въ глѣбинитѣ на душата за да издирятъ безцѣннитѣ бисери на мъдростта. Хиляди хора сж лишени отъ моралния куражъ да изоставятъ социалнитѣ обичаи, смѣшнитѣ навици и глупави церемонии, които вжтрѣшно прѣзиратъ, но на които, въпрѣки това, тѣ се подчиняватъ, защото тѣхното незачитане би се смѣтало като обществено прѣстѣпление. По такъвъ начинъ хиляди хора жертвуватъ своето безсмъртие на безумната богиня на модата. Кой смѣе да се отгърве отъ веригитѣ на модата, която по настоящемъ заповѣдва на религиозната мисль? Кой се наема да изтрае подигравкитѣ на плиткумнитѣ и неукитѣ, за да може да добие онази свѣтлина, за която тѣзи, що живѣятъ въ мракъ, не знаятъ нищо? Голѣмото мнозинство задушаватъ гласа на разума и танцуватъ съ глупцитѣ. Тѣ сж готови по-скоро тѣхния духъ да изгладнѣе, отколкото да пострадатъ тѣхнитѣ суетни чувства; тѣ повече сж готови да търпятъ веригитѣ, отколко да се подложатъ на кратковрѣменно изпитание, посрѣдствомъ което да се издигнатъ къмъ безсмъртния животъ; тѣ губятъ своето вродено чувство на свобода, и, свивайки вратъ подъ игото, тѣ се влюбватъ въ него, като го налагатъ и на другитѣ.

Азъ не вѣрвамъ въ всецѣлата поквара на човѣшката натура; зная, че животинскитѣ енергии на човѣка, поради вродения имъ инстинктъ да запазятъ сществуването си, се

противопоставят на развитието на висшият му принципи, тъй като животът на по-висшият изисква смъртта на по-нисшият. — Но азъ зная така сжщо, че въ всѣко човѣшко създание има една сила за добро, която би могла да се развие, ако ѝ се дадатъ благоприятни условия. Има елементи на добро и елементи на зло въ всѣки единъ човѣкъ, и отъ насъ зависи кои именно наклонности ще се развиятъ. Отъ една черешова костилка не може да израсте нищо друго, освѣнъ черешово дърво; сѣмето на бодливия трънъ ражда пакъ бодливъ трънъ. Но човѣкътъ е едно съчетание на сили отъ всѣкаквъ родъ: отъ него може да излѣзе свиня или тигъръ, ангелъ или дяволъ, мъдрецъ или глупецъ, въ зависимостъ отъ собствената му воля.

Постоянния ламтежъ къмъ паритѣ, удобства, удоволствията, което е една характеристична черта за настоящата цивилизация, не е единъ признакъ на порочност и морална поквара. Всичко това се причинява отъ инстинктивно побуждениѣ, вродено въ челоуѣка, и подбуждаваще го постоянно да се стреми къмъ постигане на по-високо и по-добро състояние, което се изразява въ житейската опитностъ. Интуитивно човѣкъ знае, че колкото и да е богатъ съ пари или слава, той никога не ще достигне едно състояние, при което би билъ напълно доволенъ и готовъ да прѣкрати всѣкакво по-нататъшно усилие за постигане тия работи; той знае, че трѣбва още да се стреми къмъ нѣщо, но не знае какво именно е то; не познавайки висшия животъ, стреми се да добие повече отъ ония нѣща, които нашия животъ му прѣдставя. Това прилича твърдѣ много на оня бръмбаръ или пеперуда, паднала въ нѣкое езеро, която въ суетнитѣ си усилия да се спаси, плава далечъ отъ бръга, понеже не знае кждѣ именно се намира спасителниятъ бръгъ. Свѣтовното проклятие и коренътъ на всѣко зло е невѣжеството. Човѣшкото проклятие е невѣжеството на човѣка относно висшето му естество и окончателна сждба. Усилията на една истинска религия и наука трѣбва да бждатъ прѣди всичко насочени да прѣмахнатъ това невѣжество.

Но сжщо така е вѣрно, че невѣжеството и сомнѣнието сж тѣсно свързани помежду си и че невѣжитѣ мразятъ по-добрия отъ тѣхъ. Ако единъ човѣкъ, който знае

нѣщо повече относно нуждитѣ си, и желае да употреби всичкитѣ си енергии за постигането на едно по-висше състояние, би се опиталъ да затвърди своето мъжество, като се противопостави на модитѣ, би ли могълъ той да живѣе невръдимо въ обществото? И ако би се прѣселилъ въ друго общество, не би ли билъ той изложенъ на сжщитѣ трудности? Той пакъ би идвалъ въ съприкосновение съ хората, които мразятъ свободата, защото сж свикнали на робски вериги, и не биха го разбрали; тѣ биха подозирали неговитѣ побуждения и биха го прѣслѣдвали, и горко му въ случай, че има нѣкакви човѣшки неджзи, които биха послужили за претекстъ, да бжде злословенъ. Тамъ, дѣто има мракъ, има и омраза къмъ свѣтлината. Тамъ, дѣто влиза единъ невѣжа, влизатъ и неговитѣ несъвършенства. Тамъ, дѣто обитава невѣжеството, биватъ и неговитѣ сподвижници — подозрѣнието, завистъта и страхътъ. Не би ли било по-добрѣ за истинската наука да просвѣщава чело-вѣка относно висшето му естество, отколкото да копае червеи въ недрата на земята?

Това, което не може да си извърши посрѣдствомъ неподпомогнатитѣ усилия на единъ само индивидъ, може често пжти да се извърши посрѣдствомъ съдѣйствието на мнозина, и този законъ си остава еднакъвъ за всички царства на природата. Ако извѣстно число хора биха рѣшили да се оттеглятъ отъ обикновената срѣда на свѣта и биха се отклонили отъ глупоститѣ на едно модно сжществуване, тѣ биха могли, ако се хармонизиратъ напълно, да образуватъ една сила, достатъчно мощна, за да отблъсва нападкитѣ на чудовището, което би ги погълнало, ако бѣха раздѣлени. Ония, които не сж напрѣднали по стълбата на еволюцията, се нуждаятъ отъ помощта на ония, които стоятъ по-високо, за да ги подпомагатъ при нагорното изкачване. По-високитѣ той сжщо се нуждаятъ отъ подкрѣпата на по-долнитѣ, по сжщата причина, по която една канара има нужда отъ здрава почва, за да се укрѣпи и затвърди.

Множество хора прѣзъ всички врѣмена, стремящи се къмъ духовно развитие, сж се отдѣляли въ уединени мѣста, дѣто е имало условия най-благоприятни за осжществяване на горната цѣль. Такива хора се намиратъ не само въ

християнскитѣ страни, но така сѣщо и между езичниците. Обители, ложи, монастири и други мѣста сѣ били основани, за да могатъ хората тамъ да се издигнатъ духовно, небезпокоявани отъ натрапничеството и смущенията на външния свѣтъ. Първоначалната имъ цѣль бѣ безъ съмнѣние похвална. Ако съ течението на врѣмето много отъ тѣзи заведения сѣ се унизили и изгубили първоначалния си характеръ; ако вмѣсто да станатъ мѣста за извършване на благородни дѣла, сѣ станали приюти за мързеливи и суевѣрни хора, не е виновенъ принципътъ, който причини тѣхното учрѣдяване, а изгубеното знание за висшия човѣшки животъ, което повлѣче слѣдъ себе си забравянето на първоначалния стремежъ.

Такова едно падение се забѣлѣзва въ Европа, особено прѣзъ срѣднитѣ вѣкове и слѣдъ това, когато, обогатено отъ грабежи и закрѣпнало отъ подаянията на умиращи крадци, които сѣ желали да си купятъ спасение, духовенството набра грамадни имоти и заживѣ въ разкошъ. То знаеше много малко относно условията на единъ възвишенъ животъ; то стана центъръ на прителюване за лицемѣрни мързеливци. То прѣкарваше врѣмето въ благочестиви забавления, като се стараше да натрупа още по-голъми богатства. Вмѣсто да бжде центъръ на свѣтлина за цѣлата страна, то стана чума за населението. То ограбваше богатитѣ, и като вампиръ изсмукваше и послѣдната капка кръвъ на бѣднитѣ хора. То продължаваше по този начинъ, докато чашата на прѣстѣпленията се прѣпълни, докато великата революция катури много отъ духовницитѣ и прѣобразува други.

Има и сега многобройни монашески обители въ Европа и въ Америка и тѣхното число се увеличава. Модерниятъ реформаторъ, солиалистътъ и материалистътъ гледа на тѣхъ съ лошо око; наблюдателятъ безъ прѣдразсѣдъци не ще откаже, че нѣкой отъ тѣхъ принасятъ голѣма полза въ нѣкои отношения. Нѣкои отъ тѣхъ основаватъ училища, други основаватъ болници, трети приготвяватъ милосердни сестри. По такъвъ начинъ нѣкои отъ тѣзи организации служатъ на благородната цѣль да помагатъ на човѣчеството; обаче тѣхната ползотворность би могла да се увеличи хилядократно, ако свѣтлината на духовното

знание — Светиятъ Духъ, комуто се молятъ — би била допусната да проникне въ тѣхната срѣда.

Религиознитѣ организации изпълняватъ ли първоначалната си цѣль — да подигнатъ челоувѣчеството въ по-високо духовно състояние, или сж само центрове, около които сж се събрали благочестиви и добродѣтелни хора, за да прѣподаватъ въ училищата и да се грижатъ за болнитѣ? Ако религиознитѣ обители сж прѣдначинени наистина да развиятъ духовенъ животъ и да подготвятъ възродени мъже и жени, тѣ ще бждатъ мѣста, дѣто ние бихме могли да намѣримъ извѣстна проява на духовни сили; понеже една заспала сила, която не се проявява, е безполезна; тя не може да съществува въ активно състояние безъ да се прояви, Следователно, нека ни бжде позволено да питаеме: Дали жителитѣ на монашескитѣ обители съзнателно упражняватъ извѣстни духовни сили? Могатъ ли тѣ умишлено да изцѣлватъ болнитѣ съ едно допирание на ржцѣтѣ? Достатъчно развити ли сж вжтрѣшнитѣ имъ чувства, за да могатъ да виждатъ и да чуватъ нѣща, които сж неосезаеми за чувствата на обикновенитѣ хора? Могатъ ли да пророчествуватъ съ нѣкаква сигурностъ за бждащи събития? Има ли между тѣхъ такива, които да сж станали Адепти? Какво знаятъ тѣ за условията, които се изискватъ за постигане на по-високо състояние на съзнание, отколкото е онова на обикновенитѣ смъртни хора? Какво знаятъ тѣ за срѣдствата да постигнатъ Адепство, както и да добиятъ съзнателно съществуване? Какво знаятъ калугеритѣ за устройството на човѣшката душа а особено на ония души, които се повѣрватъ на тѣхното попече ние? Какви сж тѣхнитѣ опитности, когато се нѣмиратъ въ това висше състояние, наречено екстазъ? Ако има нѣкой измежду тѣхъ, който влиза въ едно състояние на трансъ, или се подига въ въздуха, или пъкъ може да произведе нѣкое медиумистическо явление, знаятъ ли тѣ окултнитѣ причини, които произвеждатъ подобни ефекти? Не е ли вѣрно, че такива случки тѣ считатъ като необясними и свѣрхестествени чудеса?

Напраздно би било отъ страна на свещеницитѣ да твърдятъ, че могатъ да прощаватъ грѣхове, или че грѣхове биха могли да се опростятъ чрѣзъ тѣхъ? Ако тѣ не

притежаватъ духовни сили, ние не вѣрваме, че тѣ могатъ да прѣдаватъ сили на другитѣ; и ако придаватъ такива сили, кой е виждалъ тѣхнитѣ послѣдствия? Ставатъ ли невѣжитѣ мѣдри, слѣдъ като се кръстятъ съ вода? Ония, които минуватъ чрѣзъ обреда на конфирмацията, добиватъ ли твърда вѣра? Грѣшникътъ става ли невиненъ, слѣдъ като му се отнеме товара чрѣзъ причастие или опрощение? Може ли нашето духовенство да измѣни законитѣ на природата? Може ли то, чрѣзъ нѣкаква външна церемония да доведе развитието на вжтрѣшни принципи? И не е ли вѣрно, че този, който влиза въ черква като животно, излиза пакъ като животно?

Желалъ бихъ да бжда разбранъ, че не искамъ да дискредитирамъ побужденията на обитателитѣ на монашескитѣ заведения. Азъ съмъ лично запознатъ съ мнозина отъ тѣхъ и съмъ ги намиралъ благи и добри, безъ оная свещеническа гордостъ и надутостъ, която, за нещастие, често пѣти характеризира свѣтското духовенство; но вѣрвамъ, че всичкитѣ добрини, които тѣ извършватъ, биха могли да се извършватъ тъкмо тѣй, даже и по-добрѣ, ако бѣха прѣдприели изучаването на душата, нейното устройство и функции, и ако бѣха се подготвявали за това изучаване. Тогава тѣ биха могли съзнателно да развиватъ ония висши дарби, които понѣкога самостоятелно се развиватъ между нѣкои отъ тѣхъ. Послѣднитѣ, поради такова едно неочаквано и аномално развитие, сж били наричани чудотворци и светии.

Какъ може да бжде човѣкъ истински духовенъ водителъ, ако нѣма духовни сили и ако не знае даже, че такива сили сжществуватъ? Какво би помислилъ ти за единъ хирургъ, който нѣма понятие отъ анатомия, за единъ лѣкаръ, койго не разбира болестъта на своя пациентъ, или за единъ слѣпъ художникъ, глухъ музикантъ и слабоуменъ математикъ? Какво бихме помислили за единъ лѣкаръ на душата, който не знае абсолютно нищо за нея и нейнитѣ атрибути, който никога не я е виждалъ и само е на мнѣние, че тя сжествува? Нѣмаме ли право да се съмнѣваме въ ползотворността на такъвъ единъ лѣкаръ и да извикаме заедно съ Шекспира: «Захвърли лѣкарството на кучетата; азъ не го ща?» . . . Ако жителитѣ на монашескитѣ оби-

тели и манастири, вмѣсто да използватъ врѣмето и енергията, потрѣбни за извършването на обичайнитѣ имъ церемонии и религиозни обреди, биха ги употрѣбили за самоизучване, за узнаване същественото устройство на човѣка и природата и за добиване на духовна сила, тѣхната ползотворность би се разширила до грамадна степенъ. Знанието имъ не би се ограничавало вече съ земни нѣща, но би се простирало до небесата; тѣ не биха се нуждаели тогава да гледатъ болнитѣ, понеже биха могли да ги цѣрятъ съ допиране на ржка само; тѣ не биха се нуждаели отъ кръщение съ вода, понеже биха могли да кръщаватъ съ духа на светостъта; тѣ не биха слушали изповѣди, понеже биха могли да четатъ мислитѣ на тия, които се изповѣдватъ. Защо тѣ да не могатъ да извършватъ своитѣ длѣжности много по добрѣ; ако сж мждри, отколкото ако сж невѣжи; ако знаеха Истината, вмѣсто слѣпо да възприематъ разни догми; ако сами можеха да извършватъ онова, което тѣ сега очакватъ нѣкаква невидима сила да извърши? Ако публиката вѣрва, че има единъ чудотворенъ светецъ въ извѣстенъ манастиръ, не би ли отишла тамъ да получи благословение? Каква би била славата, на единъ манастиръ, съставенъ всецѣло отъ светии, чиито сили биха били несъмнѣни?

Но какъ биха могли калугери и калугерици да добиятъ такива сили? Какъ биха се подготвили тѣ за подобно изучване? Казано е, че е десѣтъ пжти по-трудно да се прѣмахне едно старо забуждение, отколкото да се намѣри една нова истина, и тамъ се крие трудността. Една страница прѣпълнена съ драсканици би трѣбвало грижливо да се изчисти, прѣди да се пише отново върху нея. Тѣ би трѣбвало да прѣчистятъ умоветѣ си отъ всѣкакъвъ видъ догматизъмъ, прѣди да могатъ да видятъ свѣтлината на Истината; тѣ би трѣбвало да станатъ като дѣцата прѣди да могатъ да влѣзатъ въ царството небесно. Тѣ трѣбва да прѣмахнатъ планини отъ сметъ, която се е набрала прѣдъ входа на храма, и която се състои отъ заблуждения, суетвѣрия и мъртви форми, отъ които духътъ е избѣгалъ. Вѣкове на невѣжество сж подпомагали неговото уголѣмяване. Жителитѣ на обителитѣ оголватъ главитѣ си, колѣничатъ, когато се доближаватъ до този купъ и не смѣятъ да го

разрушатъ. За да станатъ мъдри, тѣ трѣбва да научатъ истинското значение на тѣхнитѣ доктрини, символи и книги, чиито външни форми само знаятъ. Тѣ трѣбва да си съставятъ много по-високо и по-благородно понятие за Бога, отколкото сегашното. Тѣ биха основавали моралнитѣ учения върху достоинства на божествения принципъ въ човѣка, вмѣсто да апелиратъ къмъ користололюбивитѣ пожелания на човѣка и къмъ неговия страхъ отъ наказание, за да го накаратъ да потърси собственото си спасение.

Това може да стане въ далечно бъдаще, но не и сега. Вѣкове и столѣтия могатъ да изтекатъ прѣди слънчевата свѣтлина да може да проникне прѣзъ гжстото було на материализма и суевѣрието, което, подобно на ледена кора, покрива истинската основа на човѣшкитѣ религии. Погледни и леднитѣ полета на Алпитѣ, които покриватъ политѣ на планинитѣ, понѣкога на десетки километри. Тѣ се простиратъ на маси, може би, стотини метра дебели. Тѣ сж продуктъ на вѣкове, ледътъ изглежда твърдъ, като камъкъ; но все пакъ тѣзи твърди и неподвижни маси се движатъ и измѣнятъ отъ година на година. Пукнатини и отвѣрстия прошарватъ тѣхната ледена снага. Ако човѣкъ падне въ една отъ тѣзи пукнатини, както се случва това понѣкога, неговитѣ останки ще се намѣрятъ слѣдъ години на дъното на леднитѣ маси, изхвърлени и обезобразени.

Промѣна бавна, но постоянна става на всѣкъдѣ въ природата. Даже и въ най-затъмнитѣ сърдца и глави, се съзира промѣна. Ученията, които сж се проповѣдвали въ срѣднитѣ вѣкове, сж се измѣнили сега въ значителна степенъ. Размѣритѣ на страхътъ отъ дявола сж спаднали дотолкова, щото хората не се боятъ отъ него. По сжщия начинъ, силата на духовенството отслабва, понятието за Бога приема по-величественъ изразъ. Человѣколюбието се счита за нѣщо по-важно и сжществено, отколкото изпълнението на прѣдписанитѣ церемонии. Все пакъ промѣнитѣ продължаватъ постепенно, но сигурно. Единъ драконъ, който чрѣзъ своето отрицание се противопоставя на прѣмахване купището отъ сметъ, е модата. Модно е да се поддържатъ извѣстни нѣща, и само поради тази причина простолюдието ги поддържа.

Ще чака ли тази прогресивна група въ свѣта, докато законно назначенитѣ пазители на истината намѣрятъ истинската стойностъ на съкровището, което тѣ притежаватъ? Трѣбва ли ние да чакаме, докато тѣ прѣчистятъ бисера отъ тъмната му обвивка, която тѣ сж допуснали да се набере прѣзъ столѣтия? Пратеници сж дошли отъ Изтокъ, земята на свѣтлината, носейки съ себе си скъпоцѣнни бисери и съкровища отъ течно злато.

Но защо ония, които сж започнали да виждатъ зората на деня, да затварятъ очи и да чакатъ, докато слѣпитѣ ги увѣрятъ, че слънцето изгрѣва надъ планинитѣ? Любовта на истината не е ли достатъчно силна да извърши онова, което страхътъ отъ едно ужасно бждаще е могълъ да извърши? Не могатъ ли просвѣтителитѣ класи да учрѣдятъ академии, които биха притежавали всички удобства на православнитѣ обители, безъ да иматъ тѣхнитѣ неудобства? Не могатъ ли тѣ да посѣятъ една градина, дѣто цвѣтето на мъдростта би могло да расте и да се развива, закриляно отъ буритѣ на страстта, които вилнѣятъ отвждъ стѣнитѣ; да се полива то съ водата на Истината, чийто изворъ е отвжтрѣ; дѣто Дървото на Живота би могло да израсне, безъ да се спѣва отъ буренитѣ на довѣрчивостта и заблуддението; едно мѣсто, дѣто душата би могла да диша чистия духовенъ въздухъ, непокаренъ отъ миризмата на отровното дърво на невѣжеството и суевѣрието; дѣто това Дърво на Живота, изникваще отъ коренитѣ на Дървото на Знанието, би могло да расте и простира клоне високо въ невидимата област на Мъдростта, и да даде плодъ, който би направилъ богове ония, които го вкуватъ?

Адептътъ спрѣ тукъ, като унесенъ въ дълбоко размишление; но слѣдъ малко той каза:

— Да, на всѣка цѣна основи своя теософски манастиръ, ако можешъ да намѣришъ хора, които сж подготвени да живѣятъ въ него; понеже по лесно би било да вкарашъ Истината въ една пуста къща, отколкото въ една, заета отъ врагове на тази Истина.

— Но, възразихъ азъ, такова едно заведение ще има нужда отъ единъ Адептъ, който да бжде учителъ. Би ли се съгласилъ ти да ни учишъ?

На това Теодорусъ отговори :

— Кждѣто се яви нужда, тя ще бжде удовлетворена, защото не може да има празнота въ природата.

VIII.

ЧЕРНА МАГИЯ.

Въ този моментъ азъ пакъ чухъ звука на невидимия сребърненъ звънецъ. Адептътъ, ставайки, каза, че го викатъ за нѣколко минути и ме покани да почакамъ, докато се върне. Той напусна лабораторията и азъ останахъ самъ. Започнахъ да разглеждамъ книгата, съдържаща тайнитѣ символи на Розенкройцеритѣ. Вниманието ми бѣ привлѣчено отъ единъ пентаграмъ, обърнатъ наопаки, така щото двѣтѣ точки отъ долнитѣ тржгълници сочеха нагорѣ. Внезапно единъ гласъ изотзадъ стола ми каза :

— Въ този символъ се съдържа вѣчностъ и врѣме, Богъ и човѣкъ, ангелъ и дяволъ, небо и адъ, стариятъ и новиятъ Иерусалимъ съ всичкитѣ му жители и създания.

Обърнахъ се и видѣхъ до себе си единъ човѣкъ, съ едно извънредно интеллигентно лице, облѣченъ въ одеждата на калугеръ. Той се извини, задѣто прѣкъсна мислитѣ ми, и каза, че азъ изглеждахъ тѣй вдълбоченъ въ размишление относно ония фигури, щото не забѣлѣзахъ неговото влизане.

Ясното лице, приятниятъ изгледъ и интеллигентното изражение на лицето му изведнажъ подкупиха довѣрието ми, и азъ запитахъ съ кого имамъ честъта да говоря.

— Азъ съмъ, каза странникътъ, Фамулусъ, или както би ме назовалъ, *Челата* на Теодоруса. Наричатъ ме шеговито неговъ интелектуаленъ принципъ, понеже азъ трѣбва да върша работата, когато стариятъ господинъ спи.

Неговата забѣлѣжка ми се стори много смѣшна и азъ отговорихъ шеговито :

— Ако ти се наричашъ неговъ интелектуаленъ принципъ, ти си, може би, само творение на неговата мисль. Азъ съмъ виждалъ толкова странни нѣща въ това мѣсто, щото не бихъ се очудилъ на нищо, даже ако из-

чезнѣше мигновено прѣдъ моя погледъ, или ако се обѣрнѣше на змия или дяволъ.

На това видението отговори:

— Що се касае до нашия външенъ изгледъ, ние сме всички форми, образувани отъ мисълта. Человѣцитѣ отъ висшия орденъ иматъ това прѣимущество да приематъ каквато и да било форма, която биха намѣрили по-удобна за тѣхнитѣ цѣли. Тѣй, случва се понѣкога, щото и самиятъ дяволъ да се яви въ форма на единъ светецъ, за да може да измами нѣкой плиткоуменъ мждрецъ, и азъ зная случаи, при които извѣстни шеговити природни духове сж приемали образа на Христа или на апостолигѣ, за да се забавляватъ съ нѣкой невѣжа. Обикновено тѣ успѣватъ въ подобни случаи; но азъ не съмъ нито дяволъ, нито пъкъ нѣкой природенъ Духъ и ти не си нито невѣжа, нито пъкъ глупакъ.

Азъ бѣхъ доста поласканъ отъ благоприятното мнѣние, изразено отъ моя посѣтителъ, и не искахъ да си дамъ изгледъ на подозрѣващъ човѣкъ, за да не намалая вѣрата му въ силитѣ ми да прѣцѣнявамъ характера на едно лице още при първъ погледъ. При това, той имаше такъвъ благороденъ погледъ, щото не можахъ да не му се довърявамъ Затова му се поклонихъ и казахъ:

— Не се съмнѣвамъ нито най-малко въ честнитѣ ти намѣрения и сигуренъ съмъ, че ти си достоенъ водителъ.

— Човѣкъ трѣбва да бжде много внимателенъ въ избора на своя водачъ, продължи странникътъ. Сега има толкова много фалшиви пророци и водители! Цѣлиятъ свѣтъ е подлудѣлъ да си пѣхне носа въ тайнитѣ на астралния миръ. Всѣки иска да бжде наставляванъ въ чародѣйство и вълшебничество. Тайни, които съ хиляди години сж били мждро опазвани отъ очитѣ на неподготвенитѣ и профанитѣ, сега се продаватъ отъ покривитѣ на кжщитѣ. Тѣ сж станали прѣдметъ на търговски сдѣлки. Стотини самозвани «учители» и «водачи» спекулиратъ съ себелюбието и амбициитѣ на ученицитѣ си и, като слѣпци, които водятъ слѣпци, тѣ дохождатъ до плачевни резултати. Ако всичкитѣ изслѣдователи на Истината бѣха като тебе, тѣ не биха се измамили съ лъжливитѣ обѣщания, които имъ се даватъ, че ще станатъ Адепти.

— Много се радвамъ, отговорихъ азъ, че ти си открилъ чистотата и безкористието на цѣлѣта ми, и се надѣвамъ, че, въ замѣна на моитѣ достоинства, ти ще бждешъ сигурно тъй добъръ да ми посочишъ повече отъ своитѣ тайни. Теодорусъ ме посвети въ доста много нѣща и азъ го изслушахъ съ голѣмо внимание. Но сега искамъ да видя нѣщо сжщественно, и, ако е възможно, да науча да извършвамъ нѣкои окултни подвизи.

— Съ готовность, каза другарьтъ ми. Заради тебе азъ ще сторя всичко възможно, защото ти заслужаващъ съ своето безкористие помощьта на всички Адепти.

Казвайки така, той започна да ми посочва нѣкои отъ интереснитѣ работи на лабораторията, която съдържаше много странни нѣща. За нѣкои отъ тѣхъ азъ бѣхъ чель въ книгитѣ по алхимията; други пъкъ бѣха ми съвсѣмъ нови. Най-сетнѣ ние дойдохме до едно затворено отдѣление и любопитството ме застави да попитамъ какво съдържаше то.

— Охъ, отговори калугерьтъ, това отдѣление съдържа извѣстни прахове за кадене, съ помощьта на които човѣкъ може да вижда природнитѣ духове.

— Наистина ли? извикахъ азъ. О, колко бихъ желалъ да видя тѣзи хубави духове! Чель съмъ много за тѣхъ въ книгитѣ на Парацелсуса; но никога не съмъ ималъ случая да ги видя.

— Не всички тѣ сж хубави, каза калугерьтъ. Природнитѣ духове на земята иматъ човѣшки форми. Тѣ сж малки, но иматъ силата да разширяватъ обема на тѣлата си. Тѣзи гноми или пигмеи обикновено сж злѣ настроени и сърдити; и по-добрѣ е да не ги закачаме. Но понѣкога тѣ ставатъ добри приятели на човѣка и могатъ да му посочатъ даже скрити съкровища и неоткрити мини. Природнитѣ духове на въздуха (силфи) сж по-приятни; но въпрѣки това ние не можемъ да се уповаваме на тѣхното приятелство. Саламандритѣ, живущи въ огъня, сж грозни посѣтители и по-добрѣ би било да ги прѣнебрѣгнемъ съвършено. Но нимфитѣ или ундинитѣ сж прѣкрасни създания и тѣ често пжти се сношавагъ съ человѣка.

— Желалъ бихъ да видя тѣзи прѣлестни водни духове, казахъ азъ; но наклоненъ съмъ да вѣрвамъ, че тѣ спадатъ къмъ областъта на баснитѣ. Отъ много години, описанията, давани отъ моряци, ни говорятъ за сирени, каквито твърдятъ да сж виждали отъ далеко. Тѣ казватъ, че тѣзи създания сж подобни на човѣшки сжщества, горната частъ на които е подобна на човѣкъ, а долната — на риба. Тѣ разказватъ чудни истории за тѣхната хубостъ и мелодични пѣсни. Назоваватъ ги сирени, защото хора, които сж ги слушали да пѣятъ, сж се забравяли отъ екстазъ. Най-послѣ едно подобно сжщество бѣ уловено и се оказа, че не е нищо друго, освѣнъ една интересна риба отъ вида *Халикоре Катака*, която отъ далечъ би могла да се вземе за човѣкъ, поради своя цвѣтъ, и която може да лае като куче. Може би тѣзи нимфи и ундини да не сж нищо повече отъ риби.

— Това е погрѣшно мнѣние, драги ми господине, отговори монахътъ. *Халикоре* е една риба, но нимфитѣ и ундинитѣ сж природни духове, живущи въ водата и при обикновени обстоятелства тѣ сж невидими за човѣка, и затова тѣ не биха могли да се улавятъ. Тѣ сж много подобни на човѣшки сжщества, но много по-етерни и по-красиви; а при извѣстни обстоятелства, тѣ биха могли да се видятъ отъ човѣка. Тѣ могатъ даже да добиятъ постоянна материална форма и да останатъ на земята. Знае се за единъ случай, въ който нѣкой си Графъ Щауфенбергъ се оженилъ за една такава нимфа, поради нейната красота и живѣлъ съ нея повече отъ една година, докато нѣкой си слабоуменъ теологъ го изплашилъ, като му заявилъ, че неговата жена е дяволъ. Графътъ тъкмо въ това врѣме се бѣ залюбилъ въ една привлѣкателна селенка и затова вмѣшателството на свещеника бѣ приемливо и послужи за претекстъ да изпжди вѣрната си жена. Но тя си отмъсти; на третия день слѣдъ втората си женитба, графътъ бѣ намѣренъ убитъ въ своето легло, Тѣзи нимфи сж много красиви. Тѣ любятъ силно и сж постоянни въ любовта си; но тѣ сж сжщо така много ревниви.

Колкото повече калугерътъ говорѣше върху воднитѣ нимфи, толкова по-силно ставаше желанието ми да ги

видя. Помолихъ го да ме постави въ сношение съ тѣзи хубави духове; той, обаче, ми даде разни извинения, които още повече възбудиха любопитството ми.

— Ние живѣемъ тукъ, въ този грѣшенъ свѣтъ и не трѣбва да се бъркаме въ други. Ние сме всички грѣшни и наклонни да се подадемъ на изкушения. Тѣзи нимфи постоянно се стремятъ да се съединятъ съ челоуѣцитѣ и иматъ за това основателни причини, тъй като нѣматъ безсмъртни души. Свързвайки се съ челоуѣка, тѣ получаватъ отъ него безсмъртие.

— Тогава, извикахъ азъ, защо се двоумишъ да извикашъ тѣзи творения? Щастливъ ще бжда да имъ прѣдамъ безсмъртието. Азъ бихъ счелъ това за милосливъ актъ и, ако такава една нимфа би настояла да се ожени за мене, не виждамъ никаква причина да се противопоставя на желанието ѝ, щомъ като тя бжде привлѣкателна. Освѣнъ това, интересно би било да имамъ нимфа за жена.

— Тѣ не само сж привлѣкателни, каза монахътъ, но и крайно послушни на мжжетѣ си. Такава една нимфа нѣма собствена воля; тя счита своя мжжъ като спасителъ и богъ, никога не го дразни, а е винаги готова да изпълнява заповѣдитѣ му и да задоволява всичкитѣ му прищѣвки. Тя е скромна въ своитѣ претенции, нѣма нужда отъ луксъ, не се нуждае отъ нищо, освѣнъ отъ случайни излѣти до морския брѣгъ, което не би ти причинило никакви разноси, тъй като тя има свои способности за пжтуване.

Азъ не можахъ да се въздържа по-нататъкъ и усърдно го помолихъ да направи едно кадене съ мистериозния прахъ. Най-послѣ той се съгласи. Поставяйки нѣколко парчета отъ кора на сухо тополово дърво и нѣколко изсъхнали листа отъ лаврово дърво въ единъ мангалъ, той прибави нѣколко кжсове отъ дървени вжглища и ги запали. Слѣдъ това той посипа малко отъ тайнствения прахъ. Единъ бѣлизникавъ димъ, подобенъ на мъгла, се излигна, изпълняйки стаята съ сладка миризма. Прѣдметитѣ въ лабораторията започнаха да се виждатъ смжтно, докато, най-послѣ изчезнаха свършено. Стѣнитѣ на стаята не можеха да се виждатъ вече. Въздухътъ изглеждаше да трепти, да става по-гжстъ, но безъ да усѣщамъ

отъ това нѣкакво задушаване, напротивъ, почувствувахъ се бодъръ и веселъ. Най-послѣ съзнахъ, че се намирамъ въ водната стихия. Плавахъ, но тѣлото ми бѣ леко като перушина и не се изискваше никакво усилие, за да не потъна; струваше ми се, като че ли водата бѣ моя стихия; като че ли бѣхъ роденъ въ нея. Една свѣтлина блѣстѣше надъ главата ми. Азъ се издигнахъ надъ повърхността и погледнахъ наоколо. Бѣхъ всрѣдъ океана, танцувайки на горѣ и надолу въ вълнитѣ Бѣ свѣтла лунна нощъ. Оггорѣ ми стоеше луната, прѣскайки върху водата сребърни лъчи и давайки на пѣниститѣ талази изгледъ на течно сребро и диаманти. Надалече се виждаше брѣга съ една планинска верига, която ми изглеждаше позната. Да! Това бѣше брѣга на островъ Цейлонъ съ планинитѣ Коломбо и Галле. Господи! Въ това нѣмаше никакво съмнѣние!

Никога нѣма да забравя приятното чувство, което изпитахъ отъ тази етерна баня въ лунно-озареното море. Струваше ми се, че най-сетнѣ волята ми се осъществи, че азъ се освободихъ отъ смъртното тѣло и неговата тежестъ; но все пакъ азъ бѣхъ сжщия. Не можехъ да видя никаква разлика помежду тѣлото, което обитавахъ сега, и онова, което обитавахъ по-прѣди, само че настоящето ми тѣло бѣ тѣй леко, щото ми се струваше, че ще мога да летя по въздуха тѣй лесно, както плавахъ и по водата.

Чувай! Нѣкакъвъ слабъ звукъ се носи по вѣтреца; прилича на човѣшки гласъ. Той се приближава и сега го чувамъ вече ясно; то бѣ мелодичната пѣсень на женски гласъ. Взирамъ се по направление на гласа и виждамъ три форми до плаватъ надъ вълнитѣ, като се издигатъ и потъватъ въ тактъ и идватъ все по-близо. Тѣ изглеждатъ, че си играятъ весело. Азъ виждамъ три красиви жени съ дълги и къдрави коси; но срѣдната надминава другитѣ по своята хубостъ. Тя изглежда да е царицата, тѣй като тя носи вѣнецъ отъ водни цвѣтя на главата си. Тѣ идватъ още по-близо. Сега ме виждатъ и се спиратъ. Съвѣщаватъ се нѣколко мига помежду си, но любопитството наддѣлява на страха. Тѣ идватъ още по-близо и ми говорятъ. Гласоветѣ имъ сж пълни съ музика. Езикътъ имъ ми е чуждъ, но все пакъ азъ добрѣ разбирамъ какво говорятъ тѣ. Като

откриха, че азъ съмъ смъртенъ, тѣ изявяватъ готовность да се запознаятъ съ мене.

Поканватъ ме да ида у дома имъ; тѣ говорятъ за своя палатъ, построенъ отъ красиви черупки всрѣдъ глѣбинитѣ на океана; за бѣло-млѣчнитѣ бисери, съ които сж украсени стѣнитѣ му; за лазурната синина на вълнитѣ, които лъщятъ прѣзъ прозрачнитѣ стѣни на тѣхнитѣ домове; за интереснитѣ нѣща, които никой човѣкъ не е виждалъ. Азъ възразявамъ, че съмъ смъртенъ и че не мога да живѣя въ тѣхната стихия. Обаче чародѣйната царица, издигайки се надъ водата до кръста, се усмихва и клати хубавата си глава, отъ която като че ли се заронватъ течни диаманти.

— Ела, шепне тя; нищо нѣма да те поврѣди, защото любовта ми ще те покровителствува.

Тя простира ржцѣтѣ си къмъ мене, досѣга рамената ми. При това допирание моето съзнание изчезва. Едно сладострастно чувство обзема цѣлото ми сжщество. Чувствувамъ, че се разлагамъ въ водния елементъ; само смжтно чувамъ далечното бучене на талазитѣ, които се удрятъ въ пѣсчеливия брѣгъ, Чувствувамъ, че желанието ми се изпълни. — Единъ моментъ, и азъ не зная нищо повече! . . .

IX.

К Р А Я Т Ъ.

Само малко имамъ да прибавя къмъ моята повѣсть Събудихъ се и, отваряйки очитѣ си, намѣрихъ се прострѣнъ върху мъха, подъ сѣнката на голѣмия боръ. Очевидно тука азъ бѣхъ заспалъ. Слнцето стоеше високо на западъ. Далечъ въ небето два ястреба хвърчеха въ въздуха. Въ тѣхния викъ, струваше ми се че доловихъ гласа на царицата на нимфитѣ. На отсрѣщната страна на долината се чуваше още водопада; водната пѣна се издигаше полека въ въздуха, а струитѣ се гонѣха всрѣдъ коритото, заградено отъ мъхъ.

— Уви! извикахъ азъ, мигаръ всичко, което видѣхъ, не е нищо друго, освѣнъ сънъ? Дали това, което ми

изглеждаше тъй хубаво и тъй реално, е било само една илюзия на моя мозък? Защо не умрѣхъ въ ржцѣтъ на царшата, та да се спася отъ това ужасно пробуждане?

Станахъ. При стазането погледѣтъ ми бѣ привлѣченъ отъ едно бѣло лале, което бѣ поставено въ бутонерката на палтото ми. Не можахъ да повѣрвамъ на очитѣ си, и помислихъ, че пакъ ставамъ жертва на халюцинации. Сграбчихъ лалето, но то не изчезна; то бѣ тъй реално, както и земята, върху която стояхъ; то бѣ лале, което не расте по тѣзи планински области; то расте само тамъ, дѣто въздухътъ е топълъ и мекъ. Припомнихъ си за златото. Пънахъ ржката си въ джеба. Между останалитѣ сребърни монети намѣрихъ едно цѣло блѣсково парче злато, но перлитѣ се бѣха изгубили. Спомнихъ си тогава за скжпоцѣнната книга, която Адептътъ ми обѣща да изпрати въ стаята ми въ селския хотелъ. Обаче чувствувахъ нѣкакъ, че бѣхъ постжпилъ неблагоприятно прѣзъ отсжтствието на Теодорусъ, като искахъ да вникна въ тайнитѣ на лабораторията, и да се вслушвамъ въ съблазнитѣ на нимфитѣ. Почувствувахъ, като че ли не заслужахъ благоволение и се съмнѣвахъ, че ще ми се изпрати книгата.

Затекохъ се по пжтя, който водѣше къмъ селото. Живописния изгледъ малко ме интересуваше. Стъмваше се. Пълната луна се издигна надъ върховетѣ, изглеждайки точно както луната, която бѣхъ видѣхъ прѣди нѣколко часа въ Индийския Океанъ. Прѣсмѣтнахъ разликата въ врѣмето помежду Германия и Цейлонъ и открихъ, че наистина, възможно е да съмъ видѣлъ луната, която свѣтѣше въ Бенгалския Заливъ, когато слънцето още грѣеше въ Алпитѣ.

Стигнахъ въ селото, не обръщайки внимание на очуденитѣ погледи на селянитѣ, които, може би, ме бѣха счели за полудѣлъ, като видѣха какъ тичамъ по улицитѣ. Влѣзохъ въ хотела, затекохъ се по стълбитѣ, блѣснахъ вратата на стаята си и, като влѣзохъ вжтрѣ, видѣхъ на масата скжпата книга, «Тайнитѣ Символи на Розенкройцеритѣ отъ шестнадесетото и седемнадесето столѣтие». На единъ хвърчащъ листъ бѣха написани нѣколко редове съ моливъ:

«Приятелю, съжалявамъ, че ти напусна дома ни тъй внезапно, и че за сега не мога да те покана да ни посѣтишъ отново. Онзи, който

иска да остане въ мирната долина, трѣбва да знае какъ да се противопоставя на всички сладострастни примамки, даже и на ония на Водната Царица. Изучвай тази книга практически; промѣни кръга въ квадрата. Умъртви металитѣ; прѣтопи ги и прѣчисти ги отъ всѣкакви примѣси. Когато успѣешъ, ние ще се срѣцнемъ пакъ. Ще бжда съ тебе, когато се нуждаешъ отъ менъ. — Той братъ

Теодорусъ.“

Всѣки може да си въобрази, че, въпрѣки умората си, азъ не си легнахъ рано. Разхождахъ се изъ стаята, размишлявайки върху събитията на този паметенъ день. Постарахъ се да намѣра чертата помежду видимото и невидимото, помежду обективното и субективното, помежду сънищата и реалността, и открихъ, че нѣма такава черта, и че всичкитѣ тѣзи названия сж само относителни и тѣ се отнасятъ не само досъстоянието на нѣщата, които ни изглеждатъ обективни или субективни, но и до нашитѣ собствени състояния, и че когато въ едно състояние на съществуване извѣстни нѣща може да изглеждатъ реални за насъ, а илюзорни на други, въ друго състояние илюзиитѣ ставатъ реални, и онова, което по-прѣди изглеждаше реално, сега е само единъ сънъ. Може би цѣлиятъ ни земенъ животъ да ни се види на края само една халюцинация.

Като ходѣхъ изъ стаята, забѣлѣзахъ една Библия, която принадлежеше на хотелиера. Почувствувахъ едно влѣчение да я отворя, кждѣто се случи, и да видя какво, казва. Сторихъ това, и прочитѣ ми паднаха на дванадесетата глава отъ Второто Послание на Апостола Павла, къмъ Коринтениитѣ, дѣто се казва: «Знаяхъ единъ чловѣкъ въ Христа, прѣди четиринадесетъ години, дали въ тѣлото, или вънъ отъ тѣлото, не мога да кажа — Богъ знае; такъвъ единъ чловѣкъ се намѣри въ рая и чу неописуеми слова, които не е законно за човѣка да изговаря».

ЦѢНА 5.50 ЛЕВА